AUTHOR:

KOHL, JOHANN WILHELM

TITLE:

DE CHORIZONTIBUS.
DISSERTATIO QUAM...

PLACE:

DARMSTADTIAE

DATE:

1917

Master Negative #

91-80376-2

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Kohl, Johann Wilhelm, 1888-
De chorizontibus. Dissertatio quam... scripsit Joannes Guilelmus Kohl... Darmstadtiae, typis Benderi, 1917.
132 p. 22½ cm.

Thesis, Giessen, 1912.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35m REDUCTION RATIO: 11X
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 12/18/91 INITIALS RD
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

DE CHORIZONTIBUS.

DISSERTATIO

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM ORDINE GISSENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

JOANNES GUILELMUS KOHL

GADERNENSIS.

DARMSTADTIAE

TYPIS BENDERI

1917.

Genehmigt durch das Prüfungskollegium
am 22. November 1912.

Referent: Dr. Immisch.

Parentibus carissimis.

Exeunte iam anno 1912 haec mea studia absolvi ita, ut ad academicos honores capessendos idonea viderentur quae conscripseram. Fuerunt quaedam aut retractanda aut augenda cum aliis de causis tum propter Roemeri studia Homerica subinde publicata. Ineunte anno 1914 in eo erat, ut opusculum meum imprimeretur. Non festinavi, ut tum erant tempora otiosa. Subito vero factum est, ut Mars regnaret: me quoque rapuit, ad pulverem aciemque ex studiorum meorum umbraculis. Sero igitur nunc procedunt olim conscripta. Nec potui respicere, si quae interim his de rebus ab aliis sunt edita. Atque amplissimo philosophorum Gissensi ordine concedente nunc tantum prior pars, qua chorizontum fragmenta colliguntur singillatimque explicantur, sub dissertationis inauguralis nomine in lucem prodit, separatim postea altera pars, in qua summatim exponitur, quae fuerit antiquorum quaestio homerica, quid docuerint chorizontes, qui fuerint, quibus temporibus exstiterint, in lucem edetur.

Prior pars:

chorizontum fragmenta.

Praefatio.

Cum ad chorizontum quaestionem perlustrandam aggredior, opus diffillimum et periculosissimum me suscipere non ignoro. Difficillimum enim esse e scholiorum Homericorum indigesta mole pristinam veritatem enucleare cum aliis Adolfi Roemeri dissertationibus satis effectum est tum libro nuper edito: „Aristarchs Athetesen in der Homerkritik (wirkliche und angebliche). Eine kritische Untersuchung. Lips. et Berol. 1912; quo opere vir ille egregius paulo post ad inferos abreptus monumentum sibi posuit. Nostro opùsculo iam extremam manum imposueramus, cum Roemeri liber in lucem prodiit nobisque nova incitamenta novasque rationes obtulit, ita ut ea, quae nos elaboraveramus, quantum potuit fieri retractare utile esse videretur. Ei autem, qui scholiis in Homericis occupatur, maximam eamque accuratam scholiorum cognitionem opus esse inter omnes constat; quam, ut consequerentur paucis viris doctis, haud scio an soli Roemero multorum annorum labore consumpto contigerit. Ut nos etiam, in scholiis quasi tirones, his in rebus versaremur, eo adducti sumus, quod fragmenta ipsa colligere ut fundamentum huius dissertationis supersedere non potuimus. Tenebras autem, in quibus antiquorum quaestio Homerica adhuc latebat, pro virili parte conari illustrare mihi aut licere aut necesse esse videbatur.[1]

[1] Hac de quaestione cf. Roemerum apud Belznerum, Hom. Probl. I (1911) p. 161; eundem, Arist.-Athet. p. 15 adnot.

In fragmentis colligendis rem ita institui, ut distinguerem fragmenta certa chorizontum, deinde ea, quae cum probabilitate quadam, tum ea, quae cum aliqua dubitatione ad illos revocanda videntur. Probabilia stellula, dubia stellula geminata significavi. Quibus in generibus iterum discernenda esse ea argumenta, quae ad discrepantias inter Iliadem et Odysseam intercedentes spectant, et ea, quae ad diversitates in uno eodemque carmine exstantes referenda sunt, latius altera dissertationis parte exponetur. Quomodo autem et quo iure secundi et tertii generis fragmenta chorizontibus possint attribui, summatim in altera parte, copiosius in singulorum argumentorum interpretatione demonstratur. Inter dubia et probabilia fragmenta non ita certos fines posse constitui concedes, ut, quod argumentum uni classi adscripserimus, ad alteram revocari omnino non possit. In universum inter probabilia cum alia argumenta certis simillima tum eas discrepantias, quibus solvendis iam lytici ante Alexandrinos in Homero versantes simulque Alexandrini grammatici ipsi operam dederant, numeranda esse censebam. Quia autem vires meas egrederer, si vellem, omnes fontes perquirere omnesque diversitates in scholiis notatas investigare, opportunum atque utile esse putavi, quantum ad probabilia et dubia fragmenta attinet, proficisci ex iis discrepantiis, quae in libris nostrorum temporum commemorantur, et ad eas scholia comparare et videre, quid de his in illis possit inveniri. Id igitur non intendi, ut difficultates ad unam omnes congererem, praesertim cum pro ingenti copia discrepantiarum in scholiis notatarum huius operis fines sint angusti; sed vel ex eo florilegio, quod nos praebemus, satis potest cognosci vix ullam in compositione offensionem fugisse antiquos. Ex probabilibus autem et ex dubiis argumentis saepius unum alterumve specimen accuratius tractare aliaque, quae eodem spectant, post scholium gravissimum citatum commemorare satis habui. Quia effici non poterat, ut omnes diversitates in classes dispertirentur, fragmenta versuum ordine disponenda esse putavi; nihilominus, quantum aptum visum est, argumenta similitudine iungenda coniunctim tractavi. Scholia ad unum idemque argumentum spectantia ita disposui, ut ampliora atque graviora in textu collocarem; ea autem, quae cum amplioribus comparata vel nihil novi vel nihil grave continent, quod non in illis quoque legatur, eodem modo ac Schraderus in egregia Porphyrianorum editione infra textum posui. Haec autem scholia infra textum posita, quo facilius ab aliis, quae vel comparandi vel explicandi causa ibi attuli, discerni possint, signo † notavimus. Quo signo non id significari, scholium infra collocatum ex eo ipso codice, qui scholium in textu positum praebet, excerptum esse, vix est, quod moneam. Scholia, quae Friedlaenderus et Carnuthius Aristonico attribuerunt, in margine signo Arist., quae Ludwichius Didymo, signo Did., quae Schraderus Porphyrio, signo Porph. significata sunt. Certis Porphyrianis, quibus *Πορφυρίου* vel simile praemissum est, litteram *Π* apposui.

Restat, ut pauca dicam de fontibus, e quibus chorizontum cognitio manat. Aristarchum in chorizontum quaestione non mediocriter versatum esse satis notum est. Cuius sententiam ea scholia praebere, quae in Veneto A Aristonici et Didymi nomine feruntur, adhuc opinio fere communis erat. Multa autem, quae Aristarchi esse adhuc putabantur, saepius ab integra Aristarchi sententia abhorrere Roe-

merus satis docuit[1]. Nam Aristonicum atque Didymum vel eorum excerptores saepenumero Aristarcheam sententiam ipsam non solum non intellexisse sed etiam pervertisse atque depravasse Aristarchi ille acer defensor sibi persuasit. Cui etsi plurimis in rebus assentiendum esse puto, tamen in universum dicendum est hunc virum doctum interdum in Aristonico et Didymo vituperando ultra modum progredi, si Aristarchei iudicii sanitatem vult defendere. Idem vir doctus potuit evincere codicem Venetum A adhuc permultis in rebus non recte principatum tenuisse, codices BT, Porphyrium, Eustathium non raro summi momenti esse ad Aristarchi sententiam enucleandam. Ut autem possit diiudicari, quid Aristarcho singulis in locis attribuendum sit, Roemerus statuere conatur, quibus rationibus ille in arte critica et exegetica usus sit. Quae scholiorum verba Aristarcho attributa his repugnent rationibus, ea esse subditicia atque perversa. Sed de his postea! Tenendum est interim scholia, quae Arist. aut Did. signo notavimus, non raro integram Aristarcheam sententiam non reddere. — In Veneto A cum Ludwichio[2] distinxi scholia principalia (A), scholia textus (A^t), scholia interlinearia (A^i), scholia marginalia (A^r). Quia haec scholiorum Veneti A genera in Bekkeri editione omnino non, in Dindorfii non satis accurate distinguuntur, interdum in lectionibus dubiis codicem ipsum photographice depictum inspexi. Codices BT uberrime adhibui. Etiam in Porphyrianis codicem T multum valere in primo Schraderi Porphyrianarum quaestionum fasciculo recensendo recte docuit

[1] A. Roemer, Aristarchs Athetesen in der Homerkritik.

[2] A. Ludwich, Aristarchs hom. Textkritik nach den Fragmenten des Didymus. Lips. (1884), I p. 89 sqq.

Roemerus[1]. Huius enim codicis bonitatem Schraderus nondum satis cognoverat. Praeter hos codices usus sum scholiis Genavensibus (G)[2]. Scholia codicis Lipsiensis, quem Schraderus quoque in Porphyrianis adhibuit (Lp. L in Bekkeri scholiorum editione) ex BT deprompta esse docuit Maassius[3]. Ea igitur praetermittere possumus. Quos ad codices accedit in Porphyrianis codex Leidensis (L), quem Schraderus contulit. — Scholiorum quoque ad Odysseam pertinentium, quae multo tenuiora sunt quam Iliadis, editio apta atque accurata in piis quae vocantur philologorum desideriis habenda est. Mihi igitur in Dindorfii editione acquiescendum erat. Scholia ad Porphyrium pertinentia accuratius et diligentius edidit Schraderus, qui novem codices excussit, neque vero ex omnibus lectionum discrepantias attulit electis eis, quae aptissimae videbantur. Inter Odysseae codices primum longe locum obtinent Harleianus (H) et Marcianus Venetus (M). Alios quoque secundum sigla Schraderi attuli. — De Eustathio vetustae doctrinae saepius non contemnendo auctore et teste nunc docemur L. Cohnii dissertatione, quae legitur in Pauly-Wissowae encyclopaedia VII, 1, p. 1452.

Interdum accedunt commentarii in papyris traditi. Quos Ludwichius usque ad annum 1902 composuit atque perlustravit in indice lectionum Regimontano 1902. De commentariis inde ab hoc anno repertis instruimur annalibus, quibus „Archiv für Papyrusforschung" inscriptum est. Horum reliquiae non omnes usui sunt nostrae dissertationi; plurimi

[1] Annal. Fleckeis. CXXIII (1881) p. 10, 13.

[2] Les scolies Genevoises de l'Iliade; vol. II (1891) par J. Nicole. — G^1 scholia primae manus, G^2 alterius et tertiae manus —.

[3] Herm., vol. XIX (1884), p. 264 sq.

enim praebent explicationem, quam trivialem vocamus[1]. Sed eas papyros, quae textum ab Alexandrinis nondum tractatum praebent, varium in modum etiam huic provinciae quaestionis Homericae lucem afferre posse postea videbimus.[2]

In apparatu critico, quem, quia codices ipsos inspicere non potui sed in editionibus quas habemus acquiescendum mihi erat, non ubique ut volui me potuisse perficere consentaneum est, in universum graviores tantum lectiones afferre satis habui.

[1] Inter commentarios in papyris conservatos locum praecipuum obtinet, qui scholia ad *Φ* 1—363 continet saepeque cum G B T congruit. (De quo cf. Ludw. l. c. p. 8 et Wilam, Goett. Gel. Anz. 1908, 38.) Inter ceteros affero commentarios ad A 1—21. A 1—12, A 142—361, A 263, 264, 364, 399, B 397—876, Δ (cf. Catalogue of the Greek Papyri in the John Ryland Library *I* ed. by A. S. Hunt), *E* 88—254, *Λ* 568—601, *γ* 284—490, *o* 1—521, *o* 436—457. *φ* 218—234.

[2] Cf. fr. *LI et *LII.

Fragmenta certa.

I. Argumenta, quae ad diversitates inter Jliadem et Odysseam intercedentes spectant.

I.

B 356: *τίσασθαι δ' Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε:*

ἡ διπλῆ πρὸς τοὺς χωρίζοντας· ἔφασαν γὰρ τὸν μὲν τῆς Ἰλιάδος ποιητὴν δυσανασχετοῦσαν συνιστάνειν καὶ στένουσαν διὰ τὸ βίᾳ ἀπῆχθαι ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν δὲ τῆς Ὀδυσσείας ἑκοῦσαν, οὐ νοοῦντες, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῆς ὁ λόγος, ἀλλ' ἔξωθεν πρόθεσιν τὴν περί δεῖ λαβεῖν, ἵν' ᾖ περὶ Ἑλένης. καὶ ἔστιν ὁ λόγος, τιμωρίαν λαβεῖν ἀνθ' ὧν ἐστενάξαμεν καὶ ἐμεριμνήσαμεν περὶ Ἑλένης· παραλειπτικὸς γὰρ προθέσεών ἐστιν ὁ ποιητής. A. Arist

cum lemmate *ὁρμήματα]* *μεριμνήματα, ὡς αὐτῆς* ABT

3 sqq. Cf. Roemer, Arist. Athet. p. 403 sqq. Cum aliis ex testimoniis (cf. p. 15 A. 127, 257 sqq., 260) tum ex alio quaestionum de Helena motarum frustulo (*δ* 12) colligit Roemerus Aristarchum inter chorizontes numerandum esse; hanc sententiam non prorsus a nostra abhorrere altera in dissertationis parte exponemus. Roemerus igitur haec scholii Aristonici verba sententiam Aristarcheam reddere negat: sed verba BT, quae in textu posuimus, et Eustathium ad Aristarcheam sententiam accedere probat. Friedlaenderus post *Ἑλένης* scholii Aristonici finem esse censet. — Cum scholio Aristonici concinunt haec cod B verba: *λείπει ἡ περί, ἵν' ᾖ τίσασθαι τὰ περὶ τῆς Ἑλένης ὁρμήματα . . . . . T*: λείπει ἡ περί, τὰ περὶ τῆς Ἑλένης ὁρμήματα καὶ τὰς στοναχάς.*

6 sqq. Similia in uno G[1] scholio (c. l. *τίσασθαι δ' Ἑλένης ὁρμήματα) ἀνθ' ὧν ὑπέμεινε φροντίδων καὶ στεναγμῶν ἁρπαγεῖσα· κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν ἐνταῦθα ἄκουσα ἡρπάγη.* — G* (in scriptura

ἀκουσίως παρὰ τοῖς πολεμίοις οὔσης, ἵνα ἀξιόχρεως ἦ βοηθεῖσθαι.

Eust. B p.237,25 *Ἐν δὲ τῷ Ἑλένης ὁρμήματά τε στοναχάς τε, ὁρμήματα μὲν λέγει τὴν ἐξ ἀρχῆς ἑκουσίαν ἐξ ἁρπαγῆς ἔλευσιν αὐτῆς εἰς Τροίαν· στοναχὰς δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις μετάμελον. φιλέλλην γὰρ ὢν ὁ ποιητὴς καὶ διὰ τοῦτο τῆς Ἑλένης ὑπερπαθῶν ἀπελθεῖν μὲν αὐτὴν εἰς τὴν Τροίαν ἱστορεῖ, οὐ δυνάμενος ἀντικαταστῆναι τῇ ἀληθείᾳ· μεταμέλεσθαι δὲ αὐτὴν πολλαχοῦ λέγει, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται· ὅ περ καὶ μόνον ἐστὶν ἁμαρτίας ἴαμα. σεμνῶς δὲ τὴν τῆς ἡρωίδος ἑκούσιον συνακολούθησιν ἐς Τροίαν ὁρμήματά ὠνόμασεν οὐκ ἀνασχόμενος σκῶψαι τὴν βασιλίδα ἔξω καιροῦ.*

Versum B 356 chorizontes ita explicaverunt, ut dicerent significari Helenae reluctationem et singultum propter vim sibi ab Alexandro illatam. Indeque concluserunt Helenam in Iliade invitam et indignabundam ab Alexandro raptam esse, in Odyssea non indignabundam et invitam Alexandrum secutam. In scholio Aristonici, quod ab Aristarchi sententia prorsus abhorrere Roemerus recte docet, opponitur *Ἑλένης* non pro subiectivo ut dicimus sed pro obiectivo genetivo dictum esse. Ut saepe ita hoc quoque loco poetam praepositionem *περί*

deminuta) *μὴ πρὶν ἡμᾶς τιμωρίαν λαβεῖν ἀντὶ τῶν γενομένων ἡμῖν δι' Ἑλένην στεναγμῶν καὶ κακῶν. τιμωρῆσαι δὲ καὶ βοηθῆσαι τῇ Ἑλένῃ καὶ ἀμύνεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς ἀνθ' ὧν ὑπέμεινε φροντίδων.* Utramque igitur rationem quamvis alteram alteri repugnantem apposuit.

3 sqq. Cf. etiam Eust. 1946, 6 ad ψ 218. — B ad Γ 173 (c. l. *ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν*) . . . *εἰ δὲ ἀρέσαι λέγοι, δῆλον ὡς ἐρασθεῖσα ἠκολούθησεν Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ μὴ ἀπατηθεῖσα.* T ad eund. loc.: *τερφθῆναί μοι. ἐρασθεῖσα γὰρ ἠκολούθησεν Ἀλεξάνδρῳ.* Eust. δ 145 p. 1489, 24 sqq. *ἐν τούτοις δὲ κατὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι καταλέγει ἑαυτῆς εἰποῦσα ὡς ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ ἤλθεθ' ὑπὸ Τροίην πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες, παραμυθουμένη οὕτω τὸν ἄνδρα τῆς εἰς Τροίαν ἑκουσίου ἀπελεύσεως· ὅτι δὲ ἑκοῦσα ἡρπάγη, αὐτὴ ἐρεῖ σαφῶς ἐν τοῖς ἑξῆς.*

omisisse. Aristarchi autem sententia cum ex una codicum B T G interpretatione tum ex Eustathii verbis satis enucleari potest. Aristarchus enim sibi persuaserat Helenam neque vi neque invitam Alexandrum secutam esse docuitque Eustathio teste *ὁρμήματα* significare Helenae voluntariam profectionem, *στοναχάς* eiusdem poenitentiam. Aristarchus igitur eadem fuisse sententia videtur, quam Lehrsius (Pop. Aufs. p. 13) de Helena protulit: „Helena ist nicht gewaltsam und wider Willen entführt, sie ist verführt von dem schönen Manne und ist ihm freiwillig gefolgt, Gemahl, Kind und Haus verlassend. Aber bald stellt sich Reue ein und sie empfindet Sehnsucht nach dem Verlassenen." Quam sententiam a chorizontibus abhorrere nemo negabit.

II.

B 649: *ἄλλοι θ' οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο:*

A Arist *ἡ διπλῆ πρὸς τοὺς χωρίζοντας, ὅτι νῦν μὲν ἑκατόμπολιν τὴν Κρήτην, ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἐνενηκοντάπολιν· ἤτοι οὖν ἑκατόμπολιν ἀντὶ τοῦ πολύπολιν· ἢ ἐπὶ τὸν σύνεγγυς καὶ ἀπαρτίζοντα ἀριθμὸν κατενήνεκται νῦν, ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ τὸ ἀκριβὲς ἐξενήνοχεν, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ. τινὲς δέ φασι Πυλαιμένη τὸν Λακεδαιμόνιον δεκάπολιν κτίσαι.*

7. Quod nunc excidit de Sophocle. Friedlaender coniecit fuisse *δυοδεκάμηνον χρόνον*, quem Herculem abesse dicit chorus in Trach. v. 648, cum alibi (v. 44, 164) accuratius quindecim menses dicantur. Similiter prorsus ex tragico exemplum contulit Aristarchus ad B 45. — Dindorfius, schol. Jl. II p. 385, ad Oed. Col. 718 (*τῶν ἑκατομπόδων Νηρῄδων*) spectare coniecit testimonium, quam opinionem commemoratione dignam habuit Nauckius in frag. trag.[2] p. 321 ad Soph. fr. 813.

Haec ultima a verbo *τινὲς* ab Aristonico abiudicat Friedlaenderus. Quae hic breviter et obscure dicuntur, latius exponuntur apud Porphyrium et Eustathium. Carnuthius Aris-

L Etonensis (cf. Schrader Jl. p. VIII) Porph. II.

διὰ τί ἐνταῦθα μὲν πεποίηκεν ἄλλοι θ' οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο, ἐν Ὀδυσσείᾳ (ι 174) εἰπὼν ὅτι ἔστιν ἡ Κρήτη καλὴ καὶ πίειρα καὶ περίρρυτος ἐπάγει· ἐν δ' ἄνθρωποι πολλοὶ ἀπειρέσιοι καὶ ἐννήκοντα πόληες; τὸ γὰρ ποτὲ μὲν ἐνενήκοντα ποτὲ δὲ ἕκατον λέγειν δοκεῖ ἐναντίον εἶναι. Ἡρακλείδης μὲν οὖν καὶ ἄλλοι λύειν ἐπεχείρουν οὕτως· ἐπεὶ γὰρ μυθεύεται τοὺς μετ' Ἰδομενέως ἀπὸ Τροίας ἀποπλεύσαντας πορθῆσαι Λύκιον καὶ τὰς ἐγγὺς πόλεις, ἃς ἔχων Λεύκων ὁ Τάλω πόλεμον ἐξήνεγκε τοῖς ἐκ Τροίας ἐλθοῦσιν, εἰκότως ἂν φαίνοιτο μᾶλλον τοῦ ποιητοῦ ἡ ἀκρίβεια ἢ ἐναντιολογία τις. οἱ μὲν γὰρ εἰς Τροίαν ἐλθόντες ἐξ ἑκατὸν ἦσαν πόλεων, τοῦ δὲ Ὀδυσσέως εἰς οἶκον ἥκοντος ἔτει δεκάτῳ μετὰ Τροίας ἅλωσιν καὶ φήμης διηκούσης, ὅτι πεπόρθηνται δέκα πόλεις ἐν Κρήτῃ καὶ οὐκ εἰσί πως συνῳκισμέναι, μετὰ λόγου φαίνοιτ' ἂν Ὀδυσσεὺς λέγων ἐνενηκοντάπολιν τὴν Κρήτην, ὥστε, εἰ καὶ μὴ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγει, οὐ μέντοι διὰ τοῦτο καὶ ψεύδεται. Ἀριστοτέλης δὲ οὐκ ἄτοπόν φησιν, εἰ μὴ πάντες τὰ αὐτὰ λέγοντες

5 ἐνενήκοντα BL Et. corr. Schrader 9 λέκτον codd.; corr. Hoeck, Cret. II, p. 431: Λύκτον etiam codd. schol. Od ι 174. τάλας codd; corr. Dind. e schol. ι 174 (de accentu cf. Lenz ad Herod. I, 244, 33). 13 sqq. ἔτι δὲ καὶ τῶν μετὰ B Et., ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὴν τῆς τροίας ἅλωσιν φήμης διουκούσης ὅτι κτλ. L; corr.

tonici scholion ι 174 ex scholiis vulgatis ita restituendum esse censuit: [ἡ διπλῆ πρὸς τοὺς χωρίζοντας, ὅτι] ἐν Ἰλιάδι ἑκατόμπολιν τὴν Κρήτην λέγει, οὐχ ὡρισμένως ἑκατὸν πόλεις ἔχουσαν, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ πολλάς.

1 sqq. † L διὰ τί ἐνταῦθα μὲν ἑκατόμπολιν εἴρηκε τὴν Κρήτην. ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ ἐνενηκοντάπολιν; λύσεις· ῥητέον οὖν, φησίν, ὅτι ἤτοι ρ̅ ἀντὶ τοῦ πολλὰς σημαίνει, οὐχὶ τῷ ἀριθμῷ. Λεῦκος γὰρ ὁ Τάλω Κρητῶν (τὰ λοκροτῶν cod.) ἐπικρατήσας τὰς δέκα πόλεις ἐπόρθησεν εἰς φόβον τῶν ἄλλων· καὶ εὐλόγως ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ἐνενήκοντα εἶπεν ἔχειν αὐτήν.

6. Hunc Heraclidem Ponticum maiorem fuisse verisimillimum est; Cf. O. Voss: De Heraclidis Pontici vita et scriptis. Diss. Rostoch. 1896, p. 86, et Schraderi, Porph. Jl. indicem.

πεποίηνται αὐτῷ· οὕτως γὰρ καὶ ἀλλήλοις τὰ αὐτὰ παντελῶς λέγειν ὤφειλον. μήποτε δὲ καὶ μεταφορά ἐστι τὰ ἑκατόν, ὡς ἐκ τῆς ἑκατὸν θύσανοι (B 448)· οὐ γὰρ ἑκατὸν ἦσαν ἀριθμῷ· καὶ ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης (Hes. ἐκή 456). ἔπειτα οὐδαμοῦ λέγει ὡς ἐνενήκοντα μόναι εἰσίν· ἐν δὲ τοῖς ἑκατόν εἰσι καὶ ἐνενήκοντα.

HQ Porph

ι 174. πῶς οὖν ἐν τῷ καταλόγῳ φησὶν ἄλλοι θ' οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο; ἤτοι οὖν ἐκεῖ τὸ ἑκατὸν ἀντὶ τοῦ πολλοῦ κεῖται, ὡς τῆς ἑκατὸν θύσανοι· ἢ ἐπεὶ μετὰ τὸν ἀπόπλουν οἱ μετὰ Ἰδομενέως ἐπόρθησαν Λύκιον καὶ τὰς πέριξ, ἃς ἔχων Λεῦκος ὁ Τάλω πόλεμον ἤρατο πρὸς αὐτούς. οὗτος θετὸς ὢν Ἰδομενέως παῖς ἀφεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ φύλαξ τῆς Κρήτης ἐστασίασε πρὸς αὐτοὺς ἐπανελθόντας .... μετὰ δὲ ταῦτα προσεκτίσθησαν αἱ δέκα.

Chorizontes dixerunt in Iliade Cretam centum urbes habere, nonaginta autem urbium in Odyssea vocari. Iam Aristotelem difficultati solvendae operam dedisse apud Porphyrium legimus. Docebat

2. ὤφει. suprascr. λ B. ὤφειλεν L, ὠφείλουσι Et.: corr Schrader. 2 sq. post τὰ ἑκατόν |L. Et add.: πολὺ γάρ ἐστι τὰ ἑκατόν, tum ὡς κτλ.

11 sqq. ἔσχον Q. om. reliquis Λεῦκος — αἱ δέκα. Idem codex verba οὗτος θετὸς ὢν — αἱ δέκα infra habet ad v. 183.

14. Ad μετὰ δὲ ταῦτα Schraderus recte adiecit: Is qui scholium e quaestione Porphyrii excerpsit nimis brevitati studuit. Apertum enim est eum sententiam reddere aliorum, qui difficultatem ita solverent ut dicerent (schol. A) Πυλαιμένη (Ἀλθαιμένη coni. Niese, Mus. Rh. XXXII, p. 283,2) τὸν Λακεδαιμόνιον δεκάπολιν κτίσαι. Inter eos Ephorum fuisse loco Strabonis X. p. 479, docemur: Ἔφορος μὲν ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ὑπὸ τῶν Ἀλθαιμένει τῷ Ἀργείῳ συνακολουθησάντων Δωριέων. Isne an Aristarchus, ad quem extrema schol. A referre Friedlaender, Ariston. p. 74, dubitavit, Porphyrii auctor fuerit, an (agitur enim de re ad Navium recensum pertinente) Apollodorus (v. Niese, l. c. p, 283). incertum relinquendum esse videtur. Ceterum Eustathius quoque (p. 1860. 56) eodem modo quo nos male decurtatam legit quaestionem.

enim Stagirita mirum non esse, quod non omnes apud poetam eadem dicerent, quam rationem etiam in cap. 25 artis poeticae probavit. Idem eodem in capite p. 1461 a, 31 praeter *λύσιν κατὰ ἔθος τῆς λέξεως* etiam hunc difficultatum solvendarum modum ostendit: *εἴη δ'ἂν τοῦτό γε καὶ κατὰ μεταφοράν*. Qua ex sententia illa solutio scholii orta esse videtur, secundum quam *ἑκατόν* per translationem pro magna multitudine positum esse dicitur. Ex Strabone discimus Ephorum eam difficultatem ita solvisse, ut diceret (cf. Eust. p. 1860, 58 et extrema schol. A et H Q in Jliade poetam indicare eum numerum, qui suis ipsius temporibus fuisset: nam post bella Troiana nonaginta fuisse urbes, usque autem ad Homeri tempora decem novas esse conditas. Cum igitur et Ephorus et Aristoteles diversitatem a chorizontibus allatam habuerint cognitam, quaestio oritur, utrum illi discrepantiam ex Aristotele vel Ephoro repetiverint an ipsi illis fuerint antiquiores. Quia autem vix probabile videtur chorizontes difficultate iam soluta denuo usos esse, iam hoc loco incidimus in tempora antiquiora, id quod eo confirmatur, quod aliae quoque diversitatum solutiones Aristotelis nomine insignes in scholiis feruntur. Item ex capite 25 artis poeticae satis apparet diversitatum quaestionem iam tum agitatam fuisse. Atque Aristarchus Aristotelem secutus *ἑκατόμπολιν* pro *πολύπολιν* positum esse probavit. Heraclidem vero illum, cuius ea fuit solutio, ut diceret eo tempore, quo Graeci Troiam profecti essent, Cretam habuisse centum urbes, quarum ex numero Idomeneum post Troiam eversam, ut fama erat, decem delevisset, ita ut tum cum Ulixes in patriam redisset, nonaginta superessent, Ponticum fuisse maiorem Platonis Aristotelisque aequalem pro certo haberi potest.

III.

K 476: *τὸν δ'Ὀδυσσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν Διομήδεϊ δεῖξεν:*

ἡ διπλῆ, ὅτι καὶ ἐν Ἰλιάδι νῦν τὸ προπάροιθεν ἐπὶ χρόνον τέταχεν, πρόσθεν ἢ ἰδεῖν τὸν Διομήδη, οὐχ ὡς οἱ χωρίζοντες ἐν Ὀδυσσείᾳ μόνον, ἐν δὲ Ἰλιάδι τοπικῶς. A Arist

Λ 734: *ἀλλά σφι προπάροιθε φάνη μέγα ἔργον Ἄρηος:*

ἡ διπλῆ, ὅτι τὸ προπάροιθε οὐ τοπικῶς ἀλλὰ χρονικῶς· πρὶν ἢ πορθῆσαι τὸ ἄστυ, ἐφάνη αὐτοῖς μέγας ὁ ἐσσόμενος πόλεμος. A Arist

M 416: . . . *μέγα δέ σφισι φαίνετο ἔργον:*

ἡ διπλῆ, ὅτι τὸ σημαινόμενόν ἐστι μέγα ἤδη αὐτοῖς ἐνεδείκνυτο τῆς μάχης ἔργον, οὐ κατὰ διάνοιαν. A Arist

4 † T ad h. l. *χρονικῶς ἀντὶ τοῦ πρῶτος. καὶ τοπικῶς ἠϊόνος προπάροιθε* (B 92) (*T iteratur *προπάροιθε [ἐπὶ] χρόνον καὶ τόπον*). † B ad B 92 (c. l. *ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο*) . . *τὸ δὲ προπάροιθεν καὶ ἐπὶ τόπον καὶ ἐπὶ χρόνον λαμβάνεται* . . .

10. Friedlaender post *ἄστυ* vix recte indicavit lacunam, quam scholio Arist. M 416 adhibito ita fere explendam esse putavit: *καὶ ὅτι τὸ ἐφάνη μέγα ἔργον Ἄρηος σημαίνει ἐνεδείκνυτο μέγα ἔργον πολέμου, οὐ κατὰ διάνοιαν ἐφάνη αὐτοῖς μέγας κτλ.* Nam si *ἐφάνη* oculis videre significat, non animo videre (*οὐ κατὰ διάνοιαν*). *προπάροιθε* solum de loco dici potest, cum temporis observatio tantum fiat *κατὰ διάνοιαν*. Quod si lacuna esset, quod vix verisimile est, supplendum esset certe: *καὶ τὸ ἐφάνη νῦν οὐ τὸ ἐνεδείκνυτο, ἀλλὰ κατὰ διάνοιαν*. Sed *φαίνομαι* apud Homerum dici videtur tantum de sensuum observatione, quod schol. Arist. M 416 plane confirmatur. Schol. A Λ 734 igitur ab Aristarchea sententia abhorrere videtur et ea intentione allatum, ut argumentum contra chorizontes augeretur. — B T: *πρὶν ἀπολέσαι, μέγας αὐτοῖς ὁ κίνδυνος ὤφθη*. G[1]: *πρὸ τοῦ ἁλῶναι τὴν αὐτῶν πόλιν*.

X 197: *τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε παραφθάς:*

ἡ διπλῆ, ὅτι τοπικῶς τὸ προπάροιθε δυνατὸν ἀκούειν, εἰς τοὔμπροσθεν, δυνατὸν δὲ καὶ χρονικῶς, πρότερος φθάσας ἀπέτρεπεν αὐτὸν εἰς τὸ πεδίον. ὃ καί ἐστιν ὑγιές. καὶ πρὸς τὸ παραφθάς, ὅτι Ἰακῶς ἀντὶ τοῦ παραφθάσας.

In Jliade *προπάροιθε* de loco, in Odyssea de loco et de tempore dici docuerunt chorizontes. Hanc sententiam Aristarchus v. K 476 allato, ubi in Jliade quoque *προπάροιθεν* tempus indicare demonstrat, refellere studuit. Alterum scholium (*Λ* 734), in quo iterum *προπάροιθεν* de tempore dictum esse exponitur, ab Aristarchi sententia abhorret, quod ille *φαίνεσθαι* tantum de sensuum observatione ab Homero dictum esse censebat, ita ut *προπάροιθεν* cum *φαίνεσθαι* coniunctum tantum „*τοπικῶς* videri" significare posset. Tertio in argumento contra chorizontes allato in dubio relinquitur in codice A, utrum *προπάροιθεν* de tempore an de loco positum sit, in codd. B T tempus indicare affirmatur, quae in A quoque dicitur sana esse ratio.

IV.

Λ 147. *ὅλμον δ' ὣς ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου:*

A Arist . . *ἡ διπλῆ δέ, ὅτι ἅπαξ ἐνταῦθαι κέχρηται καὶ ὅτι καὶ ἐν Ἰλιάδι εὐτελέσι κέχρηται λεξιδίοις, οὐ μόνον ἐν Ὀδυσσείᾳ χοίνικος (τ 28) καὶ λύχνον* (ib. 34). *πρὸς τοὺς χωρίζοντας.*

4 *καὶ* ante *ἐν Ἰλιάδι* add. Friedlaender. 6 *πτύοντ'* Q: vix subest *Ψ* 697 *αἷμα παχὺ πτύοντα.*

3 sqq. B T ad h. l. *πρότερος* (B *πρῶτος*) *αὐτοῦ γινόμενος πρὸς τῇ* (B *πρὸς τὴν πόλιν*) *πόλει ἀπέστρεφεν εἰς τοὐπίσω. ἐπὶ χρόνου τὸ προπάροιθεν.*

3 sqq. BT: *ὁ κυλινδρώδης λίθος οὕτως καλεῖται, ᾧ ἐμφερὲς καὶ τὸ σκεῦος ὁ ὅλμος. δεῖ δὲ πάσχειν ἐξαίρετα υἱοὺς ὄντας τοῦ*

τ 28 . . . *χοίνικος ἅπτηται, . . .:*

ἀντὶ τοῦ δαπάνης, τροφῆς. ἅπαξ ἐνταῦθα ἡ φωνή. Arist HQ *καὶ οὐ διὰ τοῦτο χωριστέον τῆς Ἰλιάδος τὴν Ὀδυσσείαν. κἀκεῖ γάρ εἰσι τοῦδε εὐτελέστερα ὀνόματα. ὅλμον δ' ὣς ἔσσευε βαλών* (*Λ* 147), *ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς* (*Ψ* 88), *πτύον* (*N* 588).

τ 34: *χρύσεον λύχνον ἔχουσα . . . .:*

ἀπὸ τοῦ λύειν τὸ νύχος. λέγει δὲ τὴν δᾷδα κυρίως. H Q V Arist *τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένου λύχνου τοὺς ἥρωας χρωμένους ὁ ποιητὴς οὐκ εἰσάγει οὐδὲ Ἡσίοδος μέμνηται.*

ad eund. loc. *λείπει τὸ ὡς· ὡς χρύσεον λύχνον ἔχουσα, ὅ ἐστιν ἀμαυρὸν φῶς ἐποίει ὡς ἀπὸ ἐκλάμψεως χρυσοῦ. δουλοπρεπὲς καὶ λίαν εὐτελὲς τὸ τῆς διανοίας. πολλῷ γὰρ ἦν ἄμεινον ἐπιδημησάσης τῆς δαίμονος αὐτόματον ἐπιλάμψαι πολυτελὲς φῶς. οὕτως οὖν ὁ λόγος ἐχέτω· ἡ δ' Ἀθηνᾶ φάος ἐποίει, ὡς χρύσεον λύχνον ἔχουσα. καὶ γὰρ οὐκ ἐχρῆν δαψιλὲς ἐπιλάμψαι τὸ φῶς πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν μετακομιδὴν τῶν* BQ

8 *ἀπὸ* – *λέγει* om. V. 10 *καὶ οὔτε* codd; corr. Dind.

αἰτίου τοῦ πολέμου. καὶ ὅσον μὲν δεινὰ ποιεῖ (*ὅσῳ* codd; corr. Maass), *φιλαδελφίας ἐμφαίνει μέγεθος· εἰ δὲ Μενέλαος ἦν, μικροψυχίας ἂν αὐτοῦ κατεγνώκειμεν, εἰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ οὕτω πικρὸς ἐμφαίνετο.*

2sqq. Similia Eust. 1854, 50 — De verbis cotidianis sive sordidis, quae hoc scholio afferuntur haec invenimus in scholiis Jliadis: T ad N 589 (c. l. *θρῴσκουσι κύαμοι* < *μελανόχροες* >): . . *τῷ δὲ ἐπιθέτῳ κεκάλυπται τὸ ταπεινὸν τῆς λέξεως κτλ.* Ceterum *ἐρεβίνθους* eodem ac *κυάμους* loco commemorat poeta. BT ad *P* 570 (*καί οἱ μυίης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἐνῆκεν*): *πιθανῶς οὐ μυίᾳ αὐτὸν εἴκασεν — ἦν γὰρ* < *ἂν* suppl. Maass > *οὐ κατὰ ἡρωικὸν ἀξίωμα ἡ εἰκών — ἀλλὰ τὸ θάρσος αὐτῆς προσέθηκεν ἡ θεός.* T altero in scholio, B in eodem pergens: *καὶ* (om B) *ἐπὶ τὰ ἐλάχιστα* (*δὲ* B) *κατάγεται τὸ ἁρμόδιον τῷ πράγματι ζητῶν. αἱ δὲ ποιητικαὶ λέξεις ἐπικαλύπτουσι τὸ ταπεινόν. πρὸς τὸ ἰταμὸν οὖν καὶ ἐπίμονον ἡ εἰκών.* Cf. etiam Eust. ad h. l. p. 1118, 32 et ad B 469, p. 256, 18sqq. At ad *Ψ* 88 (*ἀμφ' ἀστραγάλοισι χολωθείς*): *ὅτι ἅπαξ τῆς διὰ τῶν ἀστραγάλων παιδιᾶς μέμνηται.*

ὅπλων. εἴωθε δὲ ὁ ποιητὴς μὴ ἀποδοκιμάζειν τῶν ὀνομάτων τὰ εὐτελῆ, ὡς τὸ μυῖαν, κυάμους τε καὶ ἐρεβίνθους.

Aristarchum chorizontes impugnasse hic legimus, qui docuisse videntur in Odyssea verba cotidiana et sordida inveniri ut *λύχνος* et *χοῖνιξ*, non in Jliade. Recte eis opponitur in Jliade quoque talia verba exstare. Huiusmodi locus est *Λ* 747, ubi Agamemnonem Hippolochum ita mutilasse narrat poeta, ut corpus eius quasi *ὅλμος* per vulgus volveretur. Scholiasta B T hoc loco ipsum chorizontum argumentum non commemorat, peculiare tamen esse et quasi legitimum ulciscendi genus, quamvis insolitum sit, ita praedicat, ut etiam inde singularem vocabuli vilioris usum excusare videatur. Praeterea huc trahuntur *ἀστράγαλοι, πτύον, μυῖα, κύαμος, ἐρέβινθος*. Sed chorizontibus ab Aristarcho non plene satisfactum esse puto; non est in his paucis reliquiis acquiescendum, sed res ipsa spectanda. Cum enim legimus chorizontes docuisse in Iliade *εὐτελῆ λεξίδια* non inveniri sed in Odyssea, nimis fortasse illi discrimen auxerunt, sed dubitare vix possumus, quin demonstrare illi sibi proposuerint Jliadem et Odysseam sermonis colore ita inter se differre, ut Odysseam dicerent multo propius ut adi vitam ita ad sermonem cotidianum descendere, quam veram esse sententiam inter nostrates quoque constat. Quamquam opponi et potuit et potest hoc maximam partem ex carminum diversa materia rerumque ex copia oriri, quam in utroque poeta exsequi sibi proposuit.

V.

Λ 692 *δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμνος υἱέες ἦμεν:*

A Arist *ἡ διπλῆ πρὸς τοὺς χωρίζοντας, ὅτι ἐν μὲν Ἰλιάδι δώδεκα Νηλῆος παῖδας λέγει, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ* (λ 285)

τρεῖς γεγονέναι [ὡς] γενεαλογεῖ· καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμενόν τ᾽ ἀγέρωχον. ἐνδέχεται δὲ προγεγονότων αὐτῷ ἐξ ἑτέρας γυναικὸς παίδων ὕστερον ἐκ Χλώριδος τοὺς τρεῖς γεγονέναι· καὶ γὰρ ὁ Πρίαμός φησι (Ω 495) *πεντήκοντά μοι ἦσαν, ὅτ᾽ ἤλυθον υἷες Ἀχαιῶν· ἐννεακαίδεκα μέν μοι ἰῆς ἐκ νηδύος ἦσαν· τοὺς δ᾽ ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.*

λ 286 *ἡ δέ Πύλου βασίλευε, τέκεν δέ οἱ*
ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμε-
νόν τ᾽ ἀγέρωχον:

πῶς οὖν ἐν Ἰλιάδι δώδεκα γὰρ Νηλῆος ἀμύμονος υἱέες ἦμεν (Λ 692); *ἐξ ἄλλων καὶ ἄλλοι, ἐκ Χλώριδος δὲ τρεῖς. ἢ νῦν κατ᾽ ἐξοχὴν τῶν τριῶν ἐμνήσθη, Χρομίου μὲν ὡς πρεσβυτάτου, Περικλυμένου δὲ ὡς ἀνδρειοτάτου, Νέστορος δὲ ὡς συνετωτάτου.* Ma Porph

Chorizontes statuerunt in Iliade Neleum duodecim filios habere, tres in Odyssea (λ 286). Ari-

1 *ὡς* del. Friedl.
15 *ἄλλων καὶ ἄλλων;* corr. Buttm.

14 sqq. † H *ἐναντία φαίνεται ταῦτα τῷ δώδεκα γὰρ υἷες ἦμεν. τρεῖς γὰρ εἴρηνται νῦν. λύοιτο δ᾽ ἂν ἐκ τῆς λέξεως· ἐνταῦθα γὰρ ἐκ τῆς Χλώριδος τρεῖς γενέσθαι τῷ Νηλεῖ φησι. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἐξ ἑτέρων ἔχειν τοὺς λοιπούς;*

† H (c. l. *Νέστορά τε Χρομίον τε*). Vd (c. eod. l.), T (sc. Hamburgensis): *δῆλον οὖν ὅτι* (om. *T*) *οἱ δώδεκα παῖδες Νηλέως ἐκ διαφόρων ἦσαν (οἱ παῖδες Νηλέως ιβ′ ἦσαν ἐκ διαφόρων).* <*ἢ*> *ὡς ἐξοχωτέρων τούτων μέμνηται, τοῦ μὲν Χρομίου ὡς πρεσβυτέρου, τοῦ δὲ Περικλυμένου ὡς γενναιοτέρου, τοῦ δὲ Νέστορος ὡς συνετοῦ.* (*διὸ τὸ ἀγλαά προσέθηκεν* add. H. Vd.) Cf. etiam † Eust., p. 1686, 1, et quaestionem Townl. *Λ* 692, loco cui adscripta est adaptatam (coll. Eust. *Λ*, p. 879, 18): *πῶς οὖν ἐκεῖ φησιν Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμενόν τε;* < *ἢ* add. Maass. > *οὖν τρεῖς ἦσαν ἐκ Χλώριδος, ἢ τοὺς ἀρίστους κατέλεξεν· Χρομίος ὡς πρεσβύτης. Νέστωρ συνετός, Περικλύμενος ἀνδρεῖος.*

stonico teste Aristarchus dipla posita monuisse videtur fieri potuisse, ut antea ex altera muliere natis filiis Chloris illos tres pareret. Cui solutioni novam addidit Porphyrius: fortasse trium praestantissimorum mentionem fieri in Odyssea, Chromii ut maximi natu, Periclymeni ut fortissimi, Nestoris ut prudentissimi.

VI.

M 96 sq.: . . . . *τρίτος δ' ἦν Ἄσιος ἥρως,*
Ἄσιος Ὑρτακίδης, ὃν . . . .:

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι πλεονάζει ἐν Ἰλιάδι τὰς ἐπαναλήψεις, ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἅπαξ (α 22). πρὸς τοὺς χωρίζοντας.*

Z 154 sq. *ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,*
Σίσυφος Αἰολίδης· . . . .:

A Arist *ἡ διπλῆ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ὀνόματος· καὶ ὅτι ἐν Ἰλιάδι συνεχῶς ταῖς ἐπαναλήψεσι κέχρηται, ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ ἅπαξ κατ' ἀρχάς Αἰθίοπες τοὶ διχθά (α 23).*

„Notarunt hoc quoque Intpp. in Aristarcheo Homero versati Masorethica cura — notarunt hoc, inquam, — ni fallor, propter *τοὺς χωρίζοντας*, qui non spernebant talia argumenta, quum graviora

8 Propter eandem rem praeterea Aristarchus diplam posuit: *Z* 396 schol. Arist. A: *ἡ διπλῆ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν, ὅτι πλεονάζει ἐν Ἰλιάδι.* Cf. Eust. p. 649, 34. *H* 138 A Arist.: *ἡ διπλῆ ὅτι πυκναὶ ἐν Ἰλιάδι αἱ ἐπαναλήψεις, ἅπαξ ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ ὅτι οὗτος ὁ Ἀρηΐθοος Ἀρκὰς ὢν ὁμώνυμός ἐστι τῷ Βοιωτῷ.* Cf. Eust. 672, 5, qui affirmat propter viri gloriam poetam nomen eminere voluisse. *Υ* 372, A Arist.: *πρὸς τὴν ἐπανάληψιν, ὅτι ἐν Ἰλιάδι συνεχῶς, ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ ἅπαξ.* *Υ* 128, A[t] Arist.: *ἡ διπλῆ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν, ὅτι πυκινῶς ἐν Ἰλιάδι.* Cf etiam B T et Eust. X p. 1262, 3. *Ψ* 642, A Arist.: *ἡ διπλῆ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν, ὅτι πυκινῶς μὲν ἐν Ἰλιάδι, ἅπαξ δὲ ἐν Ὀδυσσείᾳ.* Cf. Eust. *Ψ*, p. 1321,44. Eust. ad *α* 22 p. 1385, 27: *ὅτι παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ τὸν ποιητὴν ἐν μὲν Ἰλιάδι πολλαῖς ἐπαναλήψεσι χρήσασθαι, ἐνταῦθα δὲ μιᾷ, κατὰ τοὺς Αἰθίοπας.*

suppeterent." Ita hoc de argumento A. Wolfius, Prol. (ed. Peppenmueller p. 202 not.) Non iuste puto. Nam ex ipsis parvis atque subtilibus observationibus in arte critica certissimum quodque argumentum repeti solet. Cum autem legimus Aristarchum identidem diplam posuisse propter chorizontes, quod epanalepeseos figura saepissime in Jliade, semel in Odyssea inveniretur, non satis perspicuum est, quid sibi voluerint chorizontes. Aut argumenti causa attulerunt, id quod maximam verisimilitudinem habet, eam figuram, quae saepius in Jliade inveniretur, semel in Odyssea inveniri, quod Aristarchus ut concessit, ita unum illum locum ad eundem auctorem evincendum satis esse docuit; aut, ut in illo de *προπάροιθεν* argumento (fr. III) res se habet, negaverunt chorizontes illam orationis figuram omnino in Odyssea exstare, id quod Aristarchus uno Odysseae exemplo allato refellere voluit.

VII.

Π 747: *πολλοὺς ἂν κορέσειεν ἀνὴρ ὅδε τήθεα διφῶν:*

ἡ διπλῆ, ὅτι ἅπαξ εἴρηκε τήθεα. ἔστι δέ εἶδος τῶν θαλασσίων ὀστρέων. πρὸς τοὺς χωρίζοντας· φασὶ γὰρ ὅτι ὁ τῆς Ἰλιάδος ποιητὴς οὐ παρεισάγει τοὺς ἥρωας χρωμένους ἰχθύσιν, ὁ δὲ τῆς Ὀδυσσείας. φανερὸν δὲ ὅτι, εἰ καὶ μὴ παράγει χρωμένους, ἴσασιν, ἐκ τοῦ τὸν Πάτροκλον ὀνομάζειν τήθεα. νοητέον δὲ τὸν ποιητὴν διὰ τὸ μικροπρεπὲς παρῃτῆσθαι. καὶ μὴν οὐδὲ λαχάνοις παρεισάγει χρωμένους· ἀλλ' ὅμως φησὶ δμῶες Ὀδυσσῆος τέμενος μέγα κοπρήσοντες (ρ 299). A Arist

3 Hoc de chorizontum argumento cf. R. Weber, De Dioscuridis *περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ νόμων* libello, Stud. Lips. XI (1889), p. 132. Operae pretium est hic exscribere Dioscuridis Aristarchei fr. XII (l. c. p. 96 sq.), quod Aristarcheam sententiam praebet

BT οὐχ ὅμοια ταῦτα τῇ ἄλλῃ περὶ τοὺς ἥρωας διαίτῃ. οὐδὲ γὰρ τοὺς ἁβροδιαίτους Φαίακας ἢ μνηστῆρας τοῖς τοιούτοις χρωμένους εἰσήγαγεν. ἤτοι οὖν ὅπερ αὐτὸς ἠπίστατο τοῖς ἥρωσι περιέθηκεν, <ἢ> οὐχ ὡς ἀεὶ χρωμένων

3 ἤπερ *T*

remotis illis, quae ab ipso Athenaeo inserta sunt: Ath. I, 13a. *καὶ ἰχθύσι δὲ Ὅμηρος ποιεῖ χρωμένους τοὺς τότε καὶ ὄρνισι. κατὰ γοῦν τὴν Θρινακίαν οἱ Ὀδυσσέως ἑταῖροι θηρεύουσιν· ἰχθῦς ὄρνιθάς τε φίλας θ' ὅτι χεῖρας ἵκοιτο γναμπτοῖς ἀγκίστροισι.* (μ 331). *οὐ γὰρ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ἐκεχάλκευτο τὰ ἄγκιστρα, ἀλλ' ἐπεφέροντο ἐν τῷ πλῷ δηλονότι· ὥστε ἦν αὐτοῖς θήρας ἰχθύων ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. εἰκάζει δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ Σκύλλης ἁρπαζομένους Ὀδυσσέως ἑταίρους ἰχθύσι προμήκει ῥάβδῳ ἁλισκομένοις καὶ θύραζε ῥιπτομένοις* (μ 251). — Idem Ath., I, 25b *ὅτι δὲ καὶ ἰχθῦς ἤσθιον, Σαρπηδὼν δῆλον ποιεῖ* (Ε 487), *ὁμοιῶν τὴν ἅλωσιν πανάγρου δικτύου θήρᾳ. καί τοι Εὔβουλος κατὰ τὴν κωμικὴν χάριν φησὶ παίζων* (fr. 120κ).

ἰχθὺν δ' Ὅμηρος ἐσθίοντ' εἴρηκε ποῦ
τίνα τῶν Ἀχαιῶν; κρέα δὲ μόνον ὤπτων. ἐπεὶ
ἕψοντα γ' οὐ πεπόηκεν αὐτῷ οὐδένα.
ἀλλ' οὐδὲ μίαν ἄλλην ἑταίραν εἶδέ τις
αὐτῶν. ἑαυτοὺς δ' ἔδεφον ἐνιαυτοὺς δέκα.
πικρὰν στρατείαν δ' εἶχον, οἵτινες πόλιν
μίαν λαβόντες εὐρυπρωκτότεροι πολὺ
τῆς πόλεως ἀπεχώρησαν ἧς εἷλον τότε.

οὐδὲ τὸν ἀέρα δ' οἱ ἥρωες τοῖς ὄρνισι εἴων ἐλεύθερον, παγίδας καὶ νεφέλας ἐπὶ ταῖς κίχλαις καὶ πελειάσι ἱστάντες. ἐγυμνάζοντο δὲ πρὸς ὀρνεοθηρευτικὴν τὴν πελειάδα τῇ μηρίνθῳ κρεμάντες ἀπὸ νηὸς ἱστοῦ καὶ τοξεύοντες ἐκηβόλως εἰς αὐτήν, ὡς ἐν τῷ ἐπιταφίῳ δηλοῦται (Ψ 852). — Ath. I, 13c: *οὐ μνημονεύει δὲ τοιαύτης ἐδωδῆς ἐπὶ τῶν δείπνων, ὡς οὐκ οἰκείας νομιζομένης τῆς τροφῆς τοῖς ἐν ἀξιώμασιν ἥρωσιν κειμένοις, ὡς οὐδὲ τῆς τῶν νεογνῶν ἱερείων. οὐ μόνον δὲ ἰχθύσιν ἀλλὰ καὶ ὀστρείοις ἐχρῶντο, καίτοι τῆς τούτων ἐδωδῆς οὐ πολὺ ἐχούσης τὸ ὠφέλιμον καὶ ἡδύ, ἀλλὰ* .... (lacuna exstare videtur) *κἂν τῷ βυθῷ κατὰ βάθος κειμένων. καὶ οὐκ ἔστιν εἰς ταῦτα ἄλλῃ τινὶ τέχνῃ χρήσασθαι ἢ δύντα κατὰ βυθοῦ ἢ μάλ' ἐλαφρὸς ἀνήρ, ὃς ῥεῖα κυβιστᾷ* (Π 745), *ὃν καὶ λέγει πολλοὺς ἂν κορέσαι τήθεα διφῶντα.* — Cf. etiam Plutarch., quaest. conviv. VIII, 8, III, 14; idemque de Isid. et Osir. c. 7 et Diosc. fr. 9.

1 sqq. Integriorem sententiae Aristarcheae formam quam schol. A in hoc schol. BT deprehendi recte monuit R. Weber, l. c. p. 133.

τοῖς ὀστρείοις πρὸς τροφὴν τῶν ἡρώων, πρὸς ἀνάγκην δὲ ἐν πλῷ. οὐδὲ γὰρ ἰχθύσι χρωμένους εἰσήγαγεν ἢ ὄρνισιν. ἀλλ' ὅμως δι' ἀνάγκην καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιχειροῦσι οἱ Ὀδυσσέως ἑταῖροι (δ 368). καθόλου γὰρ τὴν τοιαύτην χρῆσιν διὰ τὸ μικροπρεπὲς παρῃτήσατο, κρέασι δὲ ὀπτοῖς χρῆσθαι αὐτούς φησιν, ἵνα καὶ ἐπ' Ἀχιλλέως εἰπεῖν δυνηθῇ τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς (Ι 209). ὅρα δὲ οἷον ἦν ἰχθὺν καθαίρειν τὸν τῆς Θέτιδος ἢ ζωμὸν ἕψειν.

Π 407 . . . . . . ἱερὸν ἰχθύν:

A Arist ἡ διπλῆ ὅτι οὐκ ἐπί τι εἶδος ἰχθύος φερόμενος εἴρηκε ἱερὸν ἰχθύν, καθάπερ τινὲς ἀποδεδώκασι τὸν πομπίλον, οἱ δὲ τὸν κάλλιχθυν· ἀλλὰ κοινότερον τὸν ἀνειὸν καὶ εὐτραφῆ, ὡς ἱερὸν βοῦν λέγομεν τὸν ἀνειμένον.

BT ad eund. loc. οἱ μὲν τὸν ἀνθίαν, ἐπεὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ θ' περὶ ζῴων (9,37 I p. 620b 33) ἱστορεῖ, ὅτι ὅπου δ' ἂν ἀνθίας ὀραθῇ, οὐκ ἀδικεῖ τι θηρίον. ᾧ καὶ σημείῳ χρώμενοι κατακολυμβῶσιν οἱ σπογγιεῖς καὶ καλοῦσιν ἱεροὺς ἰχθύας τούτους· οἱ δὲ χρυσόφρυν, οἱ δὲ πόμπιλον. ἄμεινον δὲ μέγαν καὶ ἀσυνήθη θεοῖς ἀνειμένον θαλασσίοις· οἱ δέ διερόν. Πλάτων

1 *τῶν ἡρώων τοῦτο γάρ φησιν ὁ Πατρόκλος ἐπιφέρει γοῦν νηὸς ἀποθρῴσκων* (748) *οὐδέ γὰρ κτε T.*

21 *καὶ — τούτους* om. B 23 post *διερόν B διδάσκει δὲ ποῦ δεῖ τοὺς ἁλιέας καθέζεσθαι, οὐ παρ' αἰγιαλῷ. ὅπου σπάνιος ἰχθὺς παρατρέχει,* cet. om.

8 Quibuscum concinunt Arist. ad δ 368 verba: *ἀλλαχόσε οὐ λέγει ὁ Ὅμηρος ἐσθίειν τοὺς ἥρωας ἰχθύας. νῦν δέ φησι τούτους ἀγρεύειν ἰχθύας διὰ τὸ τείρεσθαι ὑπὸ τοῦ λιμοῦ* (δ 369. μ 332).

15 Ab Aristarchi sententia recedit hoc schol. A (c. l. *ἱερὸν ἰχθύν*): *ἤτοι μέγαν, ἢ Ποσειδῶνος, ἢ τὸν ἀνειὸν διὰ τὸ μὴ πεπτωκέναι ὑπὸ χρῆσιν τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων τροφὴν ἐπὶ τῶν ἡρώων μήτε γε κατὰ τὸ σπάνιον δι' ἀνάγκην λιμοῦ.* (De Aristarchi de epithetis Homericis sententia cf. Roemer, Arist. Athet. p. 337 sqq.).

22 sqq. Plato, Rp. III, 13, p. 404b: *οἶσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατείας ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν οὔτε ἰχθύσι αὐτοὺς ἑστιᾷ* (sc. *Ὅμηρος*) *καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς κτέ.* — De Platonis sententia refert

δὲ ἀγνοῶν ἱερόν φησι, διὰ τὸ μὴ θηρεύεσθαι ἐπὶ τῶν ἡρωικῶν † ἔστιν . . . . .

Eust p. 1067, 46 ad h. l. . . . . *ἄλλοι δὲ ἱερόν φασιν ἰχθὺν μέγαν καὶ ἀσυνήθη τινὰ καὶ ἄνετον, τοῖς κρατοῦσι κατὰ θάλασσαν ἱερωμένον, ὅ ἐστιν ἀνακείμενον, ὡς καὶ βοῦν ἱερὸν τὸν ἀγελαῖον καὶ μέγαν καὶ ἄνετον, καὶ ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο διὰ τὸ φιλόξενον δηλαδὴ καὶ βασιλικὸν καὶ πολυτρόπως μέγα. . . . .*

Chorizontes attulerunt in Odyssea piscibus heroes utentes facere poetam, non in Jliade. Quibus Aristarchus recte opposuit *Π* 747 Patroclum scire *τήθεα* capi. Aristarcheam observationem, quam etiam apud Athenaeum, qui Dioscuridis Aristarchei librum de victu heroum excerpsit, invenimus, eam fuisse cognoscimus, ut diceret poetam, quibusdam rebus, quae ipsi cognitae fuerint, heroes non utentes facere. Hanc de piscium esu quaestionem iam Plato adiit eamque tum agitatam fuisse colligi potest ex verbis Eubuli comici media in comoedia circa annum 375 florentis. Comicum illum chorizontes illudere mihi probabile esse videtur. Plato autem chorizontum sententiam probasse videtur. Nam quae in Rei publicae l. l. dicit, ea patet ex Hellesponti commemoratione ad unam Jliadem spectare. Atque epitheto *ἱερός*, quod piscibus *Π* 407 attribuitur, neglecto docuisse ille videtur poetam

2 post *ἡρωικῶν* exstat lacuna, non bene Wilamow. *ἔστιν* delevit, quo verbo scholium continuabatur.

etiam Eust. *μ*, p. 1724, 47 *δῆλον δὲ ὡς εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν τοιαύτη' οὔτε ἰχθυοφάγουν οἱ παλαιοὶ οὔτε ὀρνίθων ἐτεχνῶντο θήραν, ἣν ὡς αἱμύλον ὁ Πλάτων οὐ φιλεῖ* (Cf. Legg. 2, 823 D sqq.).

3 sqq. Antecedunt, quibus epitheton *ἱερόν* ad genus quoddam piscium revocandum esse dicitur (ut Aristoteles). — Varias huius Homericae dictionis interpretationes veterum recenset etiam Plutarchus, Mor. p. 291 D sq. — His in ultimis verbis Eustathium Aristarchi sententiam reddere suspicor; cf. etiam schol. Arist. (c. l. *ἱερὸν τέλος*) K. 56: *ὅτι οἱ γλωσσογράφοι ἱερὸν τέλος τὸ μέγα τάγμα.*

heroes Jliadis propterea utentes non facere piscibus, qui Atticis quarti saeculi cibus iucundissimus atque acceptissimus erant, quod hac re heroum continentiam vitamque bellicosam atque sobriam indicare volebat. Simili modo Aristarchus probavit poetam piscium esum cognitum habere, sed *διὰ τὸ μικροπρεπὲς παρῃτῆσθαι*. Praeterea monuit in Odyssea quoque heroes ex usitato more piscibus abstinere et coactos demum inedia pisces edere et aves. In chorizontum autem argumento etiam epitheton *ἱερός*, quod piscibus (*Π* 407) tribuitur, non minimi momenti fuisse videtur. Complures difficultatem ita solverunt, ut *ἱερός* ad quoddam piscium genus revocarent, ut Aristoteles c. l. *τὸν ἀνθίαν* vocari *ἱερόν* tradit, cum Plato in hac quaestione illud epitheton omiserit. Eusthatio teste (cf. etiam schol. K. 56) Aristarchus exposuisse videtur *ἱερόν* idem hoc loco valere ac p i n g u i s, m a g n u s, s o l u t u s. Atque aptissime illius dictionis Homericae *ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο* mentio facta est ab Eustathio. Simili modo ac Aristarchus nostrates quoque vertunt „kräftig zappelnd."

VIII.

Φ 416 (cf. fr. *XX): *τὸν δ' ἄγε χειρὸς ἑλοῦσα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη:*

ἡ διπλῆ, ὅτι οἱ χωρίζοντές φασι τὸν τῆς Ἰλιάδος ποιητὴν εἰδέναι συνοῦσαν τῷ Ἄρει τὴν Ἀφροδίτην, τὸν A Arist

3 sqq. Cf. A. Römer, Arist. Ath. p. 22, 127, 128 not. Solutionem, quae in scholio Ariston. exstat, Roemerus ab Aristarcho abhorrere et a quodam grammatico allatam esse, qui Aristarchi athetesim vers. *ϑ* 267 sqq. impugnaverit vel potius eam neglexerit, exposuit Duabus in causis nititur Roemerus: primum certum esse Aristarchum illud Demodoci carmen (*ϑ* 267 sqq.) pro spurio reiecisse, deinde solutionem tam absurdam atque ineptam esse, ut vix Aristarcho tribui posset. Atheteseos testimonia affert Roemerus duo: unum est illud Porphyrianum, quod in textu

δὲ τῆς Ὀδυσσείας διαφώνως Ἡφαίστῳ. λέγειν δὲ δεῖ, ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ χρόνοι ἦσαν τῆς συμβιώσεως.

HT Porph ϑ 267 sqq.: . . . . *ὅλως δὲ Ὅμηρος οὐδὲ οἶδεν Ἥφαιστον Ἀφροδίτῃ συνοικεῖν, Χάριτι δὲ αὐτὸν συμβιοῦντα, Δημόδοκος δὲ τῇ ἰδίᾳ μυθοποιίᾳ* < *ἕπεται* >.

E ϑ 267: *ἡ Ἀφροδίτη εἰς πολλὰ λαμβάνεται, μετὰ πάντων γοῦν καὶ ἐπὶ κάλλους. συμμίγνυται δὲ τῷ Ἡφαίστῳ τῷ πυρὶ καὶ τῷ Ἄρει τῷ σιδήρῳ. τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν γινόμενα ἔργα διὰ τῆς Ἀφροδίτης ἤτοι τοῦ κάλλους ὡραΐσται κτέ.*

3 *οὔτε* (*οὐδὲ* in schol. Q Buttm.) *οἶδεν H, ὅλως δὲ ὁ ὅμ. οὕτως οἶδεν T* 4 *σύνοικον* coni. Buttm. 5 *ἕπεται* om codd.; *χρῆται* coni. Dind.

posuimus. Sed quis potest inde colligere Aristarchum illud carmen reiecisse? Plane enim dicitur Homerus nil de Vulcani et Veneris conubio scire. Demodocus autem suam, non Homeri fabulandi rationem secutus esse, quae ultima Roemerus male neglexit. Huius scholii auctor, quem Aristarchum fuisse probabile est, apte et lepide de mythologia Homerica atque omnino Graeca iudicavit. Alterum Aristarcheae atheteseos testimonium affert Roemerus verba, quae in schol. Arist. Pac. 778 leguntur: *σημειοῦται ταῦτα ὁ μόχθος* (sc. Apion, cuius fuit hoc cognomen) *πρὸς τοὺς ἀθετοῦντας τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν.* Aristarchum autem hos versus reiecisse his verbis non aperte explicatur; facillime potuit fieri, ut quidam homines, qui huius carminis dedecus vituperabant, id ab Homero abiudicarent. Atque licet Aristarchus hos versus pro spuriis habuerit, tamen non erat, cur difficultatem, quam chorizontes illepide attulerunt, non solveret, si ea verbis carminis pro spurio habiti non repugnabat. Solutionem autem contra chorizontes allatam non illepidam esse interpretatione supra posita exponitur.

10 Cf. Eust. 1244, 40 ad ϑ 267: *τῆς χειρὸς ἑλοῦσα τὸν Ἄρην ἡ Ἀφροδίτη· ἐπειδὴ κέκρανται καὶ τοιαῦτα ἤθη ἀλλήλοις ἡρμοσμένα. τὰ κατὰ θυμὸν δηλάδη, ὃν ὁ Ἄρης δηλοῖ, καὶ τὰ κατὰ ἐπιθυμίαν, ἧς ἡ Ἀφροδίτη δηλωτική. διὸ καὶ παῖς αὐτῶν ἡ κατὰ μῦθον Ἁρμονία. καὶ ἄλλως δέ. σύμβολόν ἐστι τοῦτο τοῦ πολλοὺς πολέμους διὰ γυναῖκας γενέσθαι, ὁποῖος καὶ ὁ καθ' Ὅμηρον ὁ δεκαέτης κτέ.* Cf. eund. script. ad ϑ 367, p. 1597, 55 sqq. et quae de Eust. fontibus allegoricis exposuit C. Reinhardt, De Graecorum theologia capita duo, diss. Berol. 1910, p. 36—58.

Ex *Φ* 416 chorizontes hoc argumentum repetiverunt: poetam Jliadis scire Venerem cum Marte vivere, in Odyssea eam cum Vulcano coniugio esse coniunctam. Tres explanationes huius difficultatis proferuntur. In Porphyrianis explicatur Demodocum suam, non Homeri fabulandi rationem secutum esse, cum Martis et Veneris concubitum caneret; Homerum ipsum nescire Venerem cum Vulcano vivere. Hanc solutionem, in qua apte et lepide variarum atque multiplicum Graecorum de natura deorum sententiarum ratio habetur, ex illo Peripateticorum solutionum corpore repetitam esse suspicor, quia ad illam ab Aristotele in c. 25 artis poeticae commendatam *λύσιν ἐκ τοῦ προσώπου* spectat (cf. ibid. 1460b, 35). Aristarchum quoque hac solutione contra chorizontes usum esse probabile videtur. Sed hac explanatione haud scio an antiquiores fuerint interpretationes allegoricae. Dubitari enim non potest, quin illi Veneris et Martis amores in criminationes vetustissimorum philosophorum incurrerint, contra quos defendendi poetae partes allegoristae susceperunt. Aristonico teste Aristarchus alteram quoque solutionem attulit, quam Roemer c. l. illepidam esse non recte iudicavit: tempus conubii non fuisse idem. Ex versibus enim ϑ 268 sqq. colligi potest Venerem cum Marte tum vivere coepisse, cum uxor Vulcani fuit; ex v. autem 318 sq. apparet Vulcanum se a Venere seiungere in animo habuisse. Aristarchus igitur cogitabat, hanc matrimonii seiunctionem belli Troiani temporibus iam perfectam esse Veneremque cum Marte conubio coniunctam. Nil enim obstabat, ne tempus rerum a Demodoco narratarum bello Troiano antiquius haberetur. Licet autem, ut Roemerus demonstrare studuit, Aristarchus illud Demodoci carmen obelo reiecerit, tamen

non erat, cur hoc modo difficultatem ab chorizontibus allatam non solveret. Qui si omnino athetesi hoc loco usus est, minime id propter chorizontes factum est.

---

2. Argumenta, quae ad discrepantias in Jliade ipsa exstantes revocanda sunt.

IX.

N 365: *ἤτεε δὲ Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι νῦν μὲν τὴν Κασσάνδραν εἶδος ἀρίστην, ἐν ἄλλοις δὲ (Γ 124, Ζ 252) τὴν Λαοδίκην, καὶ οὐ μάχεται. ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τοὺς χωρίζοντας· λύεται γὰρ τοῖς τοιούτοις.*

BT ad. eund. loc. *αὕτη τῶν ἀγάμων ἀρίστη ἦν, τῶν δὲ γαμηθεισῶν Λαοδίκη· τινὲς δὲ εἰς τὸ θυγατρῶν στίζουσιν. οἱ δὲ εἶδος τὴν εἴδησίν φασι τῆς μαντείας ὡς καὶ Θεοκλύμενος θεοειδής καὶ Πολύ<ε>ιδος* (666) *ὁ μάντις. λεληθότως δὲ ἡμῖν τὰ τῆς Κασσάνδρας ὑποφαίνει καὶ ἐν τῇ Ω* (699), *ἐπεὶ συνάγειν αὐτὴν Ἀγαμέμνονι μέλ<λ>ει.*

---

9 post *τοιούτοις* fortasse addendum putavit Friedl. *τὸ πρόβλημα* scilicet *τὰ ἐκείνων ἀπορήματα;* cf. interpretationem — 12 sqq. *ὡς — μέλλει* om. B 15 *ἐπισ.* cod.; *ἐπεὶ σ.* Wilamow.

---

15 De solutione Porph. cf. *λ* 239, fr. *XXVII. † Eust *N*, p. 937, 57: *τὸ δὲ εἶδος ἀρίστην τινὲς τῶν παλαιῶν εἶπον ἀντὶ τοῦ ἀρίστην κατὰ σοφίαν, εἶδος νοήσαντες τὴν τῆς μαντικῆς εἴδησιν, ὅθεν, φασί, καὶ ὁ ᾀδόμενος μάντις Πολύϊδος ὁ κατὰ τὴν γραφὴν τῆς παραληγούσης διαφορούμενος ἐκ τοιαύτης σημασίας τὴν κλῆσιν εἴληφε.* Idem ad *Ζ* 252, p. 640, 24: *ὅτι Λαοδίκη, εἰς ἣν ἡ Ἑκάβη ἀπιοῦσα ἐντυγχάνει τῷ Ἕκτορι, εἶδος ἀρίστη τῶν Πριάμου θυγατέρων ἦν, αἳ δηλονότι ἄνδρας εἶχον. ἐν ἄλλοις δὲ τὴν Κασσάνδραν οὕτω καλεῖ, ταῖς ἔτι παρθένοις ἐκείνην συγκρίνων.*

Γ 124: *Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην:*

ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ· φησὶ γοῦν Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην Κασάνδρην (*N* 365) . . . . T Arist

Agitur nunc de discrepantia, quae in Jliade ipsa exstare videtur. Sed quaestio oritur, utrum chorizontes eam attulerint ad unitatem Jliadis in dubium vocandam an Aristarchus argumenti causa contra illos. Res enim ita se habere potest: Si, cum Friedlaendero post *λύεται γ. τ. τοιούτοις* addimus *τὸ πρόβλημα*, duplex sensus exstare potest: Aut Aristarchus *τὸ πρόβλημα* movit, quo chorizontes, qui propter diversitates Odysseam ab Homero abiudicasse dicuntur, eo redarguere volebat, quod etiam in Jliade, cuius unitas a nullo in dubium vocaretur, discrepantias exstare docebat. Aut chorizontes hanc discrepantiam attulerunt eamque Aristarchus solvere studuit, sed eius solutio hoc loco excidit vel obruta est. Quod ultimum mihi certum esse videtur. Talem explanationem Aristarchi, qualem ad *Γ* 124 in schol. Arist. de eadem quaestione conservatam habemus, vel in codice vel in archetypo excidisse consentaneum est. Aristarchus enim illud *ἀρίστην* non pro superlativo, sed pro elativo habuit, quam difficultatis explanationem hoc quoque loco attulit. Ergo si ille discrepantiam tollere studuit, non potuit ipsum ut iure positum *πρόβλημα* chorizontibus concedere; negabat enim *ἔνστασιν*. Quosdam autem his in versibus haesisse discimus ex BT et Eustathii facticiis explana-

---

3 Sequuntur haec, quae non Aristonici sunt: *εἰ μὴ τὴν μὲν παρθένων, τὴν δὲ γαμηθεισῶν ἀρίστην φησὶν εἶναι.* Antecedentia sententiam Aristarcheam praebere discimus ex schol. Arist. A ad *Γ* 233: *ἡ διπλῆ, ὅτι ὡς ἂν ἁρμόζῃ πρὸς τὸ ἐγκώμιον τίθησι τὸ κάλλιστος· καὶ γὰρ ἄλλους καλλίστους λέγει.* Cf schol. Arist, *P* 80, et Lehrs, Arist.[3], p. 342.

tionibus: aut e nuptis Priami filiis Laodicen esse pulcherrimam, Cassandram inter filias matrimonii expertes, aut fieri posse, ut *εἶδος* ad divinationem sit revocandum. Accedit, quod Aristarchus discrepantiam in Jliade ipsa exstantem minime contra chorizontes argumenti causa afferre potuit. Diversitates enim, quae intra utriusque carminis fines notantur, minime aut pauciora aut leviora sunt, quam quae inter Jliadem et Odysseam intercedere animadvertuntur. Quodsi Aristarchus ipsius Jliadis hanc diversitatem ad diversitates inter Jliadem et Odysseam debilitandas adhibuisset, eum chorizontibus argumentum periculosissimum oppositurum fuisse, immo ultro illis facem praetulisse dicendum est. Nam futurum fuisse, ut chorizontes media in via stultissime subsisterent, cur credamus? Ergo fieri non potest, quin chorizontibus hoc argumentum tribuamus, cui alterum eiusdem generis certum in sequentibus addere possumus.

X.

Φ 550: *αὐτὰρ ὅ γ' ὡς ἐνόησεν Ἀχιλλῆα πτολίπορθον:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι πλεονάζει ἐπ' Ὀδυσσέως τὸ πτολίπορθος. νῦν δὲ ἅπαξ ἐπ' Ἀχιλλέως. πρὸς τοὺς χωρίζοντας· τούτοις γὰρ χρῶνται. τινὲς δὲ Ἀχιλλέα Πηλείωνα ποιοῦσι, ξενισθέντες πρὸς τὸ ἐπίθετον.*

T Did *τινὲς Ἀχιλλέα Πηλείωνα, πρὸς τὸ ἐπίθετον ξενισθέντες. ἀλλ' ἤδη αὐτὸς εἶπε δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ*

8 sqq. *πτολίπορθον* (555) sec. in marg.: *πελώριον* pr. scholion v. 527 adscriptum; huc traiecit Maass. v. 548—550 desunt in textu *T*.

4 sqq. Cf. de hac quaest. A. Roemer, Arist. Athet. p. 54. 116 (*Φ* 550), p. 296 sqq. (*O* 77), p. 144 sq. (*Θ* 371/72). Scholion *T* Roemer attribuit Didymo idque reddere sententiam Aristarcheam probavit; verba cod. *T* usque ad *ἀλάπαξα* Aristonico tribuit Friedlaender.

πόλεις ἀλάπαξα (I 328). *ἐπὶ δὲ Ὀδυσσέως πλεονάζει τῷ ἐπιθέτῳ διὰ τὴν Ἰλίου πόρθησιν.*

O 77: *λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον:*

A. Arist ad *O* 56: *ἀπὸ τούτου ἕως τοῦ λισσομένη τιμῆσαι* (77) *ἀθετοῦνται στίχοι κβ', ὅτι οὐκ ἀναγκαίως παλιλλογεῖται περὶ τῶν ἑξῆς ἐπεισαχθησομένων, καὶ κατὰ τὴν σύνθεσίν εἰσιν εὐτελεῖς κτλ. ἔν τε τῷ λισσομένη τιμῆσαι φησὶν ὁ Ἀρίσταρχος ὅτι οὐδαμῇ τὸν Ἀχιλλέα πτολίπορθον εἴρηκεν, ἀλλὰ ποδάρκη καὶ ποδώκη.*

At *καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει ἠθέτηντο.*

T Did ad *O* 64: *Ζηνόδοτος ἐνθένδε ἕως τοῦ λισσομένη* (77) *οὐδὲ ἔγραψεν* <*καλῶς·*> *ἐοίκασι γὰρ Εὐριπιδείῳ προλόγῳ. ἐναγώνιος δέ ἐστιν ὁ ποιητὴς καί, ἐὰν ἄρα σπέρμα μόνον τίθησιν κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή (Λ 604).*

T Did ad 77: *Ὀδυσσέα μόνον οὕτω καλεῖ διὰ τὴν Ἴλιον. ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ λέγει αὐτὰρ ὅ γ' ὡς ἐνόησεν Ἀχιλλέα πτολίπορθον (Φ 550)· ἐπόρθησε γὰρ εἴκοσι πόλεις.*

Eust 1006, 11 . . *καὶ ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ κεῖται ἅπαξ εἰρημένα, οἷς συνεισακτέον καὶ τὸ Ἴλιον αἰπὺ, καὶ τὸ πτολίπορθος Ἀχιλλεὺς, οὐ διὰ τὴν Ἴλιον, ἀλλὰ διὰ τὰς τρεῖς πρὸς ταῖς εἴκοσιν, ἃς πολεμαρχῶν εἷλε, δῆλον ἐστί.*

10 *ἠθέτηντο* A[t]: *ἠθετοῦντο* coni. Dind. 11 *ἔνθεν* Ludwich; *ἐνθένδε* Maass. 6 *καλῶς* inser. Roemer p. 297.

9 Eust. *O*, p. 1005, 61, postquam similes atheteseos causas atque A rettulit: *καὶ Ἀχιλλέα δὲ οὐδαμοῦ, φασί, πτολίπορθον εἶπεν. ἀλλὰ ποδώκη καὶ πόδας ὠκὺν, ὡς τὸν Ὀδυσσέα εἰωθὼς οὕτω καλεῖν διὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν. καὶ ταῦτα μὲν οἱ ὀβελίζοντες· οἱ δὲ ἐξηγητικοὶ πρὸς ταῦτα. ὧν τὰ μάλιστα ἐξείληπται τῶν Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου, ἐκτίθενται λύσεις ἀξιολόγους, ἅς περ ὁ θέλων ζητείτω.*

11 sqq. Scholio *T* atheteseos Aristarcheae causas optime reddi probat Roemer l. c. p. 297: Zenodotum versus hos reiecisse, Aristarchi autem esse causas allatas; itaque *καλῶς* inserendum esse. — Cf. etiam schol. Did. A ad O 64: *Ζηνόδοτος δὲ ἀπὸ τοῦ Πηλείδεω Ἀχιλλῆος ἕως τοῦ λισσομένη τιμῆσαι οὐδ' ὅλως ἔγραψεν.*

διὸ καὶ ἀπελευστικῶς αἱ τοιαῦται τοῦ ὀβελισμοῦ λύσεις συντέτμηνται.

Θ 371/72 ἥ οἱ γούνατ᾽ ἔκυσσε καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου
λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον:

A Arist ἀθετοῦνται δύο στίχοι, ὅτι οὐκ ἔδει κατὰ μέρος διηγήσασθαί, καὶ ταῦτα πρὸς τὴν καλῶς εἰδυῖαν, καὶ μὴν οὐδὲ ἡμεῖς περισσόν τι προσιστοροῦμεν.

A^t Did οὐδὲ παρὰ Ζηνοδότῳ ἦσαν.

T παρὰ Ζηνοδότῳ οὐκ ἦσαν οἱ δύο.

Eust 718, 48 ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐπιτηδείως παρέρριψεν ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα τὴν τοῦ φιλουμένου αὐτῷ Ἀχιλλέως μνήμην, ὡς μυριαχοῦ ποιεῖ, καὶ ὅτι πτολίπορθον τὸν Ἀχιλλέα λέγει, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς (I 326) που ἐρεῖ διὰ τὰς πόλεις, ἃς εἷλεν, ὡς αὐτὸς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς ὑπὲρ ἑαυτοῦ δηλώσει· πολέμαρχος γὰρ ὢν αὐτὸς αἰτίαν εἶχε τῶν πορθουμένων πόλεων.

ϑ 3: ἂν δ᾽ ἄρα διογενὴς ὦρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς:

DE rec fol. Porph διὰ τί Ὅμηρος οὐ τὸν Ἀχιλλέα ἀλλὰ τὸν Ὀδυσσέα ὀνομάζει πτολίπορθον, καὶ ταῦτα πόλεις ἀπείρους τοῦ

---

6 sqq. Hoc schol. Arist. valde ab Aristarchi sententia, maxime ab eius ratione *Ὅμηρον ἐξ Ὁμήρου σαφηνίζειν* abhorrere Roemerus (p. 144) recte docet. Demonstrat ille Zenodotum, non Aristarchum hos versus reiecisse. Scholion A^t, quod haec tradidit, scholio Aristonici supplemento est et scholiastis causam obtulit scholii Aristonici tam perdite concipiendi; schol. *T* autem reliquias observationis Aristarcheae incorruptae conservavit.

11 Eustathius, etsi mentionem non facit horum versuum atheteseos, tamen ex eo, quod hic posuit Aristarcheam illius epitheti Achilli tributi explanationem, potest colligi illud *πτολίπορθος* in huius loci reiectione momenti fuisse, Aristarchum autem hanc atheteseos causam (ut aliter) non probasse (Roemer p. 147).

Ἀχιλλέως πορθήσαντας; ἐπεὶ γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς πολίδριά τινα ἐπέσχεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς οἰκείας φρονήσεως τὴν περίφημον Τροίαν ἐπόρθησε, δι᾽ ἣν οἱ Ἕλληνες πολλῆς κακοπαθείας μετεσχήκεσαν, κατασχεῖν αὐτὴν θέλοντες· διὰ τοῦτο οὐ τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ τὸν Ὀδυσσέα ὀνομάζει πτολίπορθον.

Ex scholiis *Φ* 550 discimus chorizontibus argumento fuisse, quod Achilles hic *πτολίπορθος* vocatur. Quid sibi voluerint, non conservatum, sed ex adversariorum responsis extricandum est. Didymo teste Aristarchus, ut Roemerus probavit, docuit mirum non esse, quod Achilles hoc epitheto ornaretur, quippe qui se duodecim urbes evertisse praedicaret (I 328). Quidam autem haerentes in epitheto scripsisse *Ἀχιλλέα Πηλείωνα* eodem ex scholio Didymeo percipimus. Sed qui fuerunt illi *τινές*? Inter eos Zenodotum fuisse suspicor. Ille enim duos alios locos, quibus idem epitheton Achilli attribuitur, aliis accedentibus interpolationis indiciis damnavit (*Θ* 371/72 et *O* 71) atque utrobique illud *πτολίπορθος* offensionem praebuisse videtur. Quod Aristarchus non probavit; versus enim *Θ* 371/72 retinuit ibique Eustathium contra Zenodoti reiectionem explanationem illius epitheti Aristarcheam afferre Roemerus recte suspicatur. Idem, cum versus *O* 56 sqq. obelo notaret, minime, ut Zenodotus et Aristophanes, haesit in illo epitheto, sed schol. *T* ad *O* 64 testimonio praecipue, propterea eos versus pro spuriis habuit quod prologi Euripidei similitudinem habent. Ad Zenodotum igitur revocanda sunt illa schol. Arist. verba (*O* 56) et Eustathii, quibus Homerum numquam (*οὐδαμοῦ*) Achillem *πτολίπορθον* vocasse dicitur. Sed quid de

---

1 *τὸν ἀχιλλέα πορθήσαντα* D post *πορθήσαντος* *E*: *καὶ λέγομεν ἐπεὶ ὁ ἀχ.* 2 *ἔπερσεν* (pro *ἐπέσχεν*) Polak (obs. p. 85). 4 *μετέσχηκαν* cod.; corr. Schrader.

Ω 108, ubi idem epitheton de Achille dictum invenimus? Fieri autem potuit, hunc ut versum antiqui aliter legerent. Haec sententia Zenodotea, *πτολίπορθος* de Achille numquam ab Homero positum esse, temporibus sequentibus viguisse videtur. Nam Cicero, ep. fam. X, 13 ad Plancum scripsit: Homerus nec Aiacem, nec Achillem, sed Ulixem appellavit *πτολίπορθον* (cf. etiam Strabo. I, 17). Sed quid voluerunt ipsi chorizontes? Aristarchus eo acquievisse videtur, quod eis opposuit etiam de Achille *πτολίπορθος* sui iuris esse dictum. Chorizontes autem multum valuisse apud eos, qui vel ante vel post Aristarchum illud epitheton de Achille dictum e Homero removeri voluerunt, quis negare potest? Sed cum alios locos, quibus alii quoque Jliadis heroes hoc epitheto ornantur (ut Oileus B 728, Otrynteus *Υ* 384, Mars *Υ* 152, Enyo 333), nusquam in scholiis legamus offensionem praebuisse, colligere debemus chorizontes argumenti causa attulisse *πτολίπορθος* solum de Achille recte dictum esse positum, quod etiam ex Aristarchi solutione plane apparet. Ergo docuerunt illud *Ἀχιλλέα πτολίπορθον* aliunde Jliadi insertum esse. Hoc autem epitheton ad Achillem Jliadis transferri potuit aut ex Odyssea, in qua saepissime de Ulixe propter Troiae eversionem adhibetur, aut ex aliis cycli epici carminibus, quibus fortasse Achilles urbes multas delevisse narrabatur. Summo igitur iure concludere possumus eos docuisse eum Jliadis poetam, qui hos locos fecisset, Odysseam vel cycli epici carmina cognita habuisse atque ad carmina facienda adhibuisse. Cui sententiae chorizontum optime Aristarchus Jliadis eum locum opposuit, e quo illud epitheton de Achille recte dictum esse in Jliade apparet. Adde, quaeso, illud de Cassandra argumentum, intelleges chorizontes Jliadis quoque unitatem negasse, nimirum ut *χωρίζοντας* eam in singulas partes.

Fragmenta probabilia et dubia.

Argumenta, quae ad diversitates inter Jliadem et Odysseam intercedentes spectant.

**XI.

Γ 277: *Ἠέλιος θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις:*

ἡ διπλῆ, ὅτι ἥλιος ἀντὶ τοῦ ἥλιε κ.τ.λ. καὶ πρὸς τὴν ἀθέτησιν τῶν ἐν Ὀδυσσείᾳ ὠκέα δ' ἠελίῳ ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθεν (*μ* 374 sqq.). *περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν βῶν τῷ πάντα ἐφορῶντι.* A. Arist

μ 374 sq.: *Ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθεν, Λαμπετίη τανύπεπλος:*

ἐναντίον τοῦτο τῷ Ἠελίου, ὃς παντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει (*μ* 323)*· ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἐχρῆν ἐγνωκέναι καὶ πάντα ἐφορῶντα.* BQ

8 *ἀθέτησεν* Bekk. Dind.: *ἀθέτησιν* Friedl., Ludwich.
13 *Ἠέλιος δ'ὃς παντ' ἐφορᾷς καὶ παντ' ἐπακούεις* codd. (*Γ* 277); Roemer mut. haec ad *μ* 323 referens.

12 Aristarchum versus *μ* 374—90 damnasse scimus. Qua de re cf. Ludwich, Arist. I, p. 589 et Roemer, Arist. Ath., p. 91 sq.: in cod. M v. 375—89 obeli appositi sunt. Roemerus probat in v. *μ* 374 reiciendo nixum esse Aristarchum v. *μ* 323, ubi Ulixes socios talibus verbis vult deterrere, non v. *Γ* 277. Etiam vs. *μ* 389/90 offensionem praebuisse hoc scholio *Q P* ad *ε* 79 confirmatur: *ψεύδεται Ὀδυσσεύς, ὅταν λέγῃ ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠυκόμοιο· ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι* (*α* 389). *οὐδέπω γὰρ αὐτὸν <προ>εωράκει.*

*B Porph

Γ 277: *διὰ τί τὸν Ἥλιον πάντα ἐφορᾶν καὶ πάντα ἐπακούειν εἰπὼν ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ βοῶν ἀγγέλου δεόμενον ἐποίησεν; ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταν ἑταῖροι. λύων δὲ Ἀριστοτέλης* (fr. 149 ed. Teubn.) *φησίν, ἤτοι ὅτι πάντα μέν ὁρᾷ ἥλιος, ἀλλ' οὐχὶ ἅμα· ἢ ὅτι τῷ Ἡλίῳ ἦν τὸ ἐξαγγεῖλαν ἡ Λαμπετία, ὥσπερ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ὄψις. ἢ ὅτι, φησὶν, ἁρμόττον ἦν εἰπεῖν οὕτως τὸν τε Ἀγαμέμνονα, ὁρκίζοντα ἐν τῇ μονομαχίᾳ, ὅτι Ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις, καὶ τὸν Ὀδυσσέα πρὸς τοὺς ἑταίρους λέγοντα* × × × × × × *οὐ γὰρ δὴ καὶ τὰ ἐν Ἅιδῃ ὁρᾷ. καὶ ὅλως ὁ ποιητὴς, ὅπου πάρεστιν, ἐκεῖνά φησιν ὁρᾶν πάντως, ἐν μέν τῇ ἀνατολῇ ὄντα τὰ ἐν τῇ*

5 in marg. interl. adscrpt. *Ἀριστοτέλους*, cf. Schrad. Prol. Jl. p. 420. 6 *τοῦ ἡλίου* cod.: corr. V. Rose. 11 hic et in cod. Vd. Schrad. lacunam indicavit, cf. infra adnot.

1 sqq. † Ma (c. l. *ὠκέα δ' Ἠελίῳ*) *μ* 374: *πῶς οὖν ὁ πάντα ἐφορῶν οὐκ εἶδε ταῦτα; ὁρᾷ, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τὸ αὐτό. ἢ καὶ ταύτας φυλασσούσας ἀπαγγεῖλαι ἔπρεπεν, ἢ ὡς νυκτὸς ἐπιθεμένων τοῖς βουσὶ τῶν ἑταίρων.*

† HM^2 (s. l.) ib.: *πῶς οὖν ὁ πάντα ἐφορῶν οὐκ εἶδε ταῦτα* (*πάντα* codd., sed in M ab ead. m. *ταῦτα* suprascrpt.); *ὁρᾷ ἀλλ' οὐχ ὑπὸ* (*ἐπὶ* M) *τὸ αὐτό.*

5 sqq. Schraderus: „Recurrit Aristotelis haec solutio extremo scholio, ita ut, nisi in lacuna quam p. 114,6 (post *λέγοντα*) statuimus plurima exciderunt, scholium e duabus quaestionibus de ea re agentibus conflatum esse videatur. Eodem ducunt verba in Vd (= *πάντα μὲν οὐχ ἅμα δέ*) supra lin. (= *ἄλλως τε οὐκ κ. τ. ἑ.*) addita.“ Recte puto.

† M^2 B *μ* 374: *καὶ πῶς πάντα ἐφορᾷ ὁ Ἥλιος; πάντα μὲν, οὐχ ἅμα δέ· οὐκ ἠγνόει μὲν* (*δὲ* B) *τὸ πεπραγμένον ὁ Ἥλιος, ἀλλ' ἔδει ὡς ποιμαίνουσαν καὶ ταύτην ἀπαγγεῖλαι. ἢ ὡς νυκτὸς ἐπιθεμένων τοῖς βουσὶ τῶν ἑταίρων.* Secundam solutionem etiam Eustathius p. 1724, 1 sqq. habet.

11 Lacunam, quam Schraderus et in B et in Vd statuit, si sensus spectatur, suppleri potest e schol. Vd *μ* 323: *φαγόντες οὐκ ἂν λάθοιεν τὸν πάντα ἐφορῶντα, καθὰ καὶ Ἀγαμέμνων πρὸ τῶν ὁρκίων ἐκφοβεῖ τοὺς Τρῶας τοῖς ἐπιμαρτυρομένοις.* Idem Harl. Sed haud scio an plura exciderint.

ἀνατολῇ, ἐν δὲ τῇ μεσημβρίᾳ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ δυσμῶν τὰ κατ' αὐτὰς ἐπιβλέπειν. εἰκὸς οὖν ἐστι κατ' ἄλλο κλίμα τῆς κινήσεως ὄντα μὴ ἑωρακέναι τὰ κατὰ Θρινακίαν πραττόμενα· πάντα μὲν γὰρ ἐφορᾷ, οὐ κατὰ τὸν δὲ καιρὸν πάντα ἐποπτεύει.

Vd Porph

μ 374: *ἐναντίον τοῦτο τῷ Ἠέλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις* (*Γ* 277). *ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ ἐχρῆν ἐγνωκέναι τὸν πάντα ἐφορῶντα. λύοιτο δ' ἂν ἢ τῇ λέξει· τὸ γὰρ πάντα δηλοῖ τὰ πλεῖστα· ἄλλως τε οὐκ ἠγνόει τὸ πεπραγμένον ὁ Ἥλιος, ἀλλ' ἔδει ὡς ποιμαίνουσαν καὶ ταύτην ἀπαγγεῖλαι. ἢ τῷ καιρῷ λύεται, ὡς νυκτὸς ἐπιθεμένων τοῖς βουσὶ τῶν ἑταίρων. ἢ ὅτι Ἡλίῳ ἐξαγγέλλει ἡ Λαμπετία, ὥσπερ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ὄψις. ἢ ὅτι, φησὶν, ἁρμοστὸν ἦν εἰπεῖν οὕτῳ τόν τ' Ἀγαμέμνονα, ὁρκίζοντα ἐν τῇ μονομαχίᾳ, ὅτι Ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις, καὶ τὸν Ὀδυσσέα πρὸς τοὺς ἑταίρους λέγοντα* × × × × × × *οὐ γὰρ δὴ καὶ τὰ ἐν Ἅιδου ὁρᾷ. καὶ ὅλως ὁ ποιητὴς, ὅπου πάρεστιν, ἐκεῖνά φησιν ὁρᾶν πάντως, ἔν τε τῇ ἀνατολῇ ἔν τε τῇ μεσημβρίᾳ καὶ πάλιν ἐπὶ δυσμῶν τὰ κατ' αὐτὰς ἐπιβλέπειν.*

εἰκὸς οὖν ἐστι κατ' ἄλλο κλίμα τῆς κινήσεως ὄντα μὴ ἑωρακέναι τὰ κατὰ Θρινακίαν πραττόμενα· πάντα μὲν γὰρ ἐφορᾷ, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ καιρὸν πάντα ἐποπτεύει.

2 *τὰ κατ' αὐτὸν* cod.; corr. Schrader *αὐτάς*. 9 verbo *ἄλλως* deceptus is qui scholium exaravit post *πλεῖστα* signum scholii finiti posuit; idem supr. vers h. l. addidit: *πάντα μὲν οὐχ ἅμα δέ*, de quibus iam in adnot. egimus (pag. 42 5 sqq).

12 *ἥλιος* cod., corr. Schrader. 17 de lacuna vide schol. *B. 18 *ὁρᾶν καὶ ὁ λόγος* cod.; corr. Schrader e B. 20 *τὰ κατ' αὐτὴν* cod., corr. Schrader.

6 sqq. † H (c. l. *ὠκέα Ἠελίῳ*) *ἐναντίον τοῦτο — τῶν ἑταίρων*, prorsus cum Vd congruens, nisi quod verbis in hoc codice supra vers. additis caret.

† *B (*Γ* 277): *ἀφ' ἑαυτοῦ ἐχρῆν ἐγνωκέναι τὸν πάντ' ἐφορῶντα. λύοιτο δ' ἂν τῇ λέξει· τὸ γὰρ πάντα δηλοῖ τὰ πλεῖστα. λύοιτο δὲ καὶ καιρῷ· νυκτὸς γὰρ εἰκὸς ἐπιθέσθαι τοῖς βουσὶ τοὺς Ἰθακησίους.*

Versibus *Γ* 277 et *μ* 323 repugnare videtur v. *μ* 374, quia hic Lampetia Soli patri nuntium boum necatarum affert, ibi bis Sol omnia videre dicitur. Aristarchus autem versus *μ* 374—90 cum ex aliis interpolationis indiciis tum propter hanc difficultatem pro spuriis indicavit. Quem, cum hos versus reiceret, praecipue hac in diversitate versus *μ* 323 rationem habuisse satis probat Roemerus, quod hoc versu Ulixes socios, cum Solem omnia videre moneret, a scelere, quod nunc commiserunt, deterrere voluerit. Sed in scholiis Porphyrianis diversitas haec ad Jliadis quoque locum expresse revocatur. Videtur igitur et inter Jliadem atque Odysseam et in Odyssea ipsa discrepantia exstare. Variae autem sunt solutiones secundum Aristotelis rationes, quas in c. 25 artis poeticae probavit, prolatae. Solem enim, ait ille, etsi omnia videret, tamen non omnia simul, sed unumquodque suo tempore i. e. pro caelestis itineris stationibus. Aut illam Lampetiam Soli idem esse quod homini oculorum aciem. Solutione *ἐκ τοῦ προσώπου* adhibita explicatur Agamemnonem Solem omnia videntem invocasse, propterea quod sollemniter deterrere vellet Troianos, ne ius iurandam violarent, Ulixem — ego enim cum Schradero solutionem ad *μ* 323 huc trahendam esse censeo — socios obsecrare atque deprecari, ne boves Solis omnia videntis necarent, quod summae perniciei esse eis illo praedicamento usus persuadere studebat. — Quia et Aristoteles et Aristarchus hac in difficultate solvenda versati sunt, eam chorizontibus usui fuisse probabile est. Quod tamen, cum diversitas ea, quae in Odyssea ipsa exstat, eodem in carmine atque parvum inter spatium reperiatur, dubitari potest. Quamquam dici potest eo tempore, quo carmina Homerica nondum singulos in libros dispertita erant, etiam intra libri spa-

tium illud *χωρίζειν* fieri potuisse; neque insanum est interdum intra parvum spatium *χωρίζειν*.

*XII.

E 741: *ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου:*

διὰ τί ποτὲ μέν φησι τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος ἐν *BL Porph Π
Ἄιδου εἶναι, λέγων (*λ* 633) *μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου ἐξ Ἀίδου πέμψει, ποτὲ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἔχειν ἐν τῇ αἰγίδι λέγων* (*E* 738) *βάλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν, καὶ ἐπάγει· ἐν δ' ἔρις, ἐν δ' ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα ἰωκή, ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου; φησὶ δ' Ἀριστοτέλης* (fr. 153), *ὅτι μήποτε ἐν ἀσπίδι οὐκ αὐτὴν εἶχε τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος, ὥσπερ οὐδὲ τὴν Ἔριν οὐδὲ τὴν κρυόεσσαν Ἰωκήν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς Γοργόνος γιγνόμενον τοῖς ἐνορῶσι πάθος καταπληκτικόν. καὶ μήποτε πάλιν ῥητέον, ὅτι οὐκ αὐτὴν εἶχεν, ἀλλ' ὅτι* <*ἐγ*>*γεγραμμένον τῇ ἀσπίδι ὥσπερ σημεῖόν τι. ῥητέον δὲ ὅτι οὐδὲ Ὀδυσσεὺς λέγει, ὡς ἦν ἐν Ἄιδου ἡ Γοργόνος κεφαλή, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἐφοβήθη, μὴ τοιοῦτος δαίμων ἐκπεμφθῇ· φοβηθῆναι οὖν, οὐκ ἰδεῖν. ἢ ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ ἐν Ἄιδου, τὸ δὲ σῶμα ἐν τῇ ἀσπίδι. καὶ Γοργείην κεφαλὴν οὐ πάντως τὴν τῆς Γοργόνος, ἀλλά τινα φοβερὸν δαίμονα, ὡς τοίην γὰρ κεφαλὴν πόθεον υἷες Ἀχαιῶν* (*λ* 549 mixt. c. *A* 240).

9 *βάλεδ'* L. 11 *κεφαλὴ οἷα πελώρου* L. 16 *γεγραμένη* L.; *γεγραμμένον* B: *ἐγγεγραμμένον* conieci. 19 *φοβηθῇ* cod.; *φοβηθεὶς* Bekk., Dind.: *φοβηθῆναι* Schrader. 23 quae extremo scholio codd. Od. addunt: *ἐκ τούτου τὸ περὶ τὴν Γοργόνην γέγονεν Ἡσιόδου κ.τ.λ.*, aliunde illata sunt

8 sqq: Quae hic de Gorgone in aegide infixa disputantur, cum altero fragmento longe uberiore coniuncta fuisse firmis ex causis docet Schrader, Jl. p. 44 sq. (cf. B. 447). — † Eust. *λ* 633, p. 1704, 27: *ἔνθα (ἐν τῇ αἰγίδι) ὥσπερ ἡ ἔρις καὶ ἡ ἀλκὴ οὐκ αὐτὰ ἐκεῖνά εἰσί τὰ σωματοειδῆ, οὕτως οὐδὲ Γοργεία αὐτόχρημα κεφαλὴ τῇ αἰγίδι ἐντέθειται, ἀλλὰ ἢ ἀντίμιμόν τι αὐτῆς ἢ κατάπληξις δηλοῦται γινομένη διὰ τῆς αἰγίδος οἷα καὶ Γοργόνος τινός.*

23 Longe peius, et maxime quidem sub finem, traditum est

Hanc diversitatem, etsi nihil de ea apud Aristonicum invenimus, chorizontibus usui fuisse verisimile est. Ut illam de Creta ἑκατόμπολι difficultatem (fr. II) ita hanc explicare studuit Aristoteles. Quod *E* 741 Minervam Gorgonis caput in aegide habere poeta diceret, in Odyssea (*λ* 633) idem in inferis versari, Stagirita ita explanavit, ut probaret non veram Gorgonem esse in aegide, sed discernendum esse inter rem effectam et efficientem, infixum enim esse in aegide quasi signum. Praeterea Ulixem omnino non dicere Gorgonis caput in Orco esse, sed eum timere, ne mitteretur ex Orco; denique fieri posse, ut anima in inferis, corpus in aegide esset.

*XIII.

E 905: *τὸν δ' Ἥβη λοῦσεν, χαριέντα δὲ εἵματα ἕσσεν:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι παρθενικὸν τὸ λούειν. οὐκ οἶδεν ἄρα ὑφ' Ἡρακλέους αὐτὴν γεγαμημένην, ὡς ἐν τοῖς ἠθετημένοις ἐν Ὀδυσσείᾳ* (*λ* 601 sqq.).

quam scholia *E* 741 schol. Porph. Vd ad *λ* 634: *διὰ τί ποτὲ μέν φησι τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος ἐν Ἅιδου εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, ποτὲ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἐντὸς ἔχειν αἰγίδος κτλ.*; paulo aliter H. Brevius excerptum est schol. B: . . . *καὶ πῶς ἐν τῷ ὅπλῳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐγκεῖσθαί φασιν αὐτήν; ἤτοι ἐκεῖ μὲν τὸ σῶμα, ἐν Ἅιδου δὲ τὴν ψυχήν. Γοργείην κεφαλήν· φοβεράν τινα δαίμονα.*

4 sqq. Hac de quaestione cf. R. Weber, Stud. Lips. XI, p.*125 et A. Roemer, Arist. Ath., p. 474 sq. Virginum fuisse heroes lavare, hanc observationem in schol. Arist. prolatam ab Aristarchi sententia abhorrere Roemerus evincit. Etenim eam sententiam, quam homines ante Aristarchum in Homero interpretando versati protulerunt, Aristarchus ut ab Homero alienam reiecit, quod schol. *T* ad *E* 905 et Eustathii verbis confirmatur. Finem autem schol. *T* (*παρθένος*) non rectum esse ex Eustathii loco ad *E* 905 intellegi potest, cum apud hunc auctorem nihil eius modi

γ 464 sq.: *Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη, Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο:*

HMQ Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι ὑπὸ παρθένων ἔθος ἦν τοὺς ἥρωας λούεσθαι. πρὸς τὰ περὶ τῆς Ἥβης· λούει γὰρ καὶ αὐτὴ τὸν Ἄρεα ὡς παρθένος. πῶς οὖν διὰ τῶν ἀθετουμένων Ἡρακλεῖ συνοικεῖ;*

T *E* 905: *ὡς ὑπηρέτις οὖσα, <οὐ> παρθένος· καὶ Ὀδυσσέα γάρ ἡ ἀμφίπολις λούει· τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν — Πολυκάστη* (*γ* 464) *ἀντὶ τοῦ λούτρου ἐπεμελήθη. ἀλλ ὅτε δή μιν ἐγὼν ἐλόευν* (*δ* 252)· *καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν* (*η* 296).

Eust 620, 22 *E* 905: *καὶ ἐνταῦθα ὑπηρετητική ἐστιν ἡ Ἥβη. καὶ γὰρ τὸν Ἄρην ἰατρικῇ μεθόδῳ μετὰ τὴν τοῦ τραύματος θεραπείαν αὐτὴ λοῦσε, χαριέντα δὲ εἵματα ἕσσεν, ὅ ἐστιν ἐνέδυσεν.*

HQM Arist *γ* 464: *λουθῆναι αὐτὸν ἐποίησεν· οὐ γὰρ αὐτὴ ἔλουσεν. ἢ ὅτι ὑπὸ παρθένων ἔθος ἦν κτλ.* (v. antea.)

8 *ὑπηρέτης*; corr. Maass. *οὐ* addidit Roemerus finem scholii spurium esse ratus. 9 sq. *τῶι δὲ ἐπὶ πολυκάστη λοῦσεν*; corr. Maass 18 sq. In H verba *λουθῆναι — ἔλουσεν* versui suprascrp. *ἢ* om. Q.

legamus, sed solum Hebam servam hoc officium praestare. In Odyssea *ἀμφίπολοι λούουσι τοὺς ἥρωας* (*δ* 49, *ϑ* 364, 454, *ρ* 88); atque eis locis, ubi *λούειν ἥρωας* de feminis principibus (Nausicaa, Helena, Polycasta) dicitur, Aristarchus docuit has feminas non ipsas haec officia praestare, sed *ἔλουσεν* causativa significatione adhibitum esse. quod scholiis supra positis confirmatur. Idem spectat etiam schol. Q T Porph. ad *ζ* 221. Aristarchus igitur censuit Hebam ut servam ab Homero introduci atque in Odyssea solis servis hoc officium imponi. Hoc plane evincitur etiam schol. B T ad *E* 722: *ὑπηρετικήν τινα τὴν Ἥβην παρεισάγει ὁ ποιητής· καὶ ἀνωτέρω μὲν* (*Δ* 2) *εὐωχουμένοις τοῖς θεοῖς διηκόνει, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς* (*E* 905) *λούει τὸν Ἄρεα.*

ζ 215 sq.: *δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον, ἤνωγον δ' ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσιν:*

RQT Arist — *οὐκ ἄρα οὐδὲ Νέστορος θυγάτηρ Τηλέμαχον ἔλουσεν, οὐδὲ Ἑλένη Ὀδυσσέα· νῦν οὖν εἰπούσης τῆς Ναυσικάας, λούσατε ἐν ποταμῷ, οὐχ ὡς παρακούσασαι, ἀλλ' ὡς τούτου ὄντος τοῦ λοῦσαι, τὸ παρασχεῖν τὰ λουτρὰ, παρατιθέασιν ἔλαιον αὐτῷ.*

λ 601 sqq.: *Τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην, εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην:*

HQT Arist — *καὶ τοῦτο νεωτερικόν· οὐ γὰρ οἶδε τὸν Ἡρακλέα ἀπηθανατισμένον οὐδὲ τὴν Ἥβην γεγαμημένην, ἀλλὰ παρθένον. διὸ καὶ παρθενικὰ ἔργα ἀποτελεῖ· οἰνοχοεῖ γὰρ καὶ λούει.*

BQ — ad 602: *ὅτι εἰς τρία διαιρεῖ, εἰς εἴδωλον, σῶμα, ψυχήν. τοῦτο δὲ οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής.*

ζ 221: *ἄντην δ' οὐκ ἂν ἔγωγε λοέσσομαι . .:*

HT Porph — *ταῦτα μάχεται τῷ ὑπὸ παρθένων ποιεῖν λουομένους. λύοιτο δ' ἂν τῇ λέξει· προσέθηκε γὰρ μετελθών, οἷον ξένος ὤν. τάχα δ' οὐδ' ὅλως παρθένοι λούουσιν· λέγεται*

---

13 *εἶδε* codd.; *οἶδε* coni. Buttm. 14 *ἀποθανατωμένω* Q *ἀπηθανατισμένον* HT. 20 *ταῦτα* om. T. *λουόμενον* codd.: corr. Polak. 22 *λέγεται γὰρ:* — om. rel., T.

---

13 sqq. Horum de versuum athetesi cf. etiam Ludwich, Arist. I, p. 593. Aristarchus hos versus, quibus Herculis fabula Dorica induta est, pro spuriis reiecit Cf. schol. Arist. Σ 117. Commoditatis causa hanc diversitatem, quae inter Σ 117 et λ 601 sqq. exstare videtur, cum illo de Heba fragmento composuimus.

20 Postquam Aristonici verba audivimus, audiatur quoque Porphyrius, qui secundum schol. HT Aristarcheam ad sententiam accedit, item scholion T ad γ 464, nisi quod Aristarchi nomen male citavit.

γὰρ τὸν δ' ἐπεὶ δμῳαὶ λοῦσαν (δ 49), *ἀλλ' οὐχὶ κοῦραι. καὶ περὶ τῆς Ἥβης* (Ε 905) *γὰρ ἀμφισβητεῖται, εἰ παρθένος ἦν, καὶ ἡ Ἑλένη λούει τὸν Ὀδυσσέα* (δ 252).

γ 464: *ἀδύνατον γὰρ τῷ Νέστορι <εἶναι> παρθένον <γέροντι> ὄντι θυγατέρα* (γ 464)*· λύεται δ' ἐκ τοῦ ἔθους· ἔφαμεν γὰρ μὴ <εἶναι τῷ> ὄντι παρθενικὸν ἔργον τὸ λούειν, ὡς Ἀρίσταρχος οἴεται.* — T Porph

Σ 117: *οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε κῆρα:*

ἡ διπλῆ ὅτι οὐκ οἶδεν ἀθάνατον τὸν Ἡρακλέα. — A[t] Arist

τινές φασιν, ὅτι Ὅμηρος οὐκ οἶδεν Ἡρακλέα ἀποθεωθέντα διὰ τὸ λέγειν ὅτι τέθνηκεν. ἢ οὐδὲν κωλύει γιγνώσκοντα ὅτι ἀπεθεώθη λέγειν ὡς οὐκ ἔφυγε τὴν κῆρα· καὶ γὰρ οἱ ἀποθεοῦντες αὐτὸν ὁμολογοῦσι τεθνάναι καὶ καῆναι ἐν τῇ Οἴτῃ καὶ μανῆναι καὶ τοὺς υἱεῖς ἀνελεῖν καὶ οὕτως ἀποθανατισθῆναι. σημειοῦνται δὲ τὰ ἔπη πρὸς τὴν ἀθέτησιν τὴν αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι τέρπετο (λ 602), *ὅτι οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐκθεωθέντα.* — A

---

1 versus δ 49 (vel ρ 88) cum Ω 587 confundi videtur. 4 post *Νέστορι* in cod. vac. spatium duarum litterarum, tum *παρ*[θ] *ὄντι θυγατέρα,* cf. infra ad h. l.: corr. Schrader. 6 *εἶναι τῷ* add. Schrader.

---

4 sqq. Schraderus: „Nisi plura exciderunt. (quae R. Weberi. Stud. Lips. XI. p. 125,3 esse videtur sententia), *ἐνστατικὸς* quidam miratus esse videtur, quod Nestor senex filiolam habuit nondum in matrimonio collocatam, arbitratus scilicet, principum filias, simul atque nubiles factae essent, coniugis fuisse participes". Fieri potest, ut hoc loco et superiore scholio male reddita doctrina lateat e Dioscuridis libello ab Athenaeo I, p. 10 D (p. 107 fr. XXVII Weberi) servata: *ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λουούσας τοὺς ξένους κτλ.* Quod si verum est, ex integra quaestione, quae olim exstiterit ex Peripateticorum copia hausta, Eustathii verba possunt repeti ad γ 465, p. 1477,9 sqq.: *καὶ ἦν ἔργον γυναικῶν τὸ τοιοῦτον ἀνεπιφθόνως τότε γενόμενον. Ὅμηρος γὰρ ἔθη καταλέγει οὐ μόνον ὅσα πολιτείας ἐστὶν ἀστείας καὶ ἀπηκριβωμένης καὶ ἐμβριθοῦς. ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐπεχωρίαζε τοῖς τότε;* cf. Roemer, Relationes acad. Bav. 1884, p. 309.

17 Contra Aristarchum etiam Eustathius, athetesium ille inimicus, haec profert ad λ 600, p. 1702, 46: *διαβάλλουσι δὲ καὶ*

Versus *λ* 601 sqq. et cum versu *E* 905 et *Σ* 117 pugnare videntur. Roemerus enim probavit iam ante Aristarchum a quibusdam hominibus esse observatum virginum esse apud Homerum lavare heroes. Cum igitur *E* 905 legamus Hebam Martem lavasse, eadem autem in illa Odysseae necyia Herculis uxor vocetur, diversitas potest statui. Aristarchus autem, cuius hanc fuisse observationem in scholiis Aristonici male affirmatur, eiusmodi sententiam minime probavit, sed docuit Hebam ut servam haec heroum lavandorum vinique deis ministrandi officia praestare, quae etiam in Odyssea servarum essent (cf. *δ* 49, *ϑ* 364, *ϱ* 88). Ubi autem feminae principes haec facere dicerentur, *ἔλουσεν* in causativa quam vocant significatione grammatici positum esse idem Aristarchus censuit (*γ* 464, *δ* 252, *η* 296). Sed inter *λ* 601 sqq. et *Σ* 117 intercedere diversitatem Aristarchus concessit, quod in Odyssea Herculem in immortalium numero gaudiis caelestibus frui dicit poeta, in Jliade ne Herculem quidem sortem effugisse exclamat Achilles. Hac de causa aliisque interpolationis indiciis accedentibus Aristarchus eodem modo ac totam partem necyiae v. 568—627 obelo notavit. In Porphyrianis quoque prior diversitas, quae inter *λ* 601 sqq. et *E* 905 intercedere di-

τοιοῦτον τόπον οἱ ὁμηρομάστιγες διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ποιητὴν ὅτι τε τὴν Ἥβην ἔχει τὴν Διὸς καὶ Ἥρας θυγατέρα κατὰ τὸν μῦθον, καὶ ὅτι εἴδωλον μὲν αὐτοῦ ἐν Ἅιδου, αὐτὸς δὲ σὺν θεοῖς ἄνω τέρπεται, καὶ ὅτι ὁπλοφορεῖ, ὡς ἐῤῥήθη, καὶ ὅτι αὐτίκα ἰδὼν τὸν Ὀδυσσέα λαλεῖ πρινὴ πιεῖν αἵματος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν λυθείη ἂν διὰ τοῦ νοηθῆναι ὡς κατὰ τὸ σιωπώμενον ἔπιε. πρὸς δὲ τὰ ἄλλα, ὅσα φασὶν ἐκεῖνοι, ὅτι δηλαδὴ οὐκ ἂν πιθανῶς λέγοι τὴν Ἥβην Ἡρακλέος γυναῖκα, ἣν ὁ μῦθος θεοῖς φησι παρθένον οὖσαν οἰνοχοεῖν. καὶ πῶς οἷόν τε τὸν αὐτὸν ἐν Ἅιδου τε εἶναι καὶ ἐν οὐρανῷ. καὶ ὡς οὐδὲ πιθανὸν οὐδὲ τὸ τοιαύτην ἔχειν σκευήν. καὶ τοιαῦτά τινα ἐγχειροῦσιν ἕτεροι λυτικῶς ὡς αὐτοὶ ἐθέλουσι.

citur, secundum sententiam Aristarcheam, sed Aristarchi nomine perverse allato explicatur. In altera diversitate haerenti opponitur in schol. A ad *Σ* 117, etsi Herculus mortuus fuisset, tamen optime fieri potuisse, ut inter deos reciperetur. Eustathius quoque non laudat eos, qui hos versus increpant. Quia autem altera difficultas iam ante Aristarchum mota esse videtur non ex illius sententia, altera autem ad Aristarchi athetesim v. *λ* 601 sqq. multum valuit, summo iure p r o b a b i m u s has difficultates concedemus chorizontibus usui fuisse.

*XIV.

Z 488: *μ ο ῖ ρ α ν δ' ο ὔ τ ι ν ά φ η μ ι π ε φ υ γ μ έ ν ο ν ἔ μ μ ε ν α ι ἀ ν δ ρ ῶ ν*:

ἐζήτησάν τινες, πῶς ἐνιαῦθα ἀπαράβατον λέγει τὴν *BL Porph II *μοῖραν ὁ ποιητής, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ παραβατὸν ὑφίσταται. ὅταν λέγῃ* (*α* 35)·

ὡ ς κ α ὶ ν ῦ ν Α ἴ γ ι σ θ ο ς ὑ π ὲ ρ μ ό ρ ο ν Ἀ τ ρ ε ί δ α ο γ ῆ μ' ἄ λ ο χ ο ν. *λύεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ δείκνυσθαι, ὅτι τριχῶς ἡ μοῖρα παρὰ τῷ ποιητῇ λέγεται· ἡ εἱμαρμένη, ἡ μερὶς καὶ τὸ καθῆκον. ὅταν οὖν λέγῃ* (*γ* 66)·

μ ο ί ρ α ς δ α σ σ ά μ ε ν ο ι δ α ί ν υ ν τ' ἐ ρ ι κ ύ δ ε α δ α ῖ τ α,

τὰς μερίδας λέγει. ὅταν δὲ λέγῃ (*E* 83)·

ἔ λ λ α β ε π ο ρ φ ύ ρ ε ο ς θ ά ν α τ ο ς κ α ὶ μ ο ῖ ρ α κ ρ α τ α ι ή.

τὴν εἱμαρμένην σημαίνει. ὅταν δὲ ἐπὶ τῶν Τρώων φευγόντων λέγῃ· οὐ κατὰ μοῖραν τάφρον διεπέρων (*Π* 367).

8 *ἐκ τοῦ δείκνυσθαι* om L. 9 sq. *λέγεται· σημαίνει γὰρ τὴν μερίδα τὸ καθῆκον καὶ τὴν εἱμαρμένην· ὅταν γὰρ λέγῃ κτλ.* L. 14 *λέγει* pro *σημαίνει* L, idem verba *ἐπὶ τῶν Τρώων φευγόντων* om.

9 sqq. Apollon. v. *μοῖραι· ἐπὶ μὲν τῶν μερίδων* *ο ἱ δ' ἤ δ η μ ο ῖ ρ α ς τ' ἔ ν ε μ ο ν* (*ϑ* 470). *ἐπὶ δὲ τῆς εἱμαρμένης* *μ ο ῖ ρ α ς δ' ο ὔ τ ι ν ά φ η μ ι π ε φ υ γ μ έ ν ο ν ἔ μ μ ε ν α ι ἀ ν δ ρ ῶ ν* (*Z* 488)· *ἐπὶ δὲ τοῦ καθήκοντος καὶ ἁρμόζοντος* *κ α ὶ δ ὴ τ α ῦ τ ά γ ε π ά ν τ α. γ έ ρ ο ν, κ α τ ὰ μ ο ῖ ρ α ν ἔ ε ι π ε ς* (*A* 286). Idem fere Etym. Mag. v. *μοῖρα*.

οὐ κατὰ τὸ καθῆκον διεπέρων τὴν τάφρον λέγει, ἀλλ' αἰσχρῶς. καὶ ἐπὶ τῶν οὖν προκειμένων ἐν μὲν τῷ μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν τὴν εἱμαρμένην λέγει, ὅταν δὲ ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπὲρ μόρον, οὐ τὸ σημαῖνον τὴν εἱμαρμένην λέγει, ἀλλὰ τὸ καθῆκον· οὐ γάρ ἐστι νῦν πρέπον οὐδὲ καθῆκον τὰς ἄλλοις νόμῳ συνῳκισμένας φθείρειν γυναῖκας. ἄλλως τε οὐκ ἐκ τοῦ ποιητοῦ οἱ λόγοι, ἐκ προσώπων δὲ διαφόρων εἰς μίμησιν παραληφθέντων. ποτὲ μὲν γὰρ λέγει πρὸς Ἀνδρομάχην ὁ Ἕκτωρ, ποτὲ δὲ ὁ Ζεύς· διαφωνεῖν δὲ πρὸς ἄλληλα οὐδὲν ἀπεικὸς τὰ διάφορα πρόσωπα. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν λέγῃ (B 155)· ἔνθα κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη, παρὰ τὸ καθῆκον ἀκουσόμεθα. Ὅμηρος μέντοι ἀπαράβατον τὴν μοῖραν τὴν κατὰ τὴν εἱμαρμένην οἶδεν ἐν οἷς φησι (Ψ 80, 81)·

καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ μοῖρα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
τείχει ὑπὸ Τρώων εὐηγενέων ἀπολέσθαι,

καὶ πάλιν (E 613)

ἀλλά ἑ μοῖρα
ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας.

κρατεῖν δὲ οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θεῶν ἀποφαίνεται, ὥς που καὶ ὁ Ἄρης φησὶν (O 117,8)

εἴ πέρ μοι καὶ μοῖρα Διὸς πληγέντι κεραυνῷ
κεῖσθαι ὁμοῦ νεκύεσσι,

καὶ ὁ Ποσειδῶν πρὸς τὴν Ἶριν (Θ 208 sqq)·

---

1 sqq. multo breviora L.: οὐ κατὰ τὸ καθῆκον δηλοῖ ἀλλ' αἰσχρῶς· οὕτω κἀκεῖσε· οὐ γὰρ καθῆκον τὰς ἄλλοις νόμῳ κτλ. 8 sqq. ἄλλως τε καὶ ἐκ τοῦ ποιητοῦ οἱ λ. ἐκ δὲ προσωπ. διαφ. κτλ. L. 10 ὅτὲ pro ποτὲ L. 11 διαφωνεῖν γὰρ πρ. ἀλλ. L. κατὰ pro τὰ L. 12 οὕτως καὶ ὅταν λέγῃ L. 18 τάχα L. 19/21 καὶ — υἷας om. L. 23 καὶ Ἄρης ὅτι φησὶν L.

---

5 Apollon. v. ὑπέρμορον: . . ὁ δὲ Ἡλιόδωρος ὡς δύο μέρη λόγου ὄντα προφέρεται καί φησιν· ὑπὲρ τὸ καθῆκον. cf. Hesych. h. v. 14 † T² (c. l. ὑπέρμορον): ὑπὲρ τὸ προσῆκον, ὑπὲρ τὸ εἱμαρμένον.

ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει,
ὁππόταν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ
νεικείειν ἐθέλῃσι χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν.

ἀφ' ὧν δηλοῖ ὡς τὴν πεπρωμένην καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ἐπικρατεῖν γινώσκει, διὸ καὶ ὑπείκειν αὐτῇ καὶ τὸν ὑπέρτατον θεὸν Δία καὶ ἄνδρα θνητὸν ἐόντα πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ αὐτοῦ τε υἱὸν νενομισμένον μὴ θελῆσαι θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι, ἀλλὰ μᾶλλον αἱματοέσσας ψιάδας κατέχευεν ἔραζε παῖδα φίλον τιμῶν (Π 441. 459). διὸ καὶ Πάτροκλος (Π 849)·

ἀλλά με μοῖρ' ὀλοὴ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός.

οὕτω καὶ περὶ Ἡρακλέους λέγει (E 117)·

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε κῆρα
ὅς περ φίλτατος ἔσκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι,
ἀλλά ἑ μοῖρ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης,

καὶ ἀλλαχοῦ (Σ 328.9)·

ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ·
ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι.

ἀλλὰ καὶ Ἥφαιστος τὰ μὲν ὅπλα δοῦναι ὑπισχνεῖται, τὴν δὲ μοῖραν παρατρέψαι ἀρνεῖται.

αἲ γάρ μιν θανάτοιο δυσηχέος ὧδε δυναίμην
νόσφιν ἀποκρύψαι, ὅτε μιν μόρος αἰνὸς ἱκάνοι

(Σ 464.5). ἔστι δὲ γὰρ καὶ ἄλλα μυρία, ἀφ' ὧν δείκνυται Ὅμηρος ἀπαράβατον λέγων τὴν τοῦ θανάτου μοῖραν.

α 34: *σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν:*

οὐ σύνθετον τὸ ὑπὲρ μόρον (α 34). μόρον δὲ τὴν MQ
μοῖραν. ἦ ῥα καὶ σὺ κακὸν μόρον ἠγηλάζεις (λ 618). Porph

---

6 τῶν θεῶν L. 7 sq. αὐτοῦ — νενομισμένον om. L. pro θελῆσαι coni. θέλοντα Kammer. δυστυχέος ἐξαναλῦσαι. om. reliquis. L. 13 φύγε κῆρα om. B. 14 ὅς κεν B. 21 αἲ γάρ μοι B.

---

27 sqq. Hoc et sequens frustulum cum quaestione Porphyrii servata coniungendum esse verisimile est. Sitne schol. Eustathii ad I 411, p. 761, 10, quod est de sorte duplici, ex Porphyrio haustum, in medio relinquit Schrader. — Cf. etiam schol. Aristonici A ad N 663: ὅτι δισσὰς εἱμαρμένας ὑποτίθεται τοῦ Εὐχήνορος καθάπερ καὶ ἐπ' Ἀχιλλέως· διχθαδίας κῆρας φερέμεν.

οὐ κατὰ τὸ καθῆκον διεπέρων τὴν τάφρον λέγει, ἀλλ' αἰσχρῶς. καὶ ἐπὶ τῶν οὖν προκειμένων ἐν μὲν τῷ μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν τὴν εἱμαρμένην λέγει, ὅταν δὲ ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπὲρ μόρον, οὐ τὸ σημαῖνον τὴν εἱμαρμένην λέγει, ἀλλὰ τὸ καθῆκον· οὐ γάρ ἐστι νῦν πρέπον οὐδὲ καθῆκον τὰς ἄλλοις νόμῳ συνῳκισμένας φθείρειν γυναῖκας. ἄλλως τε οὐκ ἐκ τοῦ ποιητοῦ οἱ λόγοι, ἐκ προσώπων δὲ διαφόρων εἰς μίμησιν παραληφθέντων. ποτὲ μὲν γὰρ λέγει πρὸς Ἀνδρομάχην ὁ Ἕκτωρ, ποτὲ δὲ ὁ Ζεύς· διαφωνεῖν δὲ πρὸς ἄλληλα οὐδὲν ἀπεικὸς τὰ διάφορα πρόσωπα. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅταν λέγῃ (B 155)· ἔνθα κεν Ἀργείοισιν ὑπέρμορα νόστος ἐτύχθη, παρὰ τὸ καθῆκον ἀκουσόμεθα. Ὅμηρος μέντοι ἀπαράβατον τὴν μοῖραν τὴν κατὰ τὴν εἱμαρμένην οἶδεν ἐν οἷς φησι (Ψ 80, 81)·

καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ μοῖρα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
τείχει ὑπὸ Τρώων εὐηγενέων ἀπολέσθαι,

καὶ πάλιν (E 613)

ἀλλά ἑ μοῖρα
ἦγ' ἐπικουρήσαντα μετὰ Πρίαμόν τε καὶ υἷας.

κρατεῖν δὲ οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θεῶν ἀποφαίνεται, ὥς που καὶ ὁ Ἄρης φησὶν (O 117,8)

εἴ πέρ μοι καὶ μοῖρα Διὸς πληγέντι κεραυνῷ
κεῖσθαι ὁμοῦ νεκύεσσι,

καὶ ὁ Ποσειδῶν πρὸς τὴν Ἶριν (Θ 208 sqq)·

1 sqq. multo breviora L: οὐ κατὰ τὸ καθῆκον δηλοῖ ἀλλ' αἰσχρῶς· οὕτω κἀκεῖσε· οὐ γὰρ καθῆκον τὰς ἄλλοις νόμῳ κτλ. 8 sqq. ἄλλως τε καὶ ἐκ τοῦ ποιητοῦ οἱ λ. ἐκ δὲ προσωπ. διαφ. κτλ. L. 10 ὁτὲ pro ποτὲ L. 11 διαφωνεῖν γὰρ πρ. ἀλλ. L. κατὰ pro τὰ L. 12 οὕτως καὶ ὅταν λέγῃ L. 18 τάχα L. 19/21 καὶ — υἷας om. L. 23 καὶ Ἄρης ὅτι φησὶν L

5 Apollon. v. ὑπέρμορον: . . ὁ δὲ Ἡλιόδωρος ὡς δύο μέρη λόγου ὄντα προφέρεται καί φησιν· ὑπὲρ τὸ καθῆκον. cf. Hesych. h. v. 14 † T² (c. l. ὑπέρμορον): ὑπὲρ τὸ προσῆκον, ὑπὲρ τὸ εἱμαρμένον.

ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει,
ὁππόταν ἰσόμορον καὶ ὁμῇ πεπρωμένον αἴσῃ
νεικείειν ἐθέλῃσι χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν.

ἀφ' ὧν δηλοῖ ὡς τὴν πεπρωμένην καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ἐπικρατεῖν γινώσκει, διὸ καὶ ὑπείκειν αὐτῇ καὶ τὸν ὑπέρτατον θεὸν Δία καὶ ἄνδρα θνητὸν ἐόντα πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ αὐτοῦ τε υἱὸν νενομισμένον μὴ θελῆσαι θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι, ἀλλὰ μᾶλλον αἱματοέσσας ψιάδας κατέχευεν ἔραζε παῖδα φίλον τιμῶν (Π 441. 459). διὸ καὶ Πάτροκλος (Π 849)·

ἀλλά με μοῖρ' ὀλοὴ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός.

οὕτω καὶ περὶ Ἡρακλέους λέγει (E 117)·

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε κῆρα
ὅς περ φίλτατος ἔσκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι,
ἀλλά ἑ μοῖρ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης,

καὶ ἀλλαχοῦ (Σ 328.9)·

ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεσσι νοήματα πάντα τελευτᾷ·
ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι.

ἀλλὰ καὶ Ἥφαιστος τὰ μὲν ὅπλα δοῦναι ὑπισχνεῖται, τὴν δὲ μοῖραν παρατρέψαι ἀρνεῖται.

αἲ γάρ μιν θανάτοιο δυσηχέος ὧδε δυναίμην
νόσφιν ἀποκρύψαι, ὅτε μιν μόρος αἰνὸς ἱκάνοι

(Σ 464.5). ἔστι δὲ γὰρ καὶ ἄλλα μυρία, ἀφ' ὧν δείκνυται Ὅμηρος ἀπαράβατον λέγων τὴν τοῦ θανάτου μοῖραν.

α 34: σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν:

οὐ σύνθετον τὸ ὑπὲρ μόρον (α 34). μόρον δὲ τὴν μοῖραν. ἦ ῥα καὶ σὺ κακὸν μόρον ἡγηλάζεις (λ 618). MQ Porph

6 τῶν θεῶν L. 7 sq. αὐτοῦ — νενομισμένον om. L. pro θελῆσαι coni. θέλοντα Kammer. δυστυχέος ἐξαναλῦσαι. om. reliquis, L. 13 φύγε κῆρα om. B. 14 ὅς κεν B. 21 αἲ γάρ μοι B.

27 sqq. Hoc et sequens frustulum cum quaestione Porphyrii servata coniungendum esse verisimile est. Sitne schol. Eustathii ad I 411, p. 761, 10, quod est de sorte duplici, ex Porphyrio haustum, in medio relinquit Schrader. — Cf. etiam schol. Aristonici A ad N 663: ὅτι δισσὰς εἱμαρμένας ὑποτίθεται τοῦ Εὐχήνορος καθάπερ καὶ ἐπ' Ἀχιλλέως· διχθαδίας κῆρας φερέμεν.

καὶ πῶς ἀλλαχοῦ φησι μοῖραν δ' οὔ τινά φημι (*Z* 488); *ῥητέον ὅτι τῆς μοίρας τὸ μέν ἐστι μονότροπον τὸ δὲ ἀμφίβολον, ὡς ἐν Ἰλιάδι ἀπεδείξαμεν, ὡς ἐν τῷ μήτηρ γάρ* B *τέ με φησι διχθαδίας κῆρας φερέμεν* (*I* 410).

I 410 . . . *τὸ ἀμφίβολον δὲ τῆς μοίρας καὶ ἐν ἄλλοις οἶδε, δι' ὧν Τειρεσίας φησὶν Ὀδυσσεῖ τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐᾷς, εἰ δέ κε σίνηαι* (*λ* 110.12).

Quaeritur in scholio Porphyriano, cur *Z* 488 sors vel fatum (*μοῖρα*) inevitabile, in Odyssea *α* 34 autem vitabile videatur. Quae diversitas inde solvitur, quod tria *μοίρας* genera vel significationes discernuntur, primum *εἱμαρμένη*, quod est fatum, deinde *ἡ μερίς*, quae est sors vel pars, tum *τὸ καθῆκον*, id quod decet. Haec vocabuli divisio etiam Aristarcho cognita fuisse videtur, quia in schol. Arist. *N* 663 de alia huius de Fato quaestionis parte tractavit, scil. de *μοίρᾳ εἱμαρμένῃ* duplici vel bicipite; exponitur autem in illo Jliadis versu poetam Fatum, in Odyssea officium dicere. Alio quoque modo atque ex ratione Aristotelica difficultas ex diversis personis loquentibus solvitur; in Odyssea enim Jovem, in Jliade Hectorem loqui et eum ad uxorem. Multis autem exemplis explanatur Fatum secundum Homeri sententiam ipsum non vitari posse. Eiusmodi quaestionem chorizontibus grato argumento fuisse probabile est.

*XV.

H 334/36: . . . . *ἀτὰρ κατακήομεν αὐτούς τυτθὸν ἀποπρὸ νεῶν, ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν.*

T *καὶ πῶς ἐν Ὀδυσσείᾳ φησὶν ἀμφ' αὐτοῖσ<ι δ'> ἔπειτα μέγαν* (*ω* 80); *τοῦτο πρὸς παραμυθίαν τῶν ζώντων εἴρηται μέν, οὐχ οὕτω δὲ πέπρακται διὰ τὴν στάσιν τῶν Ἀτρειδῶν καὶ τὸν ἀποθύμιον πλοῦν.*

5 sqq. † B ad H 332: *τοῦτο πρὸς παραμυθίαν μὲν τῶν ζώντων εἴρηται, οὐχ οὕτως δὲ πέπρακται διὰ τὴν στάσιν τῶν Ἀτρειδῶν.*

ἀθετοῦνται, ὅτι οὐ διὰ τοῦτο ἐκαίοντο, ὅπως τὰ ὀστᾶ A Arist *κομίσωνται, ἀλλὰ συνηθείᾳ· καὶ γὰρ οἱ ἐπὶ τῆς ἰδίας τελευτῶντες ἐκαίοντο. καθόλου οὖν οἶδε πυρὶ καιομένους τοὺς πάλαι καὶ ἐνταῦθα τιθεμένους ὅπου καὶ ἐτελεύτησαν. ἐναντιοῦται δὲ καὶ τὰ ἑξῆς τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν . . . ἄκριτον ἐκ πεδίου, ἀδιαχώριστον, ἀδιάστατον, τουτέστι πολυάνδριον· πῶς οὖν ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος;*

Quaeritur, quomodo Nestor nunc vel dicat vel dicere videri possit: Crememus mortuos ideo, ut possimus ossa domum referre, in Odyssea uno in sepulcro positi esse in campo Troiano dicantur. Hanc diversitatem scholiasta T ex rerum condicione personaque loquente ratione Aristotelica usus ita tollendam probat, ut dicat Nestorem ita esse locutum, ut animos eorum, qui supererant, erigeret et adhortaretur, postea autem id, quod ille proposuerit, propter litem Atridarum propterque praecipitem profectionem non perfectum esse. Aristarchus notavit mortuos nulla condicione apud Homerum sepeliri, sed et foris et domi concremari. Versus igitur mori constanti repugnantes ut spurios reiecit. Enstasim hanc argutiis chorizontum simillimam fuisse apparet.

5 *ἐναντιοῦνται* cod.; corr. Friedlaender.

1 sqq. Huc pertinent haec scholia Aristonici: *Λ* 174 A (c. l. *σέο δ' ὀστέα πύσει ἄρουρα*): *ἡ διπλῆ, ὅτι τῶν ἐπὶ ξένης τελευτώντων οὐκ ἀπεκομίζετο τὰ ὀστᾶ εἰς τὰς πατρίδας. οὐκ ἄρα Ὁμήρου ἐστὶ ταῦτα ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος οἴκαδ' ἄγῃ, ὅτ' ἂν αὖτε νεώμεθα* (H 334). *Σ* 332 A (c. l. *οὐδὲ Θέτις μήτηρ*) . . . *καὶ ὅτι οὐκ ἀπεκόμιζον τὰ ὀστᾶ τῶν τετελευτηκότων ἐπὶ ξενίης εἰς τὰς πατρίδας. ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τὸ ὥς κ' ὀστέα παισὶν ἕκαστος οἴκαδ' ἄγῃ* (H 334). — *γ* 109 M E Q (c. l. *ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται*): *πρόδηλον ἐντεῦθεν, ὅτι, ὅπου ἐτελεύτησαν, ἐκεῖ ἐθάπτοντο, καὶ οὐκ ὀστέα παισὶν ἕκαστος ἤγετο* (H 334). Hac de quaest. cf. Lehrs. Arist.[3], p. 194.

*XVI.

I 497: . . . στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί:

A L Porph . . . . ἐναντίον δέ ἐστι τὸ στρεπτοὶ δὲ καὶ θεοὶ αὐτοί τῷ οὐ γὰρ αἶψα θεῶν τρέπεται νόος (γ 147). λύοιτο δ' ἂν προσώπῳ, ὅτι τὸ μὲν αἶψα θεῶν οὐ τρέπεται νόος ὁ ποιητής φησιν, ἐκεῖνο δὲ ὁ Φοῖνιξ λέγει ἐν καιρῷ ὀργιζομένου Ἀχιλλέως εἰκότως· καὶ τοὺς θεοὺς πείθεσθαι.

γ 147: οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων:

H E D *Π* οὐ γὰρ αἶψα θεῶν τρέπεται νόος. ἐναντίον τοῦτο τῷ στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί (*I* 497). λύοιτο δ' ἂν ἐκ τοῦ προσώπου· τὰ μὲν γὰρ λέγει ὁ Νέστωρ, τὰ δὲ Φοῖνιξ, ὥστε οὐ ταὐτὰ ἐδοκίμαζον. λύεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καιροῦ· τὸ γὰρ προθυμούμενον, τὸ στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί, τῷ καιρῷ ἥρμοσται. λύεται δὲ καὶ ἐκ τῆς λέξεως· πρόσκειται γὰρ τὸ αἶψα· τρέπεται μὲν γάρ, οὐκ αἶψα δέ.

Hic in scholiis Porphyrianis quaestio movetur, cur Jliadis v. *I* 497 deorum quoque animi flecti, v. γ 147 eorum animi non subito mutari posse dicantur. Haec ex illo peripateticorum solutionum

3 A (c. l. στρεπτοὶ) praemitit Εὐμετάστρεπτοι, εὐμετάβλητοι, εὔπειστοι, L incipit ita: στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί· τουτέστιν εὐμετάστρεπτοι. εὔληπτοι, εὔπιστοι. ἐναντίον οὖν ἐστι τὸ στρεπτ. δὲ καὶ αὐτοὶ θεοί. 5 sq. τὸ μὲν οὐ γὰρ αἶψα θ. τρ. ν. L. 10 τρέπεται νόος om. D E. 13 καὶ om. H E. 15 ἥρμοττεν H. καὶ om. H.

10 sqq. † Ma (c. l. οὐ γάρ τ' αἶψα): ἐνταῦθά τινες ἀποροῦσι διὰ τὸ λέγειν μὲν Ὅμηρον οὐδὲ τὸ ᾔδη ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν <ἢ> ἐναντία αὐτὸν ἑαυτῷ παρεισάγοντες λέγοντα. καὶ γὰρ εὕρηται ἐν Ἰλιάδι λέγων στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί. δύναται γοῦν τὸ τοιοῦτον ἀπόρημα ἐκ τοῦ ἐπαγομένου λυθῆναι, λέγει γὰρ οὐ γάρ τ' αἶψα, τοῦτο δηλοῦντός τοῦ λόγου ὡς τρέπονται μέν, πλὴν οὐχὶ αἶψα.

† M I ibidem (idem fere B T): πῶς ἐν Ἰλιάδι στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί; στρεπτοὶ γάρ. οὐκ αἶψα δέ. Vb haec tantum: ἐναντίον πως τοῦτο τῷ στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοί.

corpore repetita esse videntur, quia tres Aristoteliae usitatae solvendi rationes adhibentur. Persona enim loquentis respecta ibi Phoenix, hic Nestor sententiam suam profert. Si tempus spectas, loquentis condicio diversa est. Ex verbis ipsis res ita explicatur. ut uno loco deos a consilio revocari posse, altero loco id non subito fieri legatur. Ne hanc quidem diversitatem chorizontes sprevisse verisimile est.

**XVII.

K 249: Τυδείδη, μήτ' ἄρ' με μάλ' αἴνεε μήτε τι νείκει:

ζητεῖται δὲ πῶς Ὀδυσσεὺς νῦν μὲν ἐπαινούμενος ἄχθεται, παρὰ δὲ τοῖς Φαίαξι φίλαυχός ἐστι (ι 19. 20). ῥητέον ὅτι ἐνταῦθα μὲν παραιτεῖται τὸν ἔπαινον, ἐπεὶ A L Porph

4 A nonnulla de μηδὲν ἄγαν praemittit. L inc.: ἀπορία. ζητεῖται δὲ πῶς ἐπαι. κ. τ. λ. 5 sq. λύσις. ῥητέον δὲ ὅτι L.

4 sqq. Cf. Eust. ad h. l., p. 801, 45: πρὸ δέ (sc. ante Pittacum) γε αὐτοῦ καὶ τοῦτο παρέδωκεν ὁ ποιητής, ἐν οἷς ὁ παρ' αὐτῷ λόγιος Ὀδυσσεὺς ἔργοις μᾶλλον ἢ λόγοις τὴν ἀρετὴν ἐπιδείκνυσθαι θέλων πρὸς τὸν Διομήδην ἐπαινοῦντά φησι· Τυδείδη, μήτ' ἄρ' με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νείκει μάλα δηλαδή. καὶ αἰτίαν τοῦ λόγου ἐπάγει τὸ εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ' Ἀργείοις ἀγορεύεις. περιττὸς γὰρ ὁ ἐν ἐπηκόῳ τῶν φίλων ἔπαινος, δεῖ δὲ πρὸς ἀγνοοῦντας ἐπαινεῖν· αὐτὸς οὖν ἐν ἀγνοοῦσι περιαυτολογῶν φησι· εἴμ' Ὀδυσσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει. ἐθέλει δὲ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ Ποσειδῶν βωμὸν σχεῖν δι' Ὀδυσσέως παρ' ἀνθρώποις, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ Ποσειδῶνα θαλάσσιον. Σημειοῦνται δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ὁ σπουδαῖος θέλει μὲν εὐφημίαν, οὐκ ἀνέχεται δὲ αὐτῆς. Ὅτι δὲ φύσει χαίρουσι οἱ πλείους τοῖς εἰς ἑαυτοὺς ἐπαίνοις. δηλοῖ καὶ ὁ μετὰ θάνατον στεφανοῦσθαι τὸν ἑαυτοῦ τάφον ἐθέλων τῆς διὰ μακροῦ χάριτος ἕνεκα, ἔτι δὲ καὶ ὁ μήτε χρυσὸν ἐν δόμοις αὐτῷ εἶναι θέλων μήτε Ὀρφέως κάλλιον ὑμνεῖν μέλος, εἰ μὴ ἐπίσημος εἴη τὴν τύχην. ὡς δὲ καὶ ἠρέμα φιλονεικούμενός τις ἀνέξεταί ποτε, καὶ ὁ Διομήδης μὲν ἐδήλωσέ που φθάσας. παρίστησι δὲ αὐτὸ καὶ ὁ εἰπών, ἔλεγχ' ἐλέγχου.

προειλήφεν ἡ γνῶσις, παρὰ δὲ τοῖς Φαίαξιν οὐδαμῶς ἀρνεῖται, ἵνα γνωσθεὶς μᾶλλον τῆς ἐπανόδου τύχῃ.

Hoc argumentum simillimum est quaestioni Porphyrianae γ 20 (fr. **LIV) et philosophis quoque de ingenio Ulixis disputandi facultatem praebuisse facile intelligitur. Quaeritur hic, cur Ulixes in Odyssea se ipsum laudibus efferat, in Jliade quod laudatur moleste ferat. Recte opponitur apud amicos Ulixem laude non indigere, ipsius gloriam apud Phaeaces palam fieri ad redditum efficiendum multum illius interesse. Sed chorizontibus vel hoc potuit utile esse, ut ex diversa Ulixis ut videbatur morum notatione diversos carminum fuisse auctores concluderent.

*XVIII.

K 338: *ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν*
κάλλιφ' ὅμιλον:

A. Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι νῦν μὲν ὅμιλον τὸ πλῆθος καὶ ἄθροισμα τῶν Τρώων λέγει. ἐν μὲν οὖν τῇ Ἰλιάδι πυκνότερους τὴν μάχην ὅμιλον καλεῖ, ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ τὸ ἄθροισμα.*

K 499: *σὺν δ' ἤειρεν ἱμᾶσι, καὶ ἐξήλαυνεν*
ὁμίλου:

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι καὶ νῦν ὅμιλον τὸ ἄθροισμα εἶπεν.*

Λ 502: *Ἕκτωρ μὲν μετὰ τοῖσιν ὁμίλει μέρμερα*
ῥέζων:

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι ὁμίλει ἀντὶ τοῦ ἐμάχετο, ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ τὰς ἴλας συμβάλλειν.*

---

4 De Aristarchi etymologiis cf. Lehrs, Arist. 3, p. 143 sq. Eandem etymologiam invenimus schol. Arist. Λ 523 A (c. l. *Ἕκτωρ νῶϊ μὲν ἐνθάδ' ὁμιλέομεν*): *ἡ διπλῆ, ὅτι κυρίως λέγει ὁμιλέομεν, ὁμοῦ τὰς ἴλας συμβάλλομεν.* Cf. etiam Eust. ad A 513 (*οὔποτ' ἐνὶ πληθεῖ μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ*), p. 1697,8: *τὸ δέ οὐκ ἐν πληθύϊ οὐδ' ἐν ὁμίλῳ ἀντὶ τοῦ οὔτε ἐν τῷ κοινῷ τῶν Ἀχαιῶν ὄχλῳ, οὔτε ἐν τοῖς κατὰ ἴλας μαχομένοις. ἴσως δὲ καὶ ταυτὸν ἐκ παραλλήλου τὸ ἐν πληθύϊ καὶ τὸ ἐν ὁμίλῳ.*

Hoc loco chorizontum argumentum illi de *προπάροιθεν* (fr. III) simillimum exstare quis negare potest? Chorizontes enim dixisse videntur in Jliade *ὅμιλος* pugnam significare, in Odyssea autem hoc verbum idem valere ac *τὸ ἄθροισμα* i. e. turbam. Notandum autem est, quod Aristarchus contra hanc chorizontum sententiam argumentum ex Dolonia repetevit, quo de carmine ex Jliadis corpore segregato apud scholiastam *T* et Eustathium nota illa verba invenimus (de quibus postea). Praeterea Aristarchus adhibita etymologia docuisse dicitur verbum *ὁμιλεῖν* vi propria respecta nil aliud significare nisi *τὰς ἴλας* (i. e. turbas) *συμβάλλειν.*

*XIX.

O 410/12: *ἀλλ' ὥστε στάθμη δόρυ νήϊον ἐξιθύνει*
τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὅς ῥά τε πάσης
εὖ εἰδῇ σοφίης ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης:

ἀντὶ τοῦ τέχνης· διό φασι μὴ εἶναι Ὁμήρου τὴν Ὀδυσσείαν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐκεῖ σοφίαν· πᾶσαν δὲ τέχνην οὕτω καλοῦσι. σοφοὺς<δὲ> τοὺς τεχνίτας καὶ τὸν κιθαρῳδὸν σοφιστὴν Σοφοκλῆς (fr. 820 *N*) *καὶ τὸν ῥαψῳδὸν Εὔπολις* (fr. 447 *K*.), *οἱ δὲ φιλόσοφοι σοφίαν <ἐπιστήμην> εἶναι θείων καὶ ἀνθρωπίνων καὶ τῆς περὶ ἑκάτερον αἰτίας.* T

ὅτι ἅπαξ ἐνταῦθα σοφίαν ὠνόμασε, καὶ οὐ τὴν λογικὴν ἀλλὰ τὴν τεκτονικὴν τέχνην. BT• Arist

---

7 post *σοφοὺς* suppl. Maass *δὲ*. 9 *ἐπιστήμην* suppl. Wilam. ex B. 11 In B nonnulla antecedunt, tum *σημείωσαι δὲ ὅτι ἅπαξ κ. τ. λ.*, post haec: *οἱ γὰρ παλαιοί κ. τ. λ.; v.* infra.

---

11 sqq. Haec verba Aristonici esse recte adnotavit Dindorfius. In sequentibus B eadem fere habet ac T: *οἱ γὰρ παλαιοὶ πάντας σοφιστὰς ἐκάλουν, πλὴν οἱ νεώτεροι οὐκ ἠθέλησαν ταυτὸν τῇ γνωσει φέρειν καὶ ταῦτα ὄνομα* (sic!), *οἱ δὲ φιλόσοφοι φιλοσοφίαν εἶναι ὁρίζονται ἐπιστήμην θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ τῆς περὶ ἑκάτερον αἰτίας.* At: *ὅτι ἅπαξ ἐνταῦθα σοφίαν ὠνόμασε τὴν τέχνην.* A ad eund. l.: . . . *τὸ γὰρ παλαιὸν πᾶς τεχνίτης σοφὸς*

Scholiasta *T* tradit quosdam inde, quod in Odyssea *σοφία* non invenitur, sed in Jliade, conclusisse Homerum Odysseam non fecisse, id quod certe ad chorizontes revocandum est. Sed ego potius eorum argumentum ita explicandum esse censeo, ut dicerent in Jliade pro eadem re et *τέχνην* et *σοφίαν* positum esse, in Odyssea tantum *τέχνην*, quod etiam cum scholiastae verbis concinit. Recte enim adnotatur *σοφίαν* et de scientia et de arte dici posse, Philosophi autem vituperaverunt, quod Homerus hoc loco de arte hac voce usus sit. Platonem quoque censuisse vocabulo *σοφία* significari non debere artes fabriles adnotare liceat. Docet enim (Rp. IV, 428 C) sapientiam civitati tribuendam esse, non ideo quod multos habeat artifices, qui artis suae periti sunt, sed quod eos habeat praefectos ac magistratus, qui universam rem publicam prudenter regere et administare possint. De vocabulis *τέχνη* et *τεχνάω*, quae identidem in Odyssea, rarius in Jliade (*Γ* 61, *Ψ* 415) inveniuntur, antiquos disputasse nunquam in scholiis observare potuimus. Aristarchus in eo acquievisse videtur, quod *ἅπαξ εἰρημένον* statuit. Idem propter eandem rem permultos locos adnotavit indeque ut rationem constantem poetaeque interpretando necessariam constituit: *πολλά ἐστι παρὰ τῷ ποιητῇ τὰ ἅπαξ εἰρημένα.* Haud scio an chorizontum opera hanc ad sententiam adductus sit. Ut hoc loco, ita aliisque quoque locis, qui chorizontibus usui erant (*Λ* 147, *Π* 747, *Φ* 550), haec semel dicta indicare Aristarcho aptum visum est. Chorizontibus enim haec semel dicta ad sententiam probandam opportunissima fuisse vix potest negari, cum *χωρίζειν* vellent. Aliter autem sensit Aristarchus, qui haec semel dicta vocabula poetae concedenda esse ratione illa usus probavit.

ὠνομάζετο συνκεχυμένῳ ὀνόματι. ὕστερον δὲ Πυθαγόρας τοῦτο μεμψάμενος σοφὸν μὲν μόνον τὸ θεῖον εἶπε ὀνομάζεσθαι, καὶ φιλοσοφίαν μόνην τὴν ἔχουσαν τὸ τέλειον καὶ ἀπταιστον. Similia Eust. O, p. 1023, 11 sqq.

*XX.

Σ 382 sq. (cf. fr. VIII): *τὴν δὲ ἴδε προμολοῦσα Χάρις λιπαροκρήδεμνος*
καλή, τὴν ὤπυιε περίκλυτος ἀμφιγυήεις:

ζητεῖται διὰ τί ἐν Ὀδυσσείᾳ (θ 266) τὴν Ἀφροδίτην παρίστησι γυναῖκα Ἡφαίστου, ἐνθάδε δὲ τὴν χάριν. κατ' ἀμφότερα, ὅτι τῇ τέχνῃ τὴν χάριν προσεῖναι δεῖ, ἵνα καὶ ἐπίχαρις ᾖ, καὶ ὅτι χάριν ἀποδίδωσι τῇ Θέτιδι τῶν εἰς ἑαυτὸν ὑπ' αὐτῆς εὐεργεσιῶν γενομένων πρότερον. A

θ 267 sqq.: . . . *ὅλως δὲ Ὅμηρος οὐδὲ οἶδεν Ἥφαιστον Ἀφροδίτῃ συνοικεῖν, Χάριτι δὲ αὐτὸν συμβιοῦντα, Δημόδοκος δὲ τῇ ἰδίᾳ μυθοποιίᾳ* <*ἕπεται*>. HT Porph

Cum chorizontes argumenti causa attulerint, in Jliade Martem cum Venere convivere, in Odyssea Vulcanum, pro certo haberi potest eos etiam animadvertisse *Σ* 382 Gratiam esse Vulcani uxorem, Venerem in Odyssea. Quod eo quoque probatur, quod scholio Porphyriano *θ* 267, quod probabiliter huc trahendum esse videtur, diversa loquentis persona respecta res ita explanatur, ut non Homerus, sed Demodocus propria fabula usus canere dicatur. Etiam solutio de diversis conubii temporibus, quam Aristarchum ad ad *Φ* 416 attulisse diximus, ad hanc difficultatem solvendam aptissime potest adhiberi. Aliter senserunt illi, qui ex his locis facticias deprompserunt allegorias.

5 sqq. † Eadem allegoria in BT: *προϋπαντᾷ* (*προπαντῶν* T) *τῇ εὐεργετησάσῃ ἡ τοῦ Ἡφαίστου χάρις, ὅτι δεῖ* (*δεῖται καὶ* T) *τοὺς εὐεργέτας ἑτοίμως ἀμείβεσθαι. διὰ δὲ τὸ χαρίεντα εἶναι τὰ δημιουργήματα Χάριν αὐτῷ καὶ Ἀφροδίτην συνοικίζουσιν. τούτοις γὰρ ἕπεται τὸ χαρίζεσθαι.* Cf. *E* ad *θ* 267 et Eust., ibid., p. 1597, 51.

*XXI.

X 362: *ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἀϊδόςδε βεβήκει:*

A Arist

σημειοῦνταί τινες, ὅτι μόνη κάτεισιν εἰς Ἅιδου ἡ ψυχὴ καὶ οὐ δεῖται τῆς Ἑρμοῦ παραπομπῆς.

ω 1: *Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο:*

Ma Arist Porph

Ἀρίσταρχος ἀθετεῖ <ταύτην> τὴν Νέκυιαν κεφαλαίοις τοῖς συνεκτικωτάτοις τοῖσδε· ὅτι οὐκ ἔστι καθ' Ὅμηρον ψυχοπομπὸς ὁ Ἑρμῆς. οὐδὲ τὸν Ἀπόλλωνα <μνημονεύει> ἐπὶ τῆς πυκτικῆς, εἰ μὴ ἅπαξ (Ψ 660). ἀλλ' οὐδὲ χθόνιος ὁ θεός. οὐκ εὐθέως ὁ <ἅπαξ> εἰς Ἅιδου κατελθὼν χθόνιος, ἐπεὶ καὶ Ἀθηνᾶ <ἅπαξ εἰς Ἅιδου κατελθοῦσα> δι' Ἡρακλέα (λ 626) χθονία καὶ ὁ Ἅιδης <ἅπαξ εἰς Ὄλυμπον παραγενόμενος> (Ε 398) Ὀλύμπιος. . . . . . . ἀλλὰ πῶς αἱ ψυχαὶ οὐκ αὐτόμαται κατίασιν ὡς ἐν Ἰλιάδι; οὐδὲν κωλύει καὶ παραπέμποντος αὐτάς τινος. ἀλλ' αὗται καὶ ἄταφοι κατίασιν. ἴσως διά τι καθάρσιον, ἢ διὰ τὴν Ἑρμοῦ πρόνοιαν κηδομένου τοῦ Ὀδυσσέως διὰ τὴν συγγένειαν.

7 sqq. addidi Roemeri supplementa (cf. Arist. Ath., p. 36 sqq.) *νεκυομαντίαν* (ι e corr.) M, *νεκυῖαν* schol. vulg. 9 *οὔτε* M; corr. Dind. 15 *ὡς* om. M; habet vulg.

7 sqq. Hac de Aristarchi athetesi eiusque impugnatione optime egit Roemer, Arist. Ath. p. 36 sqq. Singulis atheteseos causis responsa eorum opposita sunt, qui versuum horum damnationem non probaverunt. De his rebus Eust. ω, p. 1957, 1: *χρὴ μνησθῆναι . . . καὶ ὡς εἰς τὴν Νέκυιαν ταύτην ἐπεχείρησαν οἱ παλαιοί, ἣν οἱ μὲν ἐκμοχλεύοντες τῆς ποιήσεως ταύτης, οἱ δὲ συνιστῶντες τοιαῦτα εἶπον· τίς, φασί, χρεία τοῦ δευτέρου ἐπεισοδίου; ἡ λύσις, ὅτι αἴτιον ἡ τῆς ποιήσεως πολύφωνος ποικιλία.* Idem v. 18 sqq.: *καὶ τοιαῦτά τινα παίζοντες οἱ τοιαῦτα φιλοκρινοῦντες καὶ ἀπορίας διασπαράξαντες, εἶτα καὶ λύσεσι οἷον συνουλώσαντες προσίενται ὅμως καὶ τὴν Νέκυιαν· ταύτην κ. τ. λ.* His verbis elucet Eustathium de solutionibus contra initium libri ω prolatis prave iudicasse, quod bene Polak, cur. sec. p. 518 exsecutus est.

Ψ 73: *οὐδέ μέ πω μίγνυσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσι:*

A Arist

ἡ διπλῆ δὲ ὅτι ἐκτὸς τοῦ ποταμοῦ ὑποτίθενται τὰς τῶν ἀτάφων ψυχὰς, καὶ μὴ ἐπιμισγομένας ταῖς ἐν ἐρέβει. ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τὰ ἀθετούμενα ἐν τῇ Νεκυίᾳ.

In scholio Aristonici X 362 notatur nunc Patrocli animam solam ad inferos descendere Mercurio non comitante, hunc autem deum ω 1 sqq. animos procorum interfectorum ad inferos comitari. Ad Ψ 73 Aristarchus adnotasse videtur animos insepultorum mortuorum citra flumen infernum morari, in altera autem Odysseae Necyia cum eis, qui iam in inferis essent, misceri. Eiusmodi diversitates chorizontibus optima exempla praebuisse verisimile est. Aristarchus aliis accedentibus interpolationis indiciis hanc alteram Necyiam (ω 1-204) pro spuria habuit; quin etiam totum Odysseae exitum inde a versu ψ 297 Alexandrinos reiecisse satis notum est. Singulis Aristarchi criminationibus, quae etiam chorizontum fuisse videntur et quas Aristarchus obelo, chorizontes diversos carminium poetas statuendo solverunt, singulae defensiones subiectae sunt, quas in scholiis Porphyrianis et Aristoniceis et apud Eustathium conservatas habemus (cf. Roemer, Arist. Ath. p. 36 sqq.). Cum Aristarchus attulerit Mercurium non animas defunctorum comitari, opponitur etiam Apollinis ut pugilationis dei semel (Ψ 660) mentionem fieri. Cum id offensionem praeberet, quod Mercurius *χθόνιος* vocatur, respondebatur non esse, cur deus, qui semel in Orcum descendisset, infernus esset; neque enim Minervam, cum semel Herculis causa in Orcum descendisset (λ 626) deam infernam, neque Orcum, cum semel in caelum

2 sqq. Hac ex quaestionis Porphyrianae parte nec schol. *B Ψ 71 neque quod ex eo pendet H ω 187 derivata esse probat Schraderus (cf. fr. *XXII), etsi Eustathius non solum p. 1957 15 sqq., sed etiam p. 1951 1 sqq. ea usus est.

ascendisset, superum deum esse. Quodsi animae procorum interfectorum non ipsae ad inferos eunt, ut in Jliade, obicitur nihil impedire, quominus Mercurius eas comitetur; quodsi sine sepulcro in Orcum pervenerint, id purgandi causa fieri aut Mercurium Ulixi ipsi cognato officium praestare. Simillima quaestio theologiae Homericae movetur sequenti in argumento scholio in Porphyriano, quod non ex hac quaestionis parte, quam tractavimus, derivatum esse Schraderus recte iudicavit.

*XXII.

Ψ 71: *θάπτε με ὅττι τάχιστα, πύλας Ἀΐδαο περήσω:*

*BL Porph II *Πῶς ὁ μὲν Πάτροκλος λέγει· θάπτε με ὅττι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω, εἰπὼν δὲ καὶ τὴν αἰτίαν προστίθησι δι' ἣν βούλεται ταφῆναι (τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ εἴδωλα καμόντων), ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ, ἀποθανόντων τῶν μνηστήρων πρὶν ταφῆναι, φησὶν*

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
ἀνδρῶν μνηστήρων (ω. 1.2),

εἶτα ἄγει λαβὼν αὐτὰς εὐθὺς εἰς Ἅιδου, κἀκεῖ τοῖς περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἐντυγχάνουσιν; εἰ γὰρ οἱ ἄταφοι τοῖς ἄλλοις οὐ μίγνυνται νεκροῖς, ἐνταῦθα δὲ πλησιάζουσιν, μὴ ἐναντίωμα ᾖ. λύεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ προσώπου· τὰ μὲν γὰρ περὶ τοὺς μνηστῆρας ὁ ποιητὴς ἀπεφήνατο καὶ τὸ ἀληθὲς οὕτως ἔχει· τὰ δὲ ἕτερα φαντασθῆναί φησι τὸν Ἀχιλλέα, εἴτε ἀληθῶς ἐπιστάντος αὐτῷ εἴτε καὶ ἄλλως τοῦτο νομίσαντα.

4 *λέγει ὅτι θάπτε με τάχιστα* L. 14 *μὴ* in cod. B supra lin. manus recentior addidit, *ἐναντιώμενον*. om. *μὴ*, L. 16 1 *φαντάζεσθαι* L. 17 *ἐπιστάντα* B. *αὐτὸν* L. 18 *νομίσαντος* L.

4 sqq. † H ω 187 (c. l. *σώματ' ἀκηδέα κεῖται*): *καὶ πῶς μίγνυνται τοῖς νεκροῖς, τοῦ Πατρόκλου λέγοντος ἐν Ἰλιάδι· οὐδέ με πω μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν; ἔστι οὖν ταῦτα μὲν ἀληθῆ, ἐκεῖνα δέ ψευδῆ, Ἀχιλλέως οὕτω φαντασθέντος.*

(c. l. *πύλας Ἀΐδαο*) *πύλας Ἀίδου τὸν Ἀχέροντα· ἐκεῖ γάρ εἰσιν αἱ τῶν κολαζομένων ψυχαί, οὓς τοὺς περὶ Τιτυὸν εἶδεν Ὀδυσσεύς* (λ 576). *ὁμοίως καὶ Ὅμηρος ἐκεῖνο Ἅιδην καλεῖ· ἴσως δὲ πρὸς τὸ πεῖσαι φαντάζει· πῶς γὰρ ἄταφοι <οἱ> μνηστῆρες διαβαίνουσιν* (ω 9.); T

Haec quaestio, etsi in eandem diversitatem spectat ac schol. Arist. Ψ 73 et schol. Porph. ω 1 sqq., tamen cum his non conectenda esse videtur. Ibi enim proferuntur Aristarchi v. ω 1 sqq. criminationes et eius in athetesi enstaseon solutiones, quarum rerum hoc in fragmento nulla fit mentio. Sed hanc enstasim eiusque solutionem Porphyrius ex illo Peripateticorum solutionum corpore repetisse videtur, quia Aristarcheae sententiae hic nullum vestigium exstat et difficultas adhibitis solis rationibus ab Aristotele commendatis explanatur. Proponitur enim hanc diversitatem exstringi posse ex personis diversis: in Odyssea poetam ipsum loquentem rem veram ostendere, in Jliade Achillem somniantem tales res de amico carissimo opinari.

5 *οἱ* add. Wilamow.

1 sqq. Hoc scholion, quod et cum scholio *BL et cum Porphyrii libri *περὶ Στυγός* fragmento a Stobaeo (ecl. phys. I 41, 53) servato, similitudinem quandam habet, aut res servasse ab ipso Porphyrio allatas, quas alterum scholium abiecit, aut ex quaestione, quae nunc quidem exstat, aliunde nonnullis additis excerptum esse exposuit Schraderus. Minore etiam veri cum specie huc referri potest solutio miro in illo scholio, quo rationes *ἀθετήσεως* versuum ω 1—204 refutantur M[a], de quo optime Eust. ω, p. 1957, 18; (cf. fr. *XXI) inter plurimas allata: *ἴσως διά τι καθάρσιον (ἄταφοι κατίασιν), ἢ διὰ τὴν Ἑρμοῦ πρόνοιαν κηδομένου τοῦ Ὀδυσσέως διὰ τὴν συγγένειαν.*

**XXIII.

Ψ 859: ὣς ἔφατ'· ὦρτο δ' ἔπειτα βίη Τεύκροιο ἄνακτος:

BT Porph καὶ πῶς φησιν Ὀδυσσεὺς οἷος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ (ϑ 219); πρὸς τοὺς ἀγνωρίστους καυχᾶται, ὡς καὶ τὸ δουρὶ δ' ἀκοντίζω ὅσον οὐκ ἄλλος ὀιστῷ (ϑ 229).

Quaeritur, quomodo in Odyssea Ulixes glorietur Philoctetem solum se ipsum arte sagittandi superavisse, in Jliade Teucrus quoque Ulixi hac arte superior esse dicatur. Opponitur in Odyssea Ulixem se apud Phaeaces ignorantes iactare posse, (quamquam huic argumento rursus oppositum esse videtur, quod Demodocum saltem rerum Troicarum non ignarum fuisse quidam monebant). A chorizontum argutiis ne hoc quidem argumentum videtur abhorrere.

**XXIV.

Ω 527: δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει:

A cf schol min Porph . . . ζητοῦσι δέ τινες ἀπὸ τούτων τῶν ἐπῶν, πῶς ἐνταῦθα μὲν ὁ ποιητής φησιν ἐκ τῶν θεῶν εἶναι τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἐν δὲ τῇ α' (34) τῆς Ὀδυσσείας καὶ αὐτούς φησιν ἐπισπᾶσθαι τὰ κακὰ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. ῥητέον οὖν ὅτι ἐνταῦθα Ἀχιλλεύς ἐστιν ὁ λέγων ἐκ θεῶν εἶναι τὰ κακά, ἀγνοῶν τὴν ἀλήθειαν. ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ Ζεύς, ὡς σαφῶς ἐπιστάμενος, λέγει τὴν ἀλήθειαν. ⸆ λύεται οὖν τὸ ζήτημα προσώπῳ.

BT Porph μέμφεται τὴν δόξαν Πλάτων (Rp. II, p. 379 D) λέγων, ὡς ὁ θεὸς ἀγαθόν, οὐδὲν δὲ ἀγαθὸν βλαβερόν, ὃ δὲ μὴ βλαβερὸν οὐδὲ βλάπτει. ἔπλασεν οὖν ταῦτα ὁ ἥρως πρὸς παραμυθίαν Πριάμου, ἐπεὶ καὶ ὁ ποιητὴς ὁμοίως φησιν, ὅταν λέγῃ Ζεύς· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν (α 34).

Hac in quaestione Porphyriana exponitur, qui fiat, ut Jliadis poeta loquentem faciat Achillem mala quoque a diis tribui, in Odyssea autem sua

4 καυχᾶται δέ, om. πρὸς τοὺς ἀγνωρίστους. T. 5 sqq. ἐκ θεῶν εἶναι — καὶ αὐτούς φησιν om. A, e schol. min. addita sunt.

7. T praem. τοῦτο πρὸς παραμυθίαν τοῦ λέγοντος, ἐπεί τοι ἀληθὲς θεοὶ δωτῆρες ἑάων (ϑ 325) καὶ Ἡσίοδος (ἐκῃ 96) ἐντεῦθεν τὴν ἐλπίδα τῶν κακῶν φησιν εἶναι ἐν τῷ πίθῳ. quod extremum ad schol. Arist. ad. h. l. prolatum spectat. 10 post Πριάμου T: πρὸς ταῦτά φησι Ζεύς ἐξ ἡμέων γάρ φασι κακ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοί (α 33).

4 sqq. Vestigia eiusdem quaestionis quamvis pessime habita inesse videntur in schol. T (sc. Hamburgensis) ϑ 229 (c. l. δουρὶ δ' ἀκοντίζω): κακῶς, φησίν, ἑαυτὸν ἐπαινεῖ. οἱ μὲν γὰρ ἐπαινοῦντες ἑαυτοὺς οὐδὲ θεῷ παραχωρήσειαν ἄν. οὗτος δὲ τί φησιν (φασι cod.); οἷος (οἶος cod.) δή με Φιλόκτητος (sic!) . . . . . . καὶ πάλιν δρᾶς (i. e. ἀνδράσι, ϑ 223) δὲ προτέροισι . . . . . . ὁ Δημόδοκος δὲ ᾔδεν . . . . . .

4[2] sqq. Antecedunt nonnulla, quae ex parte ex ipso Porphyrio excerpta alteri, quod hic editum est, schol. BT adhaeserunt. — Ex eadem quaestione excerpta sed loco, cui adscripta sunt, accommodata esse videntur, quae in schol. Q ad α 33 leguntur (c. l. ἐξ ἡμέων): ταῦτα οὐ συμφωνεῖ τῇ πάσῃ μυθοποιίᾳ, καθ' ἣν εἰσάγει τοὺς θεοὺς πολλῶν αἰτίους συμφορῶν. δυνατὸν μὲν οὖν λύειν τῷ προσώπῳ διὰ τὸ τότε μὲν τὸν ποιητὴν λέγειν, νῦν δὲ τὸν Δία. μᾶλλον δ' ἂν τῇ λέξει λύοιτο· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ σφῇσι ἀτασθαλίῃσιν, ὡς καὶ τῶν θεῶν αἰτίων, οὐ μὴν ἁπάντων γε, καθάπερ οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν. — Cf. praeterea Porph. Z 488 (de fato quaestionem fr. *XIV).

7 sqq. Idem fere scholio superiori (A, ubi iis antecedunt Aristonicea, et schol. min., quod ab his verbis incipit) in codd. praemittitur: . . . εἰς παραμυθίαν τοῦ Πριάμου ὁ ποιητὴς εἰσήγαγε τὸν Ἀχιλλέα λέγοντα ταῦτα, ἐπειδὴ μόνων ἀγαθῶν δωρητικοὺς ἐπίσταται Ὅμηρος τοὺς θεούς, λέγων θεοὶ δωτῆρες ἑάων (ϑ 325)· ἴδιον γὰρ θεῶν δῶρον τὸ ἀγαθόν. ζητοῦσι δέ τινες κ. τ. λ. (v. antea). — Platonem hunc locum vituperavisse etiam Eust., p. 1363, 6 attulit. Vide etiam Plut. aud. poet. 6, Procl. ad Plat. Remp. I p. 96 squ. Kroll, ipse Porphyr. de Antr. N. cap. 30.

sponte homines mala sibi contrahere dicantur. Solutio ex persona repetitur: in Jliade loqui Achillem rem veram nescientem, in Odyssea Jovem omnium sapientissimum. Etiam *ἐκ λέξεως* difficultas explanatur; nam cum in Odyssea homines sua sponte mala habere dicuntur, plane dici *καὶ αὐτοὶ σφῇσι ἀτασθαλίῃσιν*, ita ut non negetur deos quoque malorum auctores esse posse. Iam Plato hunc Jliadis locum vituperavit ratus a deis bonum solum, nil noxii posse exire. Videtur igitur solutionem huius difficultatis aut ignorasse aut non probasse. Etiamsi hic locus potius eis, qui eorum, quae Homerus de hominum deorumque natura protulerat, censores exstiterunt, occasionem poetae vituperandi dedisse videtur, tamen chorizontibus quoque argumento esse potuit.

**XXV.

ι 44: *ἠνώγεα, τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο:*

H Porph *ἐναντία, φησί, λέγει ἑαυτῷ ὁ Ὅμηρος. ἐν μὲν γὰρ Ἰλιάδι παράγει τὸν Ὀδυσσέα τύπτοντα καὶ τοὺς μηδὲν αὐτῷ προσήκοντας τῶν στρατιωτῶν· ὃν δ' αὖ δή που τ' ἄνδρα ἴδοι βοόωντά τ' ἐφεύροι, τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκε παρασταδὰς* (B 198, 99 confus. c. 189), *καὶ ταῦτα ποιῶν ἔπειθεν. ἐνταῦθα οὐδὲ τῶν ἰδίων ἄρχειν δύναται· οὐ γὰρ αὐτῷ πείθονται ἀποπλεῖν· στρατηγοῦ δέ ἐστι κακοῦ τὸ καταφρονεῖσθαι. οὔτε οὖν λόγῳ δεινὸς ἦν (ἔπειθε γὰρ ἄν), οὔτε δόξῃ μέγας (ἐδεδίεσ<αν> γὰρ<ἄν>), οὔτε μὴν χρηστὸς (ᾔδοῦντο γὰρ <ἄν>). ἐροῦμεν οὖν ὅτι εὐθὺς ἀπὸ τῆς νίκης ὄντες οἱ ἑταῖροι ἐγαυρίων τῇ τύχῃ. τοιαῦτα δέ τινα καὶ Ἀγαμέμνων πέπονθεν· ἠναντιοῦντο γὰρ αὐτῷ πολλάκις Ἕλλη-*

3 sqq. cf. Polak, p. 399, post *φησὶ* Zoili nomen excidisse suspicatus est. 10 *λέγω*: corr. Schrader ex Eust.; *λέγειν* Q. 11 *ἐδέδιε γὰρ*, om. *ἄν*; corr. Schrader ex Eust. 12 *ᾔροῦντο γάρ*, om. *ἄν*; corr. Polak.

3 sqq. Cf. Eust. ι. p. 1615, 21 sqq.

νες. παραδέδωκε δὲ ἡ ἱστορία ὅτι καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι ὕστερον ἐπανάστασιν ἐποιήσαντο οἱ ἴδιοι αὐτοῦ στρατιῶται.

Inconstantiam atque ignaviam hac ratione in Homerico Ulixe Zoilum notasse suspicatus est Polakius. Atque constat etiam postea homines philosophos maximeque stoicos saepius de Ulixis moribus disputavisse. Sed in illis simul quaeritur de diversitate quadam, scilicet quomodo Ulixes in Jliade vel milites non ipsi subditos verberibus ad obtemperantiam reducere possit eisque quod vult persuadere, in Odyssea suos ipsius socios coërcere nequeat. Respondetur in Odyssea Graecos victoria reportata elatos aequam mentem et continentiam non servasse. Agamemnoni quoque et Alexandro Magno accidisse, ut militum animos frenare non possent. Chorizontibus vero eadem fortasse ratione atque in fr. **XVII usui erat haec personae principalis in carminibus agentis inconstantia.

*XXVI.

κ 20: *ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα:*

διὰ τί οὐκ αὐτὸς κατέχει τοὺς ἀνέμους, μόνον κελεύσας Ζέφυρον πνεῖν; ἐπεὶ καὶ δίχα τοῦ κλεῖσαι τὸν ἀσκὸν ἐδύνατο κελεῦσαι τῷ Ζεφύρῳ, ἅτε δὴ τὴν ἐξουσίαν λαβὼν παρὰ τοῦ Διός. πῶς δ' αὖ καὶ ἐν Ἰλιάδι (*I* 5, *Ψ* 230) *ὑποστησάμενος τοὺς ἀνέμους ἐν Θρᾴκῃ οἰκεῖν, <νῦν> παρ' Αἰόλῳ φησίν; εἴληπται μὲν τὸ πλάσμα πρὸς τὸν και-* T p139 T p172 (T1) Porph

2 *δεύτερον ἀπόστασιν ἐποίησαν*; corr. Struve et Polak. 4 sqq. cf. Polak, p. 422. et T et T[1] scholion de v. *βυκτάων* (κ 20) agens = (p. 448, 16. 17 Dind.) praemittunt, tum T 1: *διὰ τί δὲ οὐκ αὐτὸν κατέχει κελεῦσαι*; corr. Preller. 5 *ζέφυρον πνεύματι ἐπεὶ* T. 8 *νῦν* ins. Polak.

7 sqq. Cf. schol. Townl. *Ψ* 229: *εἰ οὖν αὐτεξούσιοι οἱ ἄνεμοι, τερατεύεται τὰ περὶ Αἰόλου.*

ϱόν, διὸ οὐ δεῖ ζητεῖν τὰ τοιαῦται· ἀνεύθυνα <γὰρ> τὰ τῶν μυθῶν· οἱ δὲ εἶπον τοὺς δαίμονας οἰκεῖν ἐν Θρᾴκῃ αὐτεξουσίους ὄντας, τῶν δὲ πνοῶν τὸν Αἴολον κρατεῖν. οἱ δὲ ἐμπειρίαν ἔχειν τὸν Αἴολον πνευμάτων μεταβολῆς, καὶ διὰ τοῦτο κατέχειν τὸν Ὀδυσσέα μηνὸς ἡμέρας, ἕως οὗ εὕρῃ τὸ ἐπίφορον πρὸς Ἰθάκην. τινὲς δὲ ὅτι παρετήρησεν ἀστρολογίας ἔμπειρος ὢν /ὁ Ὀδυσσεὺς/, ἡλίου ὄντος ἐν ταύρῳ Ζέφυρον πνεῦσαι. οἱ δὲ ἄνεμοι πνέουσιν ἐνίοτε καὶ καθ' ἑαυτοὺς, οὐ κατ' Αἴολον· καὶ γὰρ ἡμεῖς δίχα βασιλικοῦ πράσσομέν τι προστάγματος.

1 *διότι οὐ δεῖ ζ.;* corr. Preller. *γὰρ* ins. Dind. 2 *οἱ δὲ εἰπόντες δαίμονας*, unde *εἶπον* Dind. coni., *τοὺς* add. Polak. 3 *αὐτεξουσίως;* corr. Preller. 4 *ἔχειν τῶν αἰόλων πνευμάτων* . . (vac. spat.) *μεταβολῆς* T, *ἔχειν τε αἰόλων πνευμάτων μετα.* T[1]; corr. Preller. 5 *κατέχει;* corr. Dind. 5 *μηνὸς ἢ ἡμέρας* T; *μηνὸς ἡμέραν* T[1]; corr. Schrad. 6 sqq. post *ἰθάκην* T, signo scholii finiti posito, omissis v. *τινὲς δὲ — ἄνεμοι*, initio nov. lin. pergit *πνέουσιν ἐνίοτε παρέστησεν* (*στ* e corr.) T[1]; corr. Cobet. Mnem. N. S. VII, p. 435. 7 *ὁ Ὀδυσσεύς* del. Polak. 9 sqq. *ἑαυτοὺς ὡς καὶ πολλοί* T[1]; corr. Polak. 10 *προστασσόμενοι προστάγματος* T[1]; corr. Polak. addunt TT[1]: *τινὲς δὲ τὰς νήσους ταύτας ἐν τῷ τυρρηνικῷ πελάγει κεῖσθαι κ. τ. λ.*

1 sq. Similiter, de tragoedia agens, Aristoteles, poet. 14 (p. 1453 β 22): *τοὺς μὲν οὖν παρειλημμένους μύθους λύειν οὐκ ἔστιν.* — Cf. Porph. κ 242.

2 sqq. Cf. Porph. I, 4 (p. 127, 27 Schrader), ratione nihil discrepante usum inter *τὰ πνεύματα* et *τοὺς προεστῶτας αὐτῶν θεούς* distinguentem, — De sequentibus eadem pluribus verbis Eust., p. 1645, 4 sqq.; 48 sqq., persequitur.

6 sqq. † H. v. 6 (praecedunt allegorica): *τινὲς δὲ ὅτι παρετήρησεν ἀστρολογίας ἔμπειρος ὤν, ἡλίου ὄντος ἐν ταύρῳ ζέφυρον πνεῦσαι. οἱ δὲ ἄνεμοι πνέουσιν ἐνίοτε καὶ καθ' ἑαυτούς, ὡς καὶ πολλοί· καὶ γὰρ ἡμεῖς δίχα βασιλικοῦ προστασσόμενοι προτάγματος* (quae iisdem quibus scholia T vitiis laborant). — Quae in Vd post scholium ex Heraclito transcriptum (*ἀλληγορία Ἡρακλείτου* = Edit. Teubn. Societatis Philologae Bonnensis Sodalium cap. 71, p. 93) leguntur: *ἄλλως ἕτεροί φασιν αὐτὸν τὸν Αἴολον μαθηματικὸν εἶναί τινα καὶ ἔμπειρον τῆς ἀστρονομίας, ὃς διὰ τῆς οἰκείας τέχνης ἐπετήρησε καιρὸν εὔδιεινὸν εἰς τὸ ἀποπλεῦσαι τὸν Ὀδυσσέα, καθ' ὃν ὁ ζέφυρος μόνος πνέει. ὅτε καὶ ὁ ἥλιος ἐν τῷ ταύρῳ ἐστίν. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται κρατῆσαι τοὺς ἄλλους ἀνέμους, μόνον δὲ πνέειν*

Nunc quaestio movetur, cur in carmine decimo Odysseae Aeolus Ulixi ventos varios receptaculo inclusos donat neque ipse eos in favorem Ulixis flare iubeat, deinde cur in Jliade (*I* 5, *Ψ* 230) venti in Thracia habitare, nunc in Odyssea penes Aeolum esse dicantur. Jllud mittamus, huic vero enstasi secundum rationem, quam Aristoteles de tragoediis explanandis statuit, respondetur aut haec ex fabularum licentia posse explicari, aut fieri potuisse, ut daemonum ventorum domicilium in Thracia, flatus autem ipsi penes Aeolum essent. Quod insuper affertur interdum ventos quoque ultro, Aeolo non auctore, flare, in medio reliquendum est, utrum haec ad primam an ad hanc *ἔνστασιν* spectent. Domicilii autem diversitas chorizontibus, opinor, acceptissima erat ad sententiam suam confirmandam.

*XXVII.

λ 239: . . . . *Ἐνιπῆος θείοιο,*
ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησιν:

ἐναντίον εἶναι δοκεῖ τοῦτο τῷ Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶαν (B 850)· εἰ γὰρ κάλλιστος οὗτος πάντων, οὐκ ἄρα ἐκεῖνος. λύεται δὲ κατὰ λέξιν· τὸ γὰρ κάλλιστον οὐχ ἓν λέγεται, ἀλλὰ πλείω. H Vd T Porph

4 T inc.: *ἐναντίον δοκεῖ τὸ ἀξιοῦ οὗ κ. τ. λ. οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπί γαῖαν ἵησιν* (cf. codd. Φ 158) H Vd. 5 sq. *εἰ γὰρ — ἐκεῖνος* om T, pergit: *λύσις δὲ κατὰ λ.* 7 *δηλοῖ* pro *λέγεται*, tum *λέγεται* pro *δηλοῖ* T.

τὸν ζέφυρον . . ., utrum meliorem solutionis formam servaverint, an eam quam etiam nunc habemus circumscripserint magis quam reddiderint, dubitat Schrader. Idem e Tzetzae in Lyc. 738 comment. in neutram partem quidquam potuit lucrari.

4 sqq. Cf. Eust. B, p. 360, 7: *κάλλιστον δὲ ὕδωρ ὥσπερ νῦν τὸ τοῦ Ἀξιοῦ, οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ τὸ τοῦ Ἐνιπέως· φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ κάλλιστον ἐνταῦθα νοεῖν ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς καλόν. ἄλλως γὰρ πῶς κάλλιστος ὁ θολερός, ὡς δεδηλώσεται.*

δηλοῖ δὲ καὶ αὐτός, ποτὲ μὲν λέγων Λαοδίκην ἐσάγουσα θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην (Z 252), ποτὲ δὲ ἤτεε δὲ Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην Κασάνδρην (N 365)· καὶ μὴν καὶ ἀμφότεραι τοῦ Πριάμου θυγατέρες. καὶ ἐὰν ἡ μία θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη, οὐκ ἄρα τις ἄλλη, ἀλλ' ὅμως καὶ ἐπὶ τῶν δύο τοῦτό φησι. δύναται δὲ καὶ τὸ αἶα μὴ τὴν γῆν λέγειν, ἀλλ' ὄνομα κρήνης· φέρει δὲ τὸ ἔπος καὶ Εὔδοξος ἄνευ τοῦ ν̄· Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἶα. πολλῶν γὰρ ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς τὸν Ἀξιὸν θολερῶν, Αἶα ἡ κρήνη διαυγέστατον ἀνίησιν ὕδωρ, ὥστε τὸ κάλλιστον οὐκ ἐπὶ τοῦ ποταμίου ὕδατος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κρηναίου φησίν. ἔστι δὲ καὶ ἐκ προσώπου λῦσαι· τὸ γὰρ περὶ Ἐνιπέως ἡ Τυρὼ λέγει ἐρασθεῖσα αὐτοῦ.

---

3 *δὲ* post *ἤτεε* om. T Vd. 4—6 *καὶ μὴν — φησι* om. T· 7 *τὸ* om. Vd. *αἶαν* codd.; *αἶα* Schrad. 8 sqq. *δίχα τοῦ ν̄ ἐπικίδναται αἶα: ∽ ἀξιοῦ κάλλιστον ὕδωρ πολλῶν γὰρ κ. τ. λ.* T; *ἄνευ τοῦ ν ἀξίου οὗ (οὖν* Vd*) κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται αἶα πολλῶν γὰρ κ. τ. λ.* H. Vd. 10 *θολερὸν* T *ἡ* om. T. 11—13 *ὥστε — φησίν* om. T. 13 *καὶ* om. T. *παρὰ τοῦ ἐν.* T. 14 *ἐρῶσα αὐτοῦ* T.

---

1 sqq. Cf. fr. IX.

7 sqq. † *B (scl. ad *αἶαν*) Φ 158: *δύναται καὶ τὸ αἶα (γαῖαν* cod.*) μὴ τὴν γῆν λέγειν, ἀλλ' ὄνομα κρήνης· φέρει δὲ τὸ ἔπος Εὔδοξος δίχα τοῦ ν̄· Ἀξιοῦ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἶα (αἶα* cod.*)· πολλῶν γὰρ ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς τὸν Ἀξιὸν θολερῶν, Αἶα ἡ κρήνη διαυγέστατον ἀνίησιν ὕδωρ.* — Apollodorum h. l. a Porphyrio referri constat; apud Strabonem enim, VII, fr. 23 Kr. (epit. Palat.; cf. Eust., l. c. B 360, 10 sqq.) scriptum videmus: *ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν Ἀξιὸς θολερός ἐστιν, κρήνη δέ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνίσχουσα καὶ ἐπιμιγνυμένη αὐτῷ καλλίστου ὕδατος, διὰ τοῦτο τὸν ἑξῆς στίχον . . . . . μεταγράφουσιν οὕτως· Ἀξιοῦ, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται Αἴης.* Quae Porphyrio per Epaphroditum (de quo cf. L. Cohn apud Pauly-Wiss.) praesto fuisse videntur. (cf. Schimberg, Anal. Arist., diss. Gryph. 1878, p. 3 sqq.); neque enim hominem plura ex Apollodori penu promentem ea tantum, quae Eustathius λ, 1682, 7 sqq. nominatim ad eum refert, de hoc loco attulisse credibile est.

πῶς οὖν ἐν Ἰλιάδι ὁ Ἀξιός; ἢ τοῦ μὲν Ἀξιοῦ τὸ ὕδωρ, τοῦ δὲ Ἐνιπέως τὸ σῶμα, ὅθεν καὶ ἠράσσατο. Ma Porph

Haec quaestio, quae ad diversitatem inter Jliadem et Odysseam intercedentem spectat, illi certo chorizontum argumento (fr. IX) ad Jliadem ipsam pertinenti simillima est. Ut ibi quaerebatur, quomodo uno Jliadis loco Cassandra, altero Laodice Priami filiorum pulcherrima vocaretur, ita hic notatur in Jliade (B 850) Axium fluminum pulcherrimam aquam habere, in Odyssea Enipeum. Quam in repugnantiam spectant variae solutiones, inter quas duae rationes Aristotelias prae se ferunt. Probatur enim aut dictione respecta *κάλλιστον* non superlativum sed elativum esse, quam sententiam Aristarchus quoque in illo certo chorizontum argumento dissolvendo protulisse videtur; aut persona respecta Tyronem praedicare Enipeum amatorem. Apollodorus autem, si recte suspicamur, coniectura *Αἶα* pro *αἶαν* usus, cuius auctor Eudoxus quidam dicitur fuisse, difficultatem ita tollebat, ut Aeam fontem esse diceret, e qua *κάλλιστον ὕδωρ* in Axium flumen flueret, qua re non efficeretur, ut Axius ipse pulcherrimus appellaretur. Epaphroditus autem, Apollodori excerptor, novam ipse quoque addidisse videtur solutionem: Axii flumen dicere poetam, Enipeum heroem.

2. *καὶ ἐραστάτου* (ut videtur) cod.; *καὶ ἠράσσατο* Buttm., *καὶ ἐραστόν* Polak, p. 477, an *καὶ ἠράσθη αὐτοῦ* legendum sit, dubitanter proposuit Schrad.

---

1 sqq. Cf. Eust. λ, p. 1682, 7: *εἰ δὲ νῦν μέν φασι κάλλιστον ποταμῶν τὸν Ἐνιπέα ὁ ποιητὴς λέγει, ἐν δὲ Ἰλιάδι τοιοῦτον εἶπε τὸν Ἀξιὸν ποταμόν, ἔστι νοῆσαι, ὡς ἐκεῖ μὲν τοῦ Ἀξιοῦ τὸ ὕδωρ ἐσέμνυνεν, ἐνταῦθα δὲ τὸ σῶμα τοῦ μυθικοῦ Ἐνιπέως, ὅθεν καὶ ἐρᾶται, ὡς ἐπαφρόδιτος.* Schraderus, qui causis ex probabilibus legi vult *Ἐπαφρόδιτος*, hoc loco Epaphroditi interpretationem exstare recte censet.

2. Argumenta, quae ad discrepantias in Jliade ipsa exstantes revocanda sunt.

*XXVIII.

A 52: . . *ἀεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί:*

*BAG Porph *πῶς, φασίν, ὁ ποιητὴς ἐναντία ἑαυτῷ λέγει; προειπὼν γὰρ αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι* (v. 4), *νῦν ἐπάγει ἀεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. ἐροῦμεν δ' ὅτι ὁ λοιμὸς ηὔξε τὴν μῆνιν, ἡ μῆνις δὲ τὰς μετὰ ταῦτα μάχας· καὶ οἱ ἐν ταύταις πίπτοντες ἑλώρια κυνῶν ἐγίνοντο, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ φθειρόμενοι ἐκαίοντο.*

A 5 sq.: . . . . *Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή, ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι Ζηνόδοτος τοὺς δύο ἀθετεῖ* (v. 4 et 5) *γίγνεται δὲ τὸ προοίμιον κόλον.*

A Arist ad. eund. l. *(c. l. Διὸς δ'ἐτελείετο βουλή, ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα): Ἀρίσταρχος συνάπτει, ἵνα μὴ προοῦσά τις φαίνηται βουλὴ καθ' Ἑλλήνων, ἀλλ' ἀφ' οὗ χρόνου ἐγένετο ἡ μῆνις, ἵνα μὴ τὰ παρὰ τοῖς νεωτέροις πλάσματα δεξώμεθα.*

**BT *(c. l. Διὸς δ'ἐτελείετο βουλή): Διὸς βουλὴν λέγει νῦν ὁ ποιητὴς τὴν ἐπαγγελίαν τὴν πρὸς Θέτιδα· Ζεὺς μὲν ἄρα Τρώεσσι καὶ Ἕκτορι βούλετο κῦδος* (N 347). *Εὐκλείδης δέ φησιν, ὅτι οὐχ ὡς ἑπόμενον τοῖς πρώτοις τοῦτο εἴρηται, ἀλλ' ὡς κεχωρισμένον καὶ καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον· ἡ δὲ Διὸς ἐτελείετο βουλὴ τῷ τοὺς ἠδικηκότας ἀξίαν δοῦναι δίκην ὧν ἠδίκησαν, ὅπερ ἐστὶ τέλος τῆς Ἰλιάδος, ὡς εἶναι τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως εἰρημένον*

2 *λέγει* om. B. 2/3 *εἰπὼν γὰρ πρῶτον* B. 4 *καίοντο θαμειαί* om. A. 5 *οὖν ὅτι* B. 7 *ἀπὸ τοῦ λ.* A. 13 *παροῦσα* cod.; *προοῦσα* Dind., Friedlaender (cf. Arist. ad A 5). 22 *τὸ* B pro *τῷ*.

κοινὸν τῆς ὅλης φράσεως, τὸ πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχάς, τὸ δὲ ἐπὶ θεοῦ κεχωρισμένον, ὅτι δίκην ἔδοσαν ἱκανῶς τῇ βουλῇ αὐτοῦ.

Vituperatum est, quod poeta nunc pestilentia abreptos cremari, v. A 4 autem eos, qui Achille irascente mortem occubuissent, canibus proiectos esse dicit. Quae inter se non pugnare respondetur. Nam post pestilentiae demum internecionem iram Achillis ortam esse eaque ex ira deinde proeliorum internecionem, ad quam pertineat prooemium. Ergo pestilentia abreptos cremari, pugnis interfectos lacerari. Fieri potuit facillime, ut vel haec futilissima sane quaestio chorizontibus usui esset. Quamquam propter miserum antiquae doctrinae naufragium nescimus, num in hac captiuncula supersint amplioris quaestionis reliquiae et eiusdem quidem, quam significavit Bekkerus, Homer. Blätter (Bonnae 1863), p. 164. Etenim si v. 5. *Διὸς δ'ἐτελείετο βουλή* in parenthesi dictum accipias, coniungatur *ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι* cum *ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε*, id quod cum multis tum etiam chorizontibus placere potuit, quos inde eandem ac Bekkerum *ἔνστασιν* hausisse probabile est, cum dicerent non minus duodecim diebus post irae initium canibus vulturibusque corpora illa exspectanda fuisse. Habebant igitur inter prooemii et reliqui carminis auctorem discrepantiam talem, quales discrepantias ubique ostendere solebant. Qui eos redarguere volebat, debebat cum Bekkero in versu 5 ante *Διὸς* plene interpungere, deinde potuit reliqua ita explicare, ut in scholiis quae supersunt id factum videmus. Et legimus in scholio Aristonici A ad A 5 *(Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή, ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα): Ἀ'ρίσταρχος συνάπτει.* Quae additur causa, ad aliud huius rationis consilium spectat (nimirum ut Cypri-

orem carminis βουλὴ Διός plane excludatur). sed **saepius Aristarchus** non una sed pluribus causis commotus suam iniit rationem nec unam sed plures difficultates eadem ratione tollere voluit.

*XXIX.

A 221/2: *μύθῳ Ἀθηναίης· ἡ δ' Οὔλυμπόνδε βεβήκει δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους*:

A Did *δύναται μὲν ἀθετεῖσθαι· οἱ γὰρ θεοὶ πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς Αἰθιοπίαν εἰσὶ κεχωρισμένοι· δύναται δὲ καὶ Ὁμηρικῷ τρόπῳ ἀκούεσθαι* <*μετωνυμικῶς*> *μετὰ δαίμονας ἄλλους εἰς τὸν δαιμόνιον τόπον.*

BT *τὸν τῶν δαιμόνων τόπον μετωνυμικῶς ἐκάλεσεν. ἢ μόνους τοὺς ἄρσενάς φησι τῷ Διὶ πρὸς Αἰθιοπίαν ἕπεσθαι καὶ τὰς θηλείας καταλελεῖφθαι. ἢ ὅτι τὸ πάντες ἐκεῖσε ἀντὶ τοῦ οἱ πλείους τέτακται.*

6 *μετωνυμικῶς* add. Ludw. ex BT, vide hos codd.

4 sqq. Primam tantum scholii partem ad Aristarchum revocandam esse censet Ludwich, Arist. I, p 186; alteram profectam esse ex quodam grammatico, qui Aristarcheam athetesim impugnaverit. Lehrsius apud Friedlaender, Arist. p. 48 ita iudicat: „Hunc versum ab Aristarcheis obelo notatum esse puto: v. ad 424. Sed schol. AV (V = T), quod Ar. p. 363 inter Aristarchea relatum est (quo ut Aristarcheo usus est Hauptius, Zus. zu Lachmanns Betr. über die Jlias p. 89) nunc ab Aristarcho abiudicandum esse censemus. Nam vix *μετὰ δαίμονας ἄλλους* explicare potuit: *εἰς τὸν δαιμόνων τόπον*". Aristonici autem esse putat Friedlaender, quod A[i] habet ad *μετά: ὅτι ἀντὶ τῆς ἐπί.* Idem fere in papyro π[c] (cf. Ludw. Ind. lect. Regimont. 1902, p. 4) a Reitzensteinio in Herm. vol. XXXV. edita: *μετὰ [δαί] μονας ἄλλ[ου]ς πρὸς τοὺς ἄλλους θεούς.*

8 sqq. T haec habet (c. l. *δαίμονας ἄλλους*): *τὸν τῶν δαιμόνων τόπον ὡς ὕεσσι παρήμενον* (ν 407)· *ἢ μόνους τοὺς ἄρσενάς φησιν ἕπεσθαι τῷ Διὶ εἰς Αἰθοπίαν, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο* (428)· *ἢ πάντες ἀντὶ τοῦ πλείους.*

A 424: *χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἕποντο:*

At Arist *ὅτι τινὲς γράφουσι μετὰ δαίμονας ἄλλους· διὸ ἀθετεῖται.*

BT (c. l. *χθιζὸς*): . . . *τὸ δὲ πάντες συλληπτικὸν ὡς τὸ ἀριστῆες Παναχαιῶν εὗδον παννύχιοι* (*K* 1)· *καὶ γὰρ Ἀθηνᾶ πρὸ ὀλίγου ἐξ οὐρανοῦ κατῆλθε, πεμφθεῖσα ὑπὸ Ἥρας.*

Quaestionem, quam nunc in scholiis motam esse videmus, Roemerus (Arist. Ath., p. 499) sua in dissertatione mittendam esse ratus in capite, cui inscribendum esset „Aristarch und die homerische Frage", in posterum tractandam sibi proposuit. Neque vero, si scholiis fidem habemus, satis certe enucleari potest, quid Aristarchus cogitaverit. Versus enim A 222 et 424, ut satis notum est, acriter inter se discrepant, quod v. 424 dei omnes pridie in Aethiopiam profecti esse dicuntur, versu 222 Minervam non abisse, sed in Olympum ceteros ad deos reverti poeta narrat. Quam repugnantiam Aristarchus obelo sustulisse videtur, cum unum locum damnavit, alterum retinuit. Sed uter locus reiectus sit ab eo, plane explorari non potuit; ego opinor v. 221/2, quod etiam Lehrsius et Friedlaenderus probaverunt. Non secando sed explanando ii difficultatem tolli voluerunt, qui *μετὰ δαίμονας ἄλλους* per metonymiam significare „deorum domicilium" docebant. Qua re nihil lucramur, quia

3 sq. Hoc de scholio accuratius disputavit Ludwich, I p. 193 sq. Hic versus per errorem obelo notatus esse videtur in Veneto A, quod factum est propter Aristonici corruptum ad h. l. scholium. Lehrsius sic scripta esse probavit (Friedlaender. Arist p. 52): *ὅτι τινὲς γράφουσι μετὰ δαῖτα· διὸ ἡ διπλῆ. καὶ ὅτι μάχεται μετὰ δαίμονας ἄλλους* (222)· *διὸ ἀθετεῖται.* In textu Hom. Villois. appositus ad hunc versum 424 obelus errore irrepsisse putandus est. Assentiendum esse puto.

Minerva nihilominus non abiit, ut v. 421 *πάντες* non recte se habere videatur. Melius res ita explanatur, ut *πάντες* pro *πλείους* ut *συλληπτικόν* positum esse dicatur. Quamquam haec discrepantia eodem in libro exstat, tamen chorizontibus gratissima esse potuit ad confirmandam suam sententiam. Nam eodem modo atque in illa Jliadis prooemii difficultate chorizontibus impedimento esse non oportebat, quominus hunc locum alterius esse auctoris, alterius et reliquam partem eiusdem libelli et ceteros libellos acciperent, ita in universum dici potest non insanum esse intra eundem librum *χωρίζειν*.

*XXX.

B 45: *ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισι βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι ξίφος νῦν μὲν ἀργυρόηλον, ἐν ἄλλοις δὲ (Λ 29) χρυσόηλον. καὶ Εὐριπίδης σφυρῶν σιδηρᾶ κέντρα εἰπών, ἐν ἄλλοις φησὶ χρυσοδέτοις περόναις* (Phoen. 26, 812). *τὰ τοιαῦτα δὲ κυρίως οὐ λέγεται, ἀλλὰ κατ' ἐπιφοράν ἐστι ποιητικῆς ἀρεσκείας. ὥσπερ δὲ τὰ περὶ τὸν θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα διαφορώτερον φράζει, οὕτω καὶ τὸ ξίφος κοσμεῖ.*

Λ 29 sq.: *ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισι βάλετο ξίφος ἐν δέ οἱ ἧλοι χρύσειοι πάμφαινον, . . .:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι νῦν μὲν χρυσόηλον, ἐν ἄλλοις δὲ (B 45. Γ 334) ἀργυρόηλον. ἤτοι κατ' ἐπιφοράν, ἢ διὰ τὴν ἀριστείαν κοσμεῖ διαφορωτέρᾳ πανοπλίᾳ.*

Α 37: *κλῦθί μευ, Ἀργυρότοξ', ὅς . . . .:*

B *διὰ τὴν χρείαν τῶν βελῶν τοῦτό φησιν. ἔοικε δὲ μηδὲν διαφέρεσθαι περὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσόν· ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισι βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον (B 45) καὶ ἐν δέ οἱ ἧλοι χρύσειοι πάμφαινον (Λ 29).*

4 *σφυρὸν* cod.; corr. Dind.

„Hinc discant Wolfiani", exclamat Lehrsius (Arist., p. 342). Aristarchum autem hinc exemplum aequalium in usum contra antiquitatis Lachmannianos proposuisse videtur. Hanc enim diversitatem fr. IX simillimam, quae chorizontum argutiis acceptissima fuit, Aristarchus optime explanavit. Quod altero loco Agamemnonis gladius *ἀργυρόηλος* vocatur, altero *χρυσόηλος*, grammaticus ille, et id aptissime, ex licentia poetica loco Euripideo comparato explanare studuit; idemque tempore quoque respecto probavit (schol. A 29) poetam Agamemnonis *ἀριστείαν* cantaturum eius arma exquisitiora fecisse consulto et scientem. Neque inepte ad A 37 scholiographus B monet apud Homerum aurum et argentum vix pretio inter se differe.

*XXXI cf. *LII.

B 844 sqq.: *Αὐτὰρ Θρήϊκας ἦγ' Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως, ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει;*

*BL Porph II *μάχεσθαι δοκεῖ τὸ αὐτὰρ Θρήικας ἦγ' Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως τῷ Ἰφιδάμας Ἀντηνορίδης ἠΰς τε μέγας τε ὃς τράφη ἐν Θρῄκῃ (Λ 221)· ἐκεῖ γὰρ ὑποτίθεται τὸν Ἰφιδάμαντα βασιλέα τῶν Θρᾳκῶν. ἡ δὲ λύσις ἐκ τῆς λέξεως· οὐ γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἀκάμαντα πάντας τοὺς Θρᾷκας ἄγουσιν, ἄλλως τε ἐπεὶ εἴρηκεν ὅσσους Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἐέργει, ὥστε τῶν ἐκτὸς Θρᾳκῶν καὶ τὸν Ῥῆσον καὶ τὸν Ἰφιδάμαντα δύνασθαι βασιλεύοντας ὕστερον εἶναι βοηθούς.*

πάλιν δὲ τὸ αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας

9 sq. *ἐκ δὲ τῆς λέξεως λύσεις· οὐ γὰρ πάντας οἱ περὶ τ. ἀκ. τ. θρ. ἄγ.* L. 11 *ἐντὸς* codd.: *ἐκτὸς* Bekk. 14 sq. *πάλιν δὲ τὸ αὐτὸ τὸ αὐτὰρ κ. τ. λ.* B: id. L nisi quod hic *δὲ* post *πάλιν* om.; dittographiam corr. Bekk.

14 sqq. Huic scholii parti subiungendum est schol. Porph., quod ad Φ 140 et 155 legitur (cf. fr. *LII): tamen ea, quae ad

ἀγκυλοτόξους (*B* 848) *ἐναντίον τῷ τὸν Ἀστεροπαῖον αὖθις ὑποτίθεσθαι τῶν Παιόνων βασιλέα* (*Φ* 140 sqq.). *λύοιτο δ' ἂν τῷ καιρῷ· τὸν γὰρ Ἀστεροπαῖον οὐκ ἀπεικὸς χρονίζοντος τοῦ πολέμου ἐλθεῖν ἄγοντα πάλιν τινὰς τῶν Παιόνων. τάχα δὲ καὶ τῇ λέξει διττὸν ἀποφαίνει γένος Παιόνων· τοὺς μὲν γὰρ εἴρηκεν ἀγκυλοτόξους, τοὺς δὲ δολιχεγχέας* (*Φ* 155).

B *καὶ πῶς Ἰφιδάμαντα καὶ Ῥῆσόν φησιν ἄρχειν τῶν Θρᾳκῶν; ἀλλὰ προστέθεικεν ὅσσους Ἑλλήσποντος. τῶν γὰρ Ἑλλησποντίων ἤτοι τῶν περὶ Μαρώνειαν ἦρχεν Ἀκάμας, ἑτέρων δὲ Ἰφιδάμας, ὃς ἦλθε σὺν δυοκαίδεκα νηυσίν* (*Λ* 228), *ἄλλων δὲ Ῥῆσος, ἤτοι τῶν περὶ* <*τὸν*> *Λυδίαν.*

Λ 519/20: . . *βάλε δὲ Θρῃκῶν ἄγος ἀνδρῶν, Πείροος Ἰμβρασίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει*:

B Porph *πῶς ἐν τῷ καταλόγῳ φησὶν Θρήικας ἦγε σὺν Ἀκάμαντι ὅσσους Ἑλλήσποντος ἐντὸς ἐέργει* (*B* 844),

7 *πολυεγχέας* L. *δολιχέγχεας* B. 12 *τὸν* add. Schrad.

illos locos in scholiis leguntur, suo loco edidimus, quia ab iis versibus, quibus adscripta sunt vix divelli possunt. Minus certe iudicandum est de verbis Eustathii B, p 359,33: *περὶ δὲ Πυραίχμου ἐν τοῖς τοῦ Πορφυρίου φέρεται, ὅτι Πατρόκλου ἀνελόντος αὐτὸν* (*Π* 287) *Ἀστεροπαῖος ἦγε τοὺς Παίονας, ὃν ἔρριψεν Ἀχιλλεύς.* Quae verba utrum e Porphyrii Quaestionibus an e libro Paralipomenon Homericorum repetita sint, difficillimum diiudicatu iure censet Schrader; cf. etiam eund., Herm. XIV, p. 247.48.

† B ad *ἀγκυλοτόξους: οὗτοι τοξόται, οἱ δὲ ὑπὸ Ἀστεροπαῖον δολιχεγχέες. εἰκὸς δὲ τὸν Ἀστεροπαῖον χρονίζοντος τοῦ πολέμου ὕστερον ἐλθεῖν, ὡς καὶ Ἰφιδάμαντα καὶ Ῥῆσον*, quae ad verbum fere *ἐκ τῶν παλαιῶν* Eust., p. 359,44 attulit; similia schol. *T K* 428 et *Π* 287. — Quosdam difficultatem versu inserto tollere studuisse efficitur schol. *T* ad *Φ* 140: *καὶ οἱ μὲν ὑποτάσσουσι στίχον ἐν τῷ τῶν Παιόνων καταλόγῳ αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους* (B 844) *Πηλεγόνος θ' υἱὸς περιδέξιος Ἀστεροπαῖος, ὃν καὶ ἐν πολλαῖς τῶν Ἰλιάδων φέρεσθαι.*

16 † T (c. l. *βάλε δὲ Θρῃκῶν ἀγός*): *ἐν γὰρ τῷ καταλόγῳ φησὶ μόνον, ὅτι Θρᾷκας ἦγε σὺν Ἀκάμαντι· αὐτὰρ Θρήικας ἦγ' Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως, ὅσσους Ἑλλήσποντος ἐντὸς ἐέργει. δύναται οὖν ἐν Αἴνῳ τὰ βασίλεια εἶναι.*

νῦν δὲ λέγει ὅτι Αἰνόθεν εἰληλούθει; ἢ τάχα οὗτοι μὲν πάντες περιῴκουν, τὰ δὲ βασίλεια ἐν Αἴνῳ ἦν τὰ αὐτοῦ.

His in Porphyrianis tres Jliadis discrepantiae notantur rationeque Aristotelia solvuntur. Ac primum quidem repugnare videtur, quod B 844 Acamas et Pirous Thracum duces vocantur, *Λ* 221 Iphidamas eorum rex esse dicitur. Opponitur priore loco non omnes, sed dictione respecta Thraces solos Hellesponto finitimos dici, ita ut non discrepet, quod Iphidamas (sicuti etiam Rhesus) postea aliis Thracibus imperare dicitur. Deinde legimus B 848 Pyraechmam Paeonibus praeesse. *Φ* 140 sqq. Asteropaeus eorum rex esse videtur. Solutionis causa affertur Asteropaeum posteriore demum tempore cum nonnullis Naeonibus Troiam venisse. Praeterea fieri potuisse, ut Paeones dividerentur in *ἀγκυλοτόξους* et *δολιχεγχέας* (cf. fr. *LII). Tum notatur *Δ* 520, quod in hac quaestione versantibus huc trahendum est, *B* 844 Piroum ducere Thraces Hellesponto finitimos, *Δ* 520 eundem Aeno ex pago venisse. Solutionis causa affertur fortasse homines ei subditos circum Hellespontum habitasse, eius autem regiam Aeno in pago fuisse. Chorizontum argutias eiusmodi discrepantias vix effugisse videntur.

*XXXII.

B 858/61: *Μυσῶν δὲ Χρόμις ἦρχε καὶ Ἔννομος οἰωνιστής·*
ἀλλ' οὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν
ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος Αἰακίδαο
ἐν ποταμῷ, ὅθι περ Τρῶας κεράιζε καὶ ἄλλους:

A Arist *ἀθετοῦνται ἀμφότεροι* (860.61), *ὅτι κατὰ τὴν παραποταμίαν μάχην* (*Φ*) *οὐχ εὑρίσκεται ἐπ' ὀνόματι πίπτων. εἴωθε δὲ ὁ ποιητὴς τοὺς μὲν τῶν ἡγεμόνων διαδήλως*

λέγειν. ἐὰν δὲ μὴ ὁρισθῇ ὁ τόπος καὶ ὁ καιρός, δύναται ὁ ἕτερος μένειν.

Facillime contra Jliadis unitatem chorizontes afferre potuerunt, quod *B* 860 sq. Eunomus, Mysorum dux, ab Achille in pugna ad flumen commissa interfectus esse dicitur, carmine *Φ* autem, ubi de hac pugna narratur, huius principis mentio non fit, quod ab unius poetae consuetudine abhorrere videbatur. His ex causis Aristarchus v. 860,61 pro spuriis reiecit.

*XXXIII.

Δ 1 sq.: *οἱ δὲ θεοὶ παρ' Ζηνὶ καθήμενοι ἠγερόωντο χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ, . .:*

ALG Porph *πῶς τὸν οὐρανὸν πολύχαλκον λέγει (E 504) καὶ πάλιν χρυσοῦν ὡς τὸ χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ (Δ 2); ἰστέον δὲ ὅτι ὅταν μὲν στερεὸν βούληται λέγειν, τότε πολύχαλκόν φησιν, ὅταν δὲ καλόν, χρυσοῦν.*

Quaeritur, cur in Jliade uno loco caelum epitheto *πολύχαλκος* (E 504) ornetur, altero loco (Δ 2) dei *χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ* cubare dicantur. Hanc diversitatem aliis chorizontum argumentis (fr. IX et *XXV) simillimam hoc modo scholiis explanatur: epitheto *πολύχαλκος* caeli firmitatem, epitheto *χρυσοῦς* pulchritudinem et splendorem significari. Cum in

4 sqq. G 2 habet quaestionem *πῶς — δαπέδῳ*, G[1] responsum: ***ἰστέον ὅτι ὅταν μὲν στερεὸν τὸν οὐρανόν φησι, πολύχαλκον λέγει, ὅταν δὲ λαμπρὸν, χρυσοῦν.*** 5 post *δαπέδῳ* add. L: ***καὶ οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον.*** 6 *μὲν* post *ὅταν* om. L. 7 *ὅταν — χρυσοῦν* om. L.

4 sqq. Cf. Eust. *E*, p. 576, 33: *Πολύχαλκος δὲ οὐρανός, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ στερρός. διὸ καὶ σιδηρός που λέγεται, εἰ καὶ ἄλλως ὡς λαμπρὸς χρυσέῳ δαπέδῳ λάμπεται· ἢ ὁ πολὺν ἔχων χαλκὸν μυθικῶς διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἡφαιστότευκτα χαλκοβατῆ δώματα.* Eadem fere ad γ 2, p. 1453, 51.

Odyssea quoque (γ 2) caelum *πολύχαλκον* vocetur, non solum in Jliade ipsa, sed etiam inter Jliadem et Odysseam haec differentia exstare videbatur.

*XXXIV.

Δ 2 sq.: *. . μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη νέκταρ ἐῳνοχόει . .:*

(*B ad *Υ* 234: *τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν*):

καιηγοροῦσι τοῦ ποιητοῦ ὡς μαχόμενα λέγοντος, ὅταν ποτὲ μὲν Γανυμήδην οἰνοχόον εἶναι τῶν θεῶν λέγει, ποτὲ δὲ τὴν Ἥβην. οὐκοῦν λύσομεν ὀνόματι καὶ λέξει, ὅτι οὐχὶ τῶν θεῶν ἀλλὰ τοῦ Διὸς αὐτὸν οἰνοχόον ἀποφαίνει— ἔχει γὰρ ἡ λέξις οὕτως· τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν (Υ 234) —, ἡ δὲ Ἥβη τοῖς θεοῖς οἰνοχοεῖ· προσώπῳ δέ, ὅτι τὸ μὲν ἐκ τοῦ ποιητοῦ λέγεται, τὸ δὲ ἐξ Αἰνείου, ὃν εἰκὸς μεγαλύνειν τὸ αὑτοῦ γένος· καιρῷ δὲ καὶ χρόνῳ, ὡς ἐγχωρεῖ πάλαι ποτὲ αὐτὸν ἁρπασθέντα πρὸς τὴν διακονίαν ταύτην ὑπὲρ τοῦ θνητὸν εἶναι μηκέτι παραμένειν ἕως τῶν Ἰλιακῶν· ἔθει δέ, ὡς πολλοῖς νενομισμένον ἐστὶν οἰνοχόοις χρῆσθαι ἄρρεσι καὶ θηλείαις, ὥστε οὐδ' ἐν θεοῖς ἄτοπον τοῦτο. τὸ μὲν οὖν ἐναντίον οὕτως ἐλέγχεται, τὸ δ' ἀδύνατον ἐγκαλεῖται οὕτως × × ×. *B L Porph II

. . . δι' ἣν δὲ αἰτίαν οὐ πάρεστι Γανυμήδης, ὢν οἰνοχόος τοῦ Διός; ἔνιοι μέν φασιν ὅτι τοῦ Διὸς μόνου ὢν διάκονος, οὐκ ἐξῆν αὐτὸν κοινῶς πᾶσιν οἰνοχοεῖν, ἡ A

6 *μαχομένου* L. 7 *εἶναι* om. L. 8 *ὀνόματι μὲν* L. 15 *ὑπὸ* L. 19 *λέγεται* pro *ἐλέγχεται* L. post *οὕτως* nonnulla excidisse videntur.

6 sqq. Tria scholia h. l. edita inter se coharere liquet rectiusque Schraderus ea ad h. l. quam ad *Υ* 234 attulit.

20 sqq. Male excerptum schol. L ad h l.: ***ἐζήτηται δὲ δι' ἣν αἰτίαν Γανυμήδης οἰνοχόος ὢν τοῦ Διὸς πᾶσιν ὑπηρετεῖ. λύσις· ἔνιοι μὲν οὖν φασιν ὡς σκέψεως περὶ τῆς Ἰλίου πορθήσεως γενομένης εὐοικονομήτως ἄπεστι τοῦ συνεδρίου, ἵνα μηδὲν ἐναντίον γένηται διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν χάριν, ἢ μόνῳ δείξῃ τι οἰκτίζεσθαι.***

δὲ Ἥβη εὐλόγως, ὅτι κοινὴ πᾶσίν ἐστιν. ἔνιοι δέ φασιν, ὅτι σκέψεως περὶ τῆς Ἰλίου πορθήσεως γινομένης εὐοικονομήτως ἄπεστι τοῦ συνεδρίου, ἵνα μηδὲν ἐναντίον γένηται διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν χάριν.

A *BL *διὰ τί δὲ καὶ μόνῳ τῷ Διὶ Γανυμήδης ὑπηρετεῖ; ῥητέον οὖν ὅτι Ἥβη μὲν ἅπασι διακονεῖ, ἐπεὶ τὸ θεῖον ἀεὶ νεάζει τε καὶ ἡβᾷ· τοῦτο γὰρ βούλεται αὐτοῖς ἥ τε ἀμβροσία* <*ἀβροσία*> *τις οὖσα καὶ τὸ νέκταρ παρὰ τὸ νεάζειν γεγενημένον. Γανυμήδης δὲ ὑπηρετεῖ μόνῳ τῷ Διί, ὅτι ὁ μὲν Ζεὺς ὁ πρῶτός ἐστι νοῦς, μόνος δὲ νοῦς οἰκεῖον ἔχει τὸ τοῖς μήδεσι γάνυσθαι· τοῦτο γὰρ ὁ Γανυμήδης.*

A Did (*Υ* 234.) *Ἀρίσταρχος μὲν ἓν ποιεῖ τὸ ἀνηρείψαντο, τουτέστι τὸ ἀνήρπασαν· εἰσὶ μέντοι οἳ τὸν ἂν σύνδεσμον παρέλαβον, ὧν ἐστὶ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Θέωνος, τοιοῦτόν τι ἐκδεχόμενος, ἀνήρπασαν ἂν αὐτὸν οἱ θεοὶ τῷ Διὶ χάριν τοῦ κάλλους, εἰ ἔζη. τοῦτο δέ φησιν, ἐπεὶ οὐδαμοῦ παρεισάγει αὐτὸν ὁ ποιητὴς τῷ Διὶ διακονούμενον· ἡ γὰρ Ἥβη βλέπεται καὶ ὁ Ἥφαιστος. πρὸς δὲ ταῦτα ὑγιῶς ἀπεφήναντό τινες, κ. τ. λ.*

Υ 234 et *Δ* 2 sq inter se discrepare animadversum est: illo enim loco Ganymedes, Jovi ut vinum ministraret, propter pulchritudinem raptus esse dicitur. hoc loco Heba deis hoc officium praestat. Respondetur in scholiis Porphyrianis verbis ipsis respectis poetam dicere omnibus deis Hebam vinum ministrare, soli Jovi Ganymedem: deinde

5 initium scholii superiori schol. signo (:—) interposito subiungit A, B ita inc.: *διὰ τί ἡ μὲν Ἥβη τοῖς πᾶσι θεοῖς διακονεῖ, ὁ δὲ Γανυμήδης μόνῳ τῷ Διί;* L autem ita: *ἀπορία· ἐζήτηται καὶ διὰ τί μόνῳ κ. τ. λ.* ut A. 5. 6 *λύσις· ῥητέον ὅτι ἅπασιν ἡ Ἥβη διακονεῖ ἐπειδὴ* L *ῥητέον οὖν ὅτι ἐπειδὴ τὸ θεῖον* B *ὅτι ἐπεὶ* A 8 *ἀβροσία* om. codd.: add. Bekk. 10 *ὁ* ante *πρῶτος* om. BL 11 post *ὁ γαννυμήδης* add. B: *ἡ δὲ Ἥβη ὡς λέγεται Ἥρας ἐστὶ θυγάτηρ.*

14. Quis fuerit hic Apollonius, Theonis filius, qui has ineptias excogitavit, aut quibus temporibus vixerit, nescimus.

varias loqui personas, *Υ* 234 Aeneam gente sua gloriari, *Δ* 2 poetae ipsius verba exstare; tum ex tempore vix probabile esse Ganymedem, iam diu raptum, etiam bellorum Troianorum temporibus hoc munere functum esse; denique deis quoque morem esse fortasse, ut et viriles et muliebres personae ministrent vinum, postremo fieri posse, ut Ganymedes illi deorum concilio non intersit, ne propter gratiam eius fiant aliena a consilio Troiae pessumdandae. Tertio autem in scholio Porphyriano disputatur etiam, cur Jovi soli Ganymedes sit minister. Quod allegorice ita interpretantur, ut Heba, cuius nomine iuventus sempiterna indicatur, deis semper adulescentibus adesse dicatur, Ganymedes autem, cuius nomen e verbo *γάνυσθαι* (i. e. gaudere) derivatur, propterea unius Jovis minister dicatur, quod Jovem ut *πρῶτον νοῦν* deceat *τοῖς μήδεσι γάνυσθαι.* Quin etiam textum ipsum verborum distinctionis artificiis difficultatis solvendae causa temptatum esse scholio A ad *Υ* 234 traditur. Grammatici enim, inter quos Apollonius quidam, Theonis filius, litteris *ΑΝΗΡΕΙΨΑΝΤΟ* in particulam *ἂν* et verbum *ἠρείψαντο* distinctis irrealem hypothesim extare acceperunt. Ex tanto solutionis studio in hanc diversitatem collocato debemus concludere eam in quaestione Homerica inde a chorizontibus non parvi fuisse momenti.

**XXXV.

Ζ 129: *οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην:*

πῶς, φασί, λέγει Διομήδης· οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην *BL Porph Π

οὐδὲ γαρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν,
ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας
σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσήιον, αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκόοργου

καὶ τὰ ἑξῆς; πῶς γὰρ παραιτεῖσθαι λέγων τὸ θεομαχεῖν αὐτὸς μὲν δύο τέτρωκε θεοὺς ἤδη, τὸν Διόνυσον δὲ ἐν αὐτοῖς τούτοις μαινόμενον λέγει καὶ πεφευγέναι εἰς θάλασσαν φοβηθέντα; ἄτοπον γὰρ καὶ ψεύστην ὁμοῦ καὶ βλάσφημον τὸν Διομήδη κατελέχοντα. λύσις· τὸ μὲν οὖν τρῶσαι θεοὺς οὐ κατὰ προαίρεσιν αὐτοῦ γέγονε, καθ' ὑπηρεσίαν δὲ ἄλλης θεοῦ κατὰ θεῶν ἕπεσθαι καὶ αὐτῆς κελευσάσης (*E* 124 sqq.). τοῖς δύο δ' εἰρηκυίας Ἀθηνᾶς μόνοις δεῖν ἐναντιωθῆναι καὶ διὰ τούτοις τὴν ὁμίχλην ἀφελούσης καὶ τὴν ἀπὸ τούτων μόνων ἀγνωσίαν ἀφῃρημένης, προσθείσης δὲ μή τι σύ γ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι τοῖς ἄλλοις (*E* 130), καὶ τοῦ Διομήδους εἰπόντος ἀλλ' ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτελλες· οὔ μ' εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντκρὺ μάχεσθαι τοῖς ἄλλοις (*E* 818 sqq.). Γλαῦκον δὲ θρασύτερον ἐπιόντος, εὐλαβεῖται, μή τις εἴη θεός, καὶ τὰς παραγγελίας εἰς μνήμην ἀγείρει, λέγων οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.

Cum Diomedes *Z* 129 se cum deis pugnare velle negat, hoc discrepare videtur a v. *E* 335 sqq. et

8 ante πῶς L ἀπορία. 13 οὐκ αὐτοῦ κατὰ προαιρ. γέγ. L. 24 τῆς παραγγελίας εἰς μνήμην ἀγείρει B.

12 sqq. † *B ad ἄχλυν *E* 127: διὰ τί ἡ Ἀθηνᾶ ἀφείλετο τῷ Διομήδει τὴν ἀχλὺν ὄφρ' εὖ γίνωσκοι πότερον θεός ἐστιν ἢ ἄνθρωπος; καί φαμεν· μέχρι τοῦ τὴν Ἀφροδίτην τρῶσαι καὶ τὸν Ἄρεα ἔδωκεν αὐτῷ τὴν δωρεὰν ἀλλ' οὐκ ἀεί. τρωθέντων δὲ τούτων πάλιν κατὰ τὸ σιωπώμενον ἀποδίδοται καὶ ἡ οἰκεία ἀχλύς. δι' ἣν ἀγνοεῖ καὶ τὸν Γλαῦκον καὶ ἀναπυνθάνεται πότερον θεός ἐστιν ἢ ἄνθρωπος. Similia A ad *E* 127, L ibid. (cf. Schrader), B ad *Z* 123.

855 sqq., ubi idem antea Venerem et Martem vulneravit. Non inepte respondetur in Porphyrianis scholiis heroem Minerva iubente et adiuvante cum Venere et Marte manus conseruisse, monitum autem, ne cum aliis quoque deis certamen iniret, promisisse (*E* 818 sqq.) deae praeceptum se esse observaturum. Itaque, cum Glaucus audacter aggreditur, Diomedes veritus, ne deus sit, iure verba *Z* 129 dicere potest. Enstasis ipsa hac solutione sublata ab chorizontum argutiis non abhorrere videtur.

*XXXVI.

H 9 sq.: Ἄρνῃ ναιετάοντα Μενέσθιον, ὃν κορυνήτης
γείνατ' Ἀρηΐθοος καὶ Φυλομέδουσα βοῶπις:

Δοκεῖ μάχεσθαι ἑαυτῷ ὁ ποιητής, ἀεὶ πρεσβύτερον λέγων Νέστορα τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων — μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν (*Λ* 252) — ἐνταῦθα δὲ Μενέσθιον· δυσὶ γὰρ γενεαῖς παράγεται πρεσβύτερος ὢν τοῦ Νέστορος· Ἀρηιθόου γὰρ λέγει τοῦ ἐπικαλουμένου κορυνήτου παῖδα εἶναι Μενέσθιον, ὑπὸ δὲ Λυκούργου φησὶν ἀνῃρῆσθαι τὸν Ἀρηίθοον, ὃν δὴ καὶ λαβεῖν αὐτοῦ τὰ ὅπλα, γηράσαντα δὲ τοῦτον Ἐρευθαλίωνι παραδοῦναι, τὸν δὲ Ἐρευθαλίωνα ὑπὸ Νέστορος ἀναιρεθῆναι νέου ὄντος· φησὶ γὰρ γενεῇ δὲ νεώτατος ἔσκον ἁπάντων (*H* 153). ῥητέον δὲ ὅτι ἴσως ἀπέθανεν Ἀρηίθοος ἐνιαυταῖον ἐάσας τὸν υἱόν, ἀνεῖλε <δὲ> τὸν Ἀρηίθοον ὁ Λυκοῦργος ἤδη γηραιὸς ὤν· φησὶ γὰρ πέφνε δόλῳ οὔτι κράτεΐ γε (*H* 142). ὀλίγον δὲ ἐπιβιοὺς δύναται Ἐρευθαλίωνι παραχωρεῖν τὴν πανοπλίαν. προκαλούμενος δὲ οὗτος — B T L Porph

5 πρεσβύτατον L. 6 post στρατευσάντων rasura unius litterae vel signi B. 14 γενεαῖς L. 16 δὲ add. Bekk. 19 παρέχειν L.

15 sqq. Cf. Eust. *Il.* p. 671, 52 ad τοὺς παλαιούς referens.

τοὺς Πυλίους οὐκ ἀπεικότως ὑπὸ Νέστορος ἀνειρεῖται νέου ὄντος, ὥστε Νέστορα μὲν εἶναι Μενεσθίου πρεσβύτερον, τῶν ἄλλων δὲ τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων μείζονα Μενέσθιον· ἢ τῇ τοῦ ὀνόματος ὁμωνυμίᾳ· ὁ γὰρ τοῦ Μενεσθίου πατὴρ Ἀρηίθοος Βοιωτὸς ἦν, ὁ δὲ ὑπὸ Λυκούργου ἀναιρεθεὶς Ἀρκάς (cf. *H* 134 sqq.).

*B Porph Π *ἀδύνατον Μενέσθιον τοῦ κορυνήτου υἱὸν ὄντα πολεμεῖν. πρεσβύτερος γὰρ ἂν εἴη Νέστορος, εἴγε τὸν κορυνήτην Λυκοῦργος ἀνεῖλεν, εἰ γηράσας δὲ οὗτος Ἐρευθαλίωνι κατέλιπε τὴν κορύνην, τοῦτον δὲ Νέστωρ νεώτατος ὢν ἀνεῖλεν* (*H* 142—154). *ἡ δὲ λύσις ἀπὸ τῆς λέξεως· ὁμώνυμος γὰρ πατὴρ υἱῷ, καὶ ὅταν φησὶν* (*H* 138) *ὁ κορυνήτης, οὐ τὸν Μενέσθιον λέγει ἀλλὰ τὸν Μενεσθίου πατέρα, ὥστε εἶναι τὸν κορυνήτην πάππον τοῦ Μενεσθίου.*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι οὗτος τοῦ Ἀρηϊθόου ὁμώνυμός ἐστι τοῦ ὑπὸ Νέστορος λεγομένου τεύχε᾽ ἔχων ὤμοισι Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος* (137)· *καὶ ὅτι ἐνθάδε μόνον ἐφ᾽ ἡρωΐνης τὸ ἐπίθετον, καὶ ἐν τῷ ἀθετουμένῳ Αἴθρη Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη δὲ βοῶπις* (*Γ* 144).

Versus *H* 9 sq. ab Homero dissonare videntur, quod alias Nestor inter tertiam subolem regnans maximus natu Graecorum Troiam profectorum esse dicitur (*A* 252). His autem versibus efficitur Menesthium nunc interfectum duobus saeculis maiorem esse quam Nestorem. Menesthius enim filius Areïthoi a Lycurgo necati vocatur. Idem Lycurgus senex (*H* 148) arma Areïthoi dedit Eureuthalioni, quem Nestor adulescens de medio sustulit. Ergo ex his colligi potest Menesthium maiorem natu esse quam Nestorem. Opponitur in scholiis Porphyrianis nihilominus aetate heroum apte computata fieri potuisse, ut Nestor Menesthium armis superaret; praeterea fieri posse, ut subsit homonymia. In scholio enim cod. B (primae manus) et L profertur Areïthoum, Menesthii patrem, Boeotum fuisse, cum Arnae habitaret (*H* 9), Areïthoum autem, quem Lycurgus de medio sustulit (*H* 134 sqq.), Arcadem fuisse, ita ut diversi viri eiusdem nominis apud poetam exstarent. Longe aliter scholiasta *B (secundae manus) homonymiam explicare vult, cum patrem filio homonymum esse dicit; sed quid sibi voluerit hac in re, enucleare equidem non potui. Si scholio A fides potest haberi, etiam Aristarchus homonymiam exstare putasse videtur; inde et ex epitheti illius *βοῶπις* ab Homero alieno usu (hic enim *βοῶπις* de heroide dictum est) de huius loci auctoritate dubitasse videtur. Eiusmodi difficultatem chorizontibus gratissimum argumentum obtulisse mihi verisimillimum est.

7 schol. *B uno signo: — interiecto scholium manus primae excipit. 12 *ὁμώνυμοι* codd.; corr. Villois.

4 sqq. Cf. *T* ad. eund. l. *ἄλλως* (schol. sup. T verbo *μείζονα* finitur et sequuntur duo scholia sub v. *ἄλλως*): *πλανῶνται τῇ ὁμωνυμίᾳ· ὁ γὰρ τοῦ Μενεσθίου πατὴρ Ἀρηίθοος Βοιωτὸς ἦν. κατοικῶν Ἄρνην — ἔστι δὲ αὕτη Βοιωτίας, ὡς καὶ Ἡσίοδός φησιν —, ὁ δὲ ὑπὸ Λυκούργου ἀναιρεθεὶς Ἀρκάς· τινὲς δὲ Ἄρνην Ἀρήνην τὴν Ἀρκαδικὴν ὡς τὴν Μέσ<σ>ην Μεσ<σ>ήνην φασίν* (B 582). — In numero homonymorum, quae Porphyrius ad *E* 576 contulit. non exstant.

*XXXVII.

Θ 43: *χρυσὸν δ᾽ αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροΐ, γέντο δ᾽ ἱμάσθλην:*

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι ἀντὶ τοῦ χρυσῆν πανοπλίαν· καὶ ὅτι ἐνθάδε λεγομένου τοῦ Διὸς ἀνειληφέναι τὴν ἰδίαν πανοπλίαν, οὐκέτι ἑξῆς* (387) *ἐγχωρεῖ τὴν αὐτὴν ταύτην πανοπλίαν ἀνειληφέναι τὴν Ἀθηνᾶν· καὶ ὅτι τὸ γέντο ἐκ τῶν συμφραζομένων νοεῖται τεταγμένον ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν.*

4 sqq. Cf. Roemer. Arist. Ath. p. 265.

Θ 385—88: *πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει*
ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν,
ἡ δὲ χιτῶν' ἐνδῦσα Διὸς νεφεληγερέταο
τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήσσετο δακρυόεντα:

A Arist *ἀθετοῦνται στίχοι τρεῖς, ὅτι ἐν τῇ τοῦ Διομήδους ἀριστείᾳ καλῶς ἐπεξείργασται· πράττεται γάρ τινα. ἐνταῦθα δὲ πρὸς οὐδὲν ἀναλαμβάνει τὴν πανευχίαν.*

Did *ἠθέτει δὲ καὶ Ἀριστοφάνης. Ζηνόδοτος δὲ οὐδὲ ἔγραφεν.*

T Did *Ἀριστοφάνης ἠθέτει τοὺς τρεῖς* (385—87). *Ζηνόδοτος δὲ οὐδὲ ἔγραφεν.*

E 734/35: *πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει*
ποικίλον, ὅν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν;

A Arist *οἱ ἀστερίσκοι, ὅτι ἐνταῦθα μὲν καλῶς κεῖνται, ἐν δὲ τῇ κόλῳ μάχῃ* (Θ 385) *μηδεμίας φαινομένης ἀριστείας οὐ δεόντως. ὁ δὲ Ζηνόδοτος τούτους μὲν ἀθετεῖ, ἐκείνους παραλείπει.*

Versus Θ 13 sqq. et versus Θ 385 sqq. inter se repugnant; primo enim loco Jupiter arma ipse sibi induit, altero loco Minerva se armis eiusdem ornat. Praeterea vs. Θ 385 sqq. repetitos esse ex Diomedis *ἀριστείᾳ*, quo loco aptiores legerentur, Aristarchus ipse notavit. Censuit igitur hic *διασκευὴν* exstare,

22 *καταλείπει* cod.: *παραλείπει* coni. Ludw. vide infra.

21 De Zenodoti athetesi exstat error: nam in schol. AT ad Θ 385 sqq. Zenodotus hos versus non scripisse fertur; in schol. A autem ad E 734 Zenodotum hos versus obelo notasse, versus Θ 385 sqq. reliquisse *(καταλείπει)* legimus. Ludwichius igitur recte pro *καταλείπει* proposuit *παραλείπει*. id quod commemoro, etsi nostrae quaestioni permagni momenti non est.

cuius plura exempla in frag. sequenti afferuntur. Cardo autem quaestionis Homericae antiquae fuisse videtur interpolationis aut comprobatio aut improbatio. Alexandrinos autem primos fuisse, qui ad versus vel repugnantes vel ineptos tollendos versus spurios carminibus irrepsisse statuerunt eosque obelo reiecerunt, satis notum est. Non idem chorizontes docuisse consentaneum est. Ex versibus enim repugnantibus probare studuerunt carmina non eiusdem et unius esse auctoris. Ut in illo de Achille *πτολιπόρθῳ* argumento (fr. X) concludebant eum, qui v. Φ 550 fecisset, iam vel Odysseam vel Cylum epicum novisse atque adhibuisse, ita eodem iure ex talibus versibus, quales sunt Θ 385 sqq., probare potuerunt eum poetam, qui hos versus fecisset, ex Diomedis *ἀριστείᾳ* eos deprompsisse. Id quidem Aristarchus quoque concessit, sed eos versus interpolatos putabat: chorizontes autem his locis allatis diversos carminum auctores statuisse ipsius cum Aristarchi verbis Φ 550 probatur: *τούτοις γὰρ χρῶνται*, tum aliis quoque argumentis, de quibus suo loco accuratius disputavimus.

*XXXVII.

Θ 185: *Ξάνθε τε καὶ σύ, Πόδαργε, καὶ Αἴθων Λάμπε τε δῖε:*

ἀθετεῖται, ὅτι οὐδαμοῦ Ὅμηρος τεθρίππου χρῆσιν παρεισάγει. μάχεται δὲ καὶ τὰ ἐπαγόμενα δυϊκά, καὶ ἡ προσφώνησις εὐήθης. — βραχὺ δὲ διασταλτέον καθ' ἕκαστον ὄνομα. κἂν συνάπτηται δέ, τὸ ψυχρὸν ἐκεῖνο οὐ δύναται A Arist

4 sqq. Aristonici sola verba *ἀθετεῖται — εὐήθης* Friedlaenderus indicavit. Quid Aristarchus de quadrigae usu docuerit, Roemerus apud Belznerum, Hom. Probleme I (1911), p. 123 sqq. lepide enucleavit; is hac in re Porphyrium Θ 185 sequendum esse probavit. Hanc ad quaestionem spectant E 195, B 272, Θ 109, Z 138, Θ 290, Ψ 276, praecipue Λ 699.

νοεῖσθαι, ὅτι δύο μὲν ἐστιν ἐπίθετα, δύο δὲ κύρια, ἐπεὶ οἱ σύνδεσμοι παρακείμενοι χωρίζουσιν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων· τὰ δὲ κύρια πρὸς τὰ ἐπίθετα οὐδέποτε συνδεῖται.

T 400: Ξάνθε τε καὶ Βαλίε τηλέκλυτα τέκνα Ποδάργης·

A Arist σημειοῦνταί τινες, ὅτι ἐντεῦθεν ἡ διασκευὴ τοῦ τεθρίππου πεποίηται Ξάνθε τε καὶ σὺ Πόδαργε (Θ 185).

Ψ 295: . . . ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν ὠκέας ἵππους, Αἴθην τὴν Ἀγαμεμνονέην, τὸν ἑόν τε Πόδαργον·

A Arist ἡ διπλῆ δέ, ὅτι ἐντεῦθεν παρῴδηται τὰ ὀνόματα τῶν Ἕκτορος ἵππων Αἴθων καὶ Πόδαργος (Θ 185).

BLT Porph Θ 185: ἀθετεῖται ὁ στίχος, πρῶτόν γε καὶ διὰ τὸ σύ, εἶτα διὰ τὰ ὀνόματα· Λάμπος γὰρ τῆς Ἠοῦς ἐστιν ἵππος (ψ 246), Ξάνθος Ἀχιλλέως (*T* 400), Πόδαργος Μενελάου (Ψ 295), Αἴθη Ἀγαμέμνονος (Ψ 295), ἣν Αἴθωνα νῦν εἶπε μεταθεὶς τὸ γένος. οὐδαμοῦ δὲ τεθρίππῳ κέχρηνται ἥρωες, εἰ μὴ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐπὶ παραβολῆς. ἡ δ' ὥς τ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι (ν 81). τὸ γὰρ τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι (Λ 699) ὑπωπτεύεται ὡς νόθον, ἢ δύο ἅρματα δηλοῦν βούλεται· τὸν δὲ ἐλατῆρα ἀφίει ἀκαχήμενον (Λ 702) τὸν ἐκ ἑκατέρας συνωρίδος κ. τ. λ.

17 οὐδαμοῦ τε L, δὲ om. *T*. 20 τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους codd.: corr. Maass ὑπώπτευσαν L. 21/22 τὸν δὲ — τὸν om. B L; add. Bekk.

12. Verba quae sequuntur: οὐ γὰρ εἰσάγει τετρώρῳ χρωμένους ad *E* 272 spectare Roemerus probavit atque hoc modo explicavit: καὶ ὅτι <καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι> οὐκ εἰσάγει τετρώρῳ χρωμένους τοὺς ἥρωας ὁ ποιητής· <ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τὸ τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι>.

13 sqq. Ad Pium grammaticum hoc Porphyrianum rettulit Hiller, Philol XXVIII, p. 99.

20. Versum hunc Aristarchum non reiecisse Hiller, l. c. p. 100, et Ludwich, Arist. I, p. 335, arbitrantur, quod non probatur a Roemero (Belzner, Hom. Probl. p. 124).

23 Sequuntur solutiones contra athetesim prolatae.

Σ 39—49. ὁ τῶν Νηρηίδων χορὸς ἀθετεῖται ὡς Ἡσιόδειον ἔχων χαρακτῆρα. Ὅμηρος γὰρ κατὰ τὸ κοινὸν Μούσας λέγει καὶ Εἰλειθυίας, ἀλλ' οὐκ ὀνόματα. γελοῖόν τε ἐξ ὀνόματος προθέμενον εἰπεῖν πάσας (v. 38) ὥσπερ ἀποκαμόντα εἰπεῖν ἄλλαι θ' αἳ κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηίδες ἦσαν (v. 49). τό τε ἔνθα (v. 39) οὔτε χρόνον σημαίνει οὔτε τόπον. διακόπτεταί τε ἡ λύπη καταλόγῳ. A Arist

ὁ Καλλίστρατος οὐδὲ ἐν τῇ Ἀργολικῇ φησιν αὐτοὺς φέρεσθαι καὶ Ζηνόδοτος ἠθέτει. Did

„Es war eine Großtat der kritisehen Tätigkeit Aristarchus, diese Interpolationen der „guten Seelen" zuerst als solche erkannt und unnachsichtlich aus dem Werke des Dichters ausgeschieden zu haben." Ita Roemerus (Belzner, Hom. Probl. p. 120; cf. eundem, Arist. Ath., p. 462 sqq. sub cap.: Die Interpolationen der guten Seelen). Eiusmodi interpolationes permultas notavit Aristarchus, (inter alias afferantur, *Γ* 144, Θ 284—86, Ω 29—30, Ω 613—17, μ 86—88, λ 301—304, λ 435—43). Qui hoc modo genuinam carminum formam corruperant, eos Alexandrini διασκευαστάς vocabant. Aptam huius διασκευῆς exemplum exstat in scholiis ad Θ 185. Is enim, qui hunc versum fecit, equorum Hectoris nomina ex ψ 246, *T* 400, Ψ 295 repetisse dicitur. Sed non solum ex Jliadis et Odysseae versibus διασκευήν factam esse ab antiquis animadversum est, sed etiam ex carminibus cycli epici et ex poesi Hesiodea. Ut exemplum afferam, Aristarchus Nereidarum cata-

1 sqq. Cf. Roemer, Arist. Ath., p. 304 sqq. (sub cap. der Ἡσιόδειος χαρακτήρ): de hoc loco p. 307. Opportunitatis causa scholium ea forma hic edidi, qua Roemerus id disposuit: idem optime de singulis atheteseos causis egit. — Schol. A incipit: ὁ τῶν Νηρηίδων χόρος προηθέτηται καὶ παρὰ Ζηνοδότῳ ὡς Ἡσιόδειον κ. τ. λ., tum ante tertiam atheteseos causam legitur: ὁ δὲ Καλλίστρατος — φέρεσθαι. τό τε ἔνθα οὔτε χρόνον σημαίνει κ. τ. λ.

logum (*Σ* 39—49) praecipue propterea obelo notavit, quod characterem Hesiodeum habere videbatur. Inde chorizontes similiter atque ex *Φ* 550 (fr. X.) opportunissimum exemplum sententiae suae probandae repetisse verisimillimum est: quorum argutias vix eiusmodi loci effugere potuerunt. Ex his autem locis diversorum poetarum operam in Homericis cognoscere debebant ei, qui in Homero interpolatores versatos esse vel nesciebant vel negabant. Loci, quos Alexandrini *διασκευασταῖς* tribuebant, permulti sunt, e. g. afferantur in Jliade *B* 668, *B* 807, *Γ* 395, *Δ* 208, *E* 183, *Z* 441, *Θ* 73, *I* 416, *Λ* 11, *M* 175, *N* 658, *O* 414, *Π* 97, *Π* 666, *T* 327.

*XXXVIII.

T — In initio libri *K*: *Φασὶ τὴν ῥαψῳδίαν ὑφ' Ὁμήρου ἰδίᾳ τετάχθαι καὶ μὴ εἶναι μέρος τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ δὲ Πεισιστράτου τετάχθαι εἰς τὴν ποίησιν.*

Dionys Thrax (Bekk 768) — *ποίημα . . . σύνταγμα τὸ ἐν αὐτῷ ἀρχὴν καὶ τέλος ἔχον, ὁποῖόν ἐστι τὸ K τῆς Ἰλιάδος, ἡ νυκτεργεσία καλουμένη.*

Z 119—236 (cl. *Γλαῦκος δ'*):

A^r — *ὅτι μετατιθέασί τινες ἀλλαχόσε ταύτην τὴν σύστασιν.*

Arist BT — *O* 668—673 (c. l. *τοῖσι δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν*): *ἀθετοῦνται στίχοι ζ' (668—73)· οὐ γὰρ προδιεσάφησεν, ὡς εἶχον ἀχλύν τινα. πόθεν δὲ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἄφνω νῦν συγκαθεζομένη τοῖς ἄλλοις θεοῖς; εἰ μὴ λέγοις, ὡς λείπει ἄλλα ποιήματα δι' ὧν ἐδεδήλωτο ταῦτα. ἢ καὶ ἀπιοῦσα ἀφῄρηται κ. τ. λ.*

5 *τῷ αὐτῷ* vulg. 10 B T habent *γ'*, *A* *ζ'*. 11 *πρὶν συγκαθημένη* *B*. 12 sqq. *εἰ μὴ λέγοις, ὅτι σχῆμα ἐλλειπτικὸν ὂν δίδωσι νοεῖν τοῖς ἀκροαταῖς διὰ τούτου ὅτι ἠχλύωντο, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἐδύνατο καὶ ἀπιοῦσα ἀφαιρεῖσθαι κ. τ. λ.* *B*.

1 sqq. Jdem fere Eustathius ad initium K: *φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην ὑφ' Ὁμήρου ἰδίᾳ τετάχθαι καὶ μὴ ἐγκαταλεγῆναι τοῖς μέρεσι τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ δὲ Πεισιστράτου τετάχθαι εἰς τὴν ποίησιν.* — Hoc de fr. cf. Roemer. Belzner, Hom. Probl. I p. 154 sqq.

Tria testimonia, quae hic edidimus, quasi clamare videntur, ut ad chorizontes revocentur. Cum iam accepimus chorizontes in Odyssea ab Jliade segreganda non acquievisse, quasi vox clamantis in deserto tradunt scholiasta *T* et Eustathius Homerum Doloniam separatim posuisse neque eam Jliadis partem esse, sed demum a Pisistrato in Jliade positam esse. Ergo *χωρίζοντες* eam a reliqua Jliade distinxerunt. Deinde de narratione, quae est de Glauco et Diomede (*Z* 119—236), in scholis Aristonici legimus quosdam *ταύτην τὴν σύστασιν* alio in loco posuisse, id quod ad eos solos potest pertinere, qui carmina Homerica postea demum in unitatem redacta esse censebant. Denique ex illo memorabili scholio *T* ad 668—673 percipimus ex magna carminum copia delectum quasi quendam in Jliadem redactum esse. Sed haec hactenus! Cum enim haec testimonia cum illa de recensione Pisistrati fama conectenda sint, in altera parte accuratius de his disputabimus.

**XXXIX.

Λ 78—83: *πάντες δ' ᾐτιόωντο κελαινεφέα Κρονίωνα:*

A Arist — *ἀθετοῦνται στίχοι ἕξ, ὅτι ψεῦδος· οὐ γὰρ δύνανται πάντες τὸν Δία αἰτιᾶσθαι βοηθοῦντα τοῖς Τρωσίν, ἀλλ' οἱ τῶν Ἑλλήνων βοηθοί. καὶ τὸ ὁ δὲ νόσφι λιασθεὶς τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο ὡς ἐπὶ ταὐτὸ συνηθροισμένων αὐτῶν λέγει· προείρηκε δὲ οἱ δ' ἄλλοι οὔ σφιν πάρεσαν θεοί. ἀπό τε τοῦ Ὀλύμπου οὐ παρεισάγεται θεωρῶν τὴν ἐπὶ τῆς Τροίας μάχην, ἀλλ'*

ἀπὸ τῆς Ἴδης. ὅθεν διὰ τῶν ἑξῆς μεταβαίνει εἰς αὐτόν (Λ 183).

τούτους δὲ Ζηνόδοτος οὐκ οἶδεν, Ἀριστοφάνης δὲ A T Did
ἀθετεῖ.

Hos versus (Λ 78—83) admodum a reliquorum nexu discrepantes Aristarchus et ante eum Aristophanes pro spuriis habuerunt, Zenodotus eos omnino non scripsisse traditur. Ac primum quidem antiquos offendit, quod omnes dei Jovem Troianos adiuvantem accusare dicuntur, id quod in deos Troianis amicos cadere non potest. Deinde in antecedentibus (75) singuli dei non adesse, sed domi morari dicebantur, nunc Jupiter ex eorum conventu discedere videtur. Tum non ex Olympo, ut his versibus significatur, pugnam Jupiter spectavit, sed versu in 185 aperte legimus eum in Idam montem descendisse. Sed quoniam hoc loco fortasse librariorum magis quam rhapsodorum culpa turbae exortae sint eaeque contineantur in angusto loco, dubitare licet attulerintne chorizontes argumenti causa.

*XL.

Λ 767—785: *νῶϊ δέ τ' ἔνδον ἐόντες, ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεύς:*

A Arist . . . *ἀθετοῦνται δὲ ἀπὸ τούτου στίχοι ιθ', ἕως τοῦ* (785) *σοὶ δ' αὖθ' <ὧδ'> ἐπέτελλε, ὅτι ἡ σύνθεσις*

2 *διὰ τῆς . . μεταλαμβάνει* cod.: corr. Bekk. 5 *ὧδ'* addidi.

4 sq. Scholium A hanc formam habet: *τούτους καὶ Ἀριστοφάνης ἠθέτει, παρὰ δὲ Ζηνοδότῳ οὐδὲ ἐγράφοντο.* — Codices quoque, quibus Alexandrini usi sunt, non minimi momenti fuisse ad hos versus reiciendos suspicatus est Roemer, Ueber die Homerrec. des Zenodot, Abh. d. b. Ak. 1886, vol. XVII, p. 676 sqq. — Ad eandem quaestionem spectant schol. Arist. A ad Λ 75: *ἡ διπλῆ πρὸς τὴν ἀθέτησιν· οὐ γὰρ ἦσαν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ θεοί,* schol. Arist. A ad Λ 183: *ἡ διπλῆ, ὅτι διὰ τούτων συνίστησι τὸν Δία ἐπὶ τὴν Ἴδην πεπορευμένον ἐκ τοῦ Ὀλύμπου.*

4 sqq. Cf. Roemer, Arist. Ath., p. 501.

αὐτῶν πεζή, καὶ διαφωνεῖ τοῖς ἐν ταῖς Λιταῖς ταῦτα Πηλεὺς μὲν ᾧ παιδὶ <γέρων> ἐπέτελλ' Ἀχιλλῆϊ (I 254)· *ἐκεῖ γὰρ ὁ Πηλεύς φησι τέκνον ἐμόν, κράτος μὲν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη δώσουσ', αἴ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμόν. καὶ ὅτι ἃ Πηλεῖ ἐπέβαλλε ποιεῖν, ὁ Ἀχιλλεὺς πράσσει, αὐτὸς δὲ ὡς εἴδωλον σπένδει· ἐς δ' ἄγε χειρὸς ἑλών, κατὰ δ' ἑδριάασθαι ἄνωγεν, ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν· ὁ δὲ Πηλεὺς οὐδ' εἰ πάρεστι προσποιεῖται. εὐτελὴς δὲ ἡ σύνθεσις καὶ τοῦ ἦρχον ἐγὼ μύθοιο κελεύων ὔμμ' ἅμ' ἕπεσθαι. ἠθετοῦντο καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει οἱ ιθ'.*

ἀθετοῦνται στίχοι ιθ'. πῶς γὰρ ὧδε μὲν Πηλεὺς BTL Porph
ἀριστεύειν ἐπιτάσσει (Λ 784), *ἐν δὲ ταῖς Λιταῖς μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν* (I 255); *ὅτι οὐ δέονται παρ' αὐτοῦ, τούτου ὑπομιμνήσκουσιν· ὁρᾷ γὰρ ὁ Νέστωρ ὡς ἐλώφησε νῦν τῆς ὀργῆς. καὶ διὰ τί Πηλεὺς τοὺς περὶ Νέστορα οὐ φιλοφρονεῖται, ἀλλ' Ἀχιλλεύς* (Λ 777); *σπουδάζει ἀποδεῖξαι Ἀχιλλέα τότε μὲν προθύμως ὑποδεξάμενον, νῦν δὲ ἀποδοκιμάζοντα. ὅτι δὲ καὶ Πηλεὺς ἐφιλοφρονήσατο, δηλοῖ διὰ τοῦ ὅς ποτ' ἔμ' εἰρόμενος μέγ' ἐγήθεεν* (Η 127), *<ὡς> καὶ Πεισίστρατος τοὺς περὶ Τηλέμαχον* (γ 36). *ἤρκεῖτο δὲ ὡς ἡγεμὼν μόνος ἐπιτάσσεσθαι Ἀχιλλεύς, ἀλλὰ καὶ σύντροφος αὐτῷ Πάτροκλος. καὶ αὔξει νῦν τὸν Πάτροκλον ὡς δεόμενος αὐτοῦ καὶ ἠρέμα διδάσκει, ὅτι σύμμαχος τῷ Ἀγαμέμνονι πέμπεται, οὐχὶ προσθήκη τῆς συμ-*

1 *ἠταῖς* pro *Λιταῖς*; corr. Villois 2 *γέρων* add. edd. 3 *ἡμῶν* pro *ἐμόν*; corr. edd. 13 sq. *ἐπιτάσσει, ἐκεῖ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν ἐν στήθεσσι* T. 14 *παρ' αὐτοῦ* om. BT. 16 *πάλιν φασίν διὰ τί φιλοφρ. τοὺς περὶ Νέστορα καὶ Ὀδυσσέα ἥκοντας. ἀλλ'* . . T. 19—23 *ὅτι — Πάτροκλος* om. BL. 23 *αὔξει δὲ νῦν* BL.

23 sqq. Verba scholii inde ab *αὔξει* aliunde illata esse in Porphyriana suspicatur Schraderus. Ipsum hoc scholium Porphyrianum ad Pium grammaticum rettulit Hillerus, Philol. XXVIII, p. 102. Quibus de rebus cf. Schraderi Proleg. p. 434 sqq.

μαχίας Ἀχιλλέως. ἐν καιρῷ δὲ ἐδήλωσε τὰ στρατολογίας, ὅτι οἱ ἀριστεῖς εἰς τὸ λαὸν ἀγείρειν ἐκπέμπονται.

Versus 767—85 Aristophanes et Aristarchus ut spurios reiecerunt. Praeter ceteras offensiones, vel ut quod sermo loci pedester videbatur, praecipue id suspicionem praebebat, quod hic locus cum versibus *I* 254 sqq. pugnare visus est. Ibi enim Peleus filium, ut animi ardorem coerceret, adhorttus est, hic eundem eadem in occasione filium admonuisse legimus, ut semper praeter ceteros florere studeret. Chorizontes tales in subtiles diversitates incidisse ex certis argumentis satis probatum est. In scholio Porphyriano contra illam versuum damnationem solutiones proferuntur. Quod autem ad ipsam discrepantiam attinet, de qua diximus, tempore respecto repondetur, in legatione Achillem de eis monere legatos, quae ad persuadendum quod appetunt ipsi sint aptissima.

**XLI.

M 455/56: . . . *δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες*
εἶχον ἐπημοιβοί. μία δὲ κληῒς ἐπαρήρει·

A Arist *ἡ διπλῆ, ὅτι δύο φησὶ μοχλοὺς εἶναι ἐπὶ τῆς πύλης, ἐξ ἑκατέρας φλιᾶς ἕνα, ἐπαλασσομένους κατὰ μέσον, καὶ ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἐπικλειομένους διὰ τὴν συμβολὴν μιᾷ κλειδί.*

M 121: *εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὀχῆα:*

ἡ διπλῆ ὅτι ἑνικῶς εἴρηκεν ὀχῆα, δύο δέ εἰσιν· δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες εἶχον ἐπημοιβοί (*M* 456).

Diplam posuit Aristarchus quod interdum unum, interdum duos eiusdem portae pessulos di-

3 sqq A[ti] *ὅτι β' ὀχεῖς.*

8 sq. Cf. Schol. Arist. A ad *M* 291 (c. 1 *τείχεος ἔρρηξαντο πύλας*): *ἡ διπλῆ, ὅτι πάλιν τὴν πύλην πύλας, καὶ τὸν μόχλον ἕνα διὰ τῶν ἑξῆς δύο παραδιδούς.* Cf. etiam T ad *N* 121.

cit poeta, quod grammaticus ille minime inter se pugnare probat, quia poetae licet pro pessulo utriusque foris simpliciter *ὀχῆα* dicere, praesertim, cum foribus portae obiectis alter pessulus alterum contingat. A chorizontum argutiis ne haec quidem quaestiuncula abhorrere videtur.

*XLII.

N 658/59: . . . *μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε, δάκρυα λείβων*
ποινὴ δ' οὔ τις παιδὸς ἐγίγνετο τεθνηῶτος.

A Arist × × × × *ἀθετοῦνται ἀμφότεροι, ὅτι πλανηθείς τις ἐκ τοῦ ὅς ῥα πατρὶ φίλῳ ἕπετο* (644) *ἔταξεν αὐτούς, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν ὀδύρηται. οὐ λέγει δὲ νῦν ἕπετο, ἀλλ' ὅτε τὸ πρῶτον ἐκ τῆς πατρίδος παρεγίνετο* (644). *διὸ καὶ πρόσκειται τὸ ἐς Τροίην, οὐδ' αὖτις ἀφίκετο* (645)· *εἰ δὲ μένοιεν οἱ στίχοι οὗτοι, νοητέον ὁμωνυμίαν εἶναι.*

T Did . . . *ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἀθετεῖ, ὁ δὲ Ἀρίσταρχος ἢ ἀθετεῖν φησι δεῖν ἢ ὁμωνυμίαν νομίζειν.*

Eust N,953.1 *τινὲς Πυλαιμενέα νοήσαντες τὸν ἐν τῇ ε΄ ῥαψῳδίᾳ* (*E* 576) *πεφονευμένον ἀρχὸν Παφλαγόνων εἶπεν ἐνταῦθα χρῆναι νοεῖν τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς Πυλαιμένους τῷ υἱῷ ἕπεσθαι, οἷα μήπω ταφέντος καὶ διὰ τοῦτο ὑπὲρ γῆν ἔτι ὄντος κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἑλληνικὴν δόξαν, ἣν παραδηλοῖ καὶ ὁ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Πολύδωρος. διὸ οὐδὲ ποινὴ παιδὸς ἐξ αὐτοῦ ἐγίνετο ἐπαμύναντος, οἷα μηδὲ ζῶντος. Ζηνόδοτος δὲ οὐ Πυλαιμένην, ἀλλὰ Κυλαιμένην*

5 sqq. Cf. Roemer, Arist. Ath. p. 42 sq. Initio scholii Aristonici excidit principalis causa, qua commoti Alexandrini hos versus damnaverunt, quod repugnant v. *E* 576 sqq., ubi idem Pylaemenes a Menelao interficitur. Solutio ex homonymia minime ab Aristarcho, ut in schol. Didymi falso traditur, prolata est, sed contra athetesim eius, id quod scholiis evinci potest (cf. Roemer p. 40). Verba schol. Arist. *εἰ δὲ μένοιεν κ. τ. λ.* non ex Aristonico sed ex Didymo profecta esse probat Roemerus.

γράφει τινά, τῇ λυθείσῃ λύσει μὴ ἀρεσκόμενος. ἄλλοι δὲ ὁμωνυμίαν κἀνταῦθα αἰτιῶνται, ὡς ἑτέρου τούτου Πυλαιμένους ὄντος παρ' ἐκεῖνον τὸν ἀναιρεθέντα, παρασημειούμενοι καὶ ἄλλας πολλὰς ὁμωνυμίας παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον Σχεδίους δύο, Εὐρυμέδοντας δύο, Ἀδράστους τρεῖς, Ὀφελέστας δύο, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ ὡς εἶχεν ὁ ποιητὴς λῦσαι τὸ ἀμφίβολον ἐν τῷ υἱὸς Πυλαιμένεος βασιλῆος, Ἁρπαλίων (N 643, 4), εἰ προσέθηκε καὶ τίνων ἦν βασιλεύς, εἴτε Παφλαγόνων εἴτε καὶ ἑτέρων τινῶν· τότε γὰρ ἦν ἂν δῆλον, εἴτε περὶ ἑτέρου τινός.

B 851: Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ:

A Arist ἡ διπλῆ, ὅτι οὗτός ἐστι Πυλαιμένης, περὶ οὗ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων ἐζητήκεσαν.

E 576: Ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην ἀτάλαντον Ἄρηϊ:

*BL. Porph Π τὸ ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην μάχεται τῷ ἐν τῇ παρὰ νηυσὶ μάχῃ ζῶντι καὶ ἑπομένῳ τῷ παιδὶ Ἁρπαλίωνι· παρὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων (N 658). ἡ δὲ λύσις ἀπὸ τῆς λέξεως· καὶ γὰρ ὁ Πυλαιμένης ὁμώνυμος εἶναι δύναται. καὶ τὸ μετὰ δέ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων μετωνυμικῶς ἐκδέχεται ἡ τοῦ πατρὸς μνήμη. καὶ τὸ ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην οὐ πάντως ἐστὶν ἀνεῖλον, ἀλλὰ κατέλαβον, ὡς ἐπὶ τοῦ ζωὸν ἕλ'· ἵππω γάρ οἱ ἀτυζομένω πεδίοιο (Z 38). οὐδὲ γὰρ ἀγῶνα αὐτοῦ εἴρηκεν, οἷα εἴωθε λέγειν τοῖς ἀποθανοῦσι· τάχα οὖν αὐτὸς μόνον τέτρωται.

17 εἰς τὸ ἔνθα Πυλ. ἑλ. L 24 ἕλον BL 27 αὐτὸ L.

1 sqq. Cf. etiam fragmentum anonymum apud Dindorf, I. p. 1, quod falso Aristonico hic editor attribuit (cf. Ludwich, Arist. I, 61 sqq.): σημειοῦνται δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν (i. e. Aristarchus contra Zenodotum) ἀπεριστίκτῳ διπλῇ (errore, quia Aristarchus diplen periestigmenem contra Zenodotum posuit) τὰς ὁμωνυμίας ἁπάσας, ὅτι οὐ νοήσας τὸ τοιοῦτον ἔγραψεν ὁτὲ μὲν Πυλαιμένεα, ὁτὲ δὲ Κυλαιμένεα.

σκόπει τὴν φράσιν ἑλέτην ἐπόρθησαν, διὰ τὸν ἡνίοχον καὶ τοὺς ἵππους. ἢ συλληπτικῶς ὡς τώ τε Θρήκηθεν ἄητον (I 5). πῶς οὖν τῷ υἱῷ ἕπεται δάκρυα λείβων ἐν τῇ ἐπὶ ταῖς ναυσὶ μάχῃ· ἔνθα οἱ υἱὸς ἐπᾶλτο Πυλαιμένεος βασιλῆος (N 643); ἔστιν οὖν ὁμωνυμία. καὶ ὁ μὲν ἀρχηγός, ὡς Ἴασος αὖτ' ἀρχὸς μὲν <Ἀθηναίων ἐτέτυκτο O 337>, ὁ δὲ βασιλεύς. διὸ πολλὴ γίγνεται περὶ αὐτῶν σπουδὴ τῶν Παφλαγόνων καὶ Ἀλεξάνδρου. πῶς δὲ ὁ Ἁρπαλίων ἐνταῦθα οὐκ ἐπίμνηε τῷ πατρί, εἰ τούτου ἦν υἱὸς τοῦ Πυλαιμένεος; — B T L. Porph

N 643: ἔνιοι τοῦτον (N 643. 658) ἐνόμιζον εἶναι τὸν ἐν τῷ E ἀναιρεθέντα. ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην ἀτάλαντον Ἄρηϊ ἀρχὸν Παφλαγόνων. ἔστιν οὖν ὁμωνυμία ἐκείνου μὲν ἄρχοντος ὄντος, τούτου δὲ βασιλέως. πολλαὶ γὰρ παρὰ τῷ ποιητῇ ὁμωνυμίαι. Σχεδίοι γὰρ δύο Φωκέων ἡγούμενοι, ὁ μὲν Περιμήδους (O 515), ὁ δὲ Ἰφίτου (B 517), οὓς ἀμφοτέρους Ἕκτωρ ἀναιρεῖ. Εὐρυ- — B T L. Porph

3. secundum Dindorfium (Philol. XVIII, p. 345) ex auctoritate unius vel plurium codicum („nach handschriftlicher Autorität"), quos non nominavit, verbis πῶς οὖν κ. τ. λ., a quibus scholium incipit in codd., praemittendum est ἕτερον εἰς τὸ αὐτό. Quod, si rectum est, non sufficere ad scholium Porphyrio abiudicandum recte perspexit Schraderus. 6 sq. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς οὗτος δὲ ἄρχων BL. 7 sqq. διὸ καὶ ἡ πλείων σπουδὴ ἐκεῖσε γίνεται Παφλ. καὶ Ἀλεξ. BL, qui ceteris carent. 11. scholio L praemittitur: ζήτει ἑτέραν ἀπορίαν συμβαλλομένην ἐνταῦθα εἰς τὴν Ἰλιάδα τοῦ ε τὸν στίχον ἔνθα Πυλαιμένεα ἑλέτην ἀτάλαντον Ἄρηϊ, tum inc.: ἔνιοι δὲ τοῦτον. 12 sq. ἔνθα — Παφλαγόνων om. L. 15 sqq. T saepius versus ad homonymicas personas verbotenus affert aliasque leviores varietates interdum habet, quas afferre supervacaneum habui.

11 sqq. † A ad N 658, 59 (id. L.): ἐζήτηται πῶς ἀνωτέρω ἀνῃρημένος ὑπὸ Μενελάου ὁ Πυλαιμένης τὰ νῦν δύναται ἀκολουθεῖν τῷ παιδὶ καὶ κλαίειν. ἔστι δὲ λέγειν, ὅτι δύο Πυλαιμένεις Παφλαγόνων ἡγεμόνας συνίστησιν ὁ ποιητής, ὡς Αἴαντας δύο καὶ Εὐρυβάτας δύο κήρυκας τὸν μὲν Ἀγαμέμνονος, τὸν δὲ Ὀδυσσέως· ἔνιοι δὲ πιθανῶς μεταγράφουσι μετὰ δ' οὔ σφι πατὴρ κίε δάκρυα λείβων (A addidit nonnulla aliunde illata).

μέδοντες δύο ἡνίοχοι, ὁ μὲν Ἀγαμέμνονος (*Δ* 228), *ὁ δὲ Νέστορος* (*Θ* 114, *Λ* 620). *κήρυκες Εὐρυβάται δύο, ὁ μὲν Ὀδυσσέως* (*B* 184, *τ* 246), *ὁ δὲ Ἀγαμέμνονος* (*Λ* 320, *I* 170). *Ἄδραστοι τρεῖς βάρβαροι, ὁ μὲν ὑπὸ Διομήδους* (*Λ* 328), *ὁ δὲ ὑπὸ Μενελάου* (*Z* 51), *ὁ δὲ ὑπὸ Πατρόκλου* (*Π* 694) *ἀναιρούμενος. Ἀκάμαντες δύο, ὁ μὲν Εὐσώρου* (*Z* 8), *ὁ δὲ Ἀντήνορος* (*B* 823). *Ἀστύνοοι δύο, ὁ μὲν ὑπὸ Διομήδους ἀναιρούμενος* (*E* 144), *ὁ δὲ Πολυδάμαντος ἡνίοχος* (*O* 455). *Θόωνες βάρβαροι τρεῖς, ὁ μὲν ὑπὸ Διομήδους* (*E* 152), *ὁ δὲ ὑπὸ Ὀδυσσέως* (*Λ* 422), *ὁ δὲ ὑπὸ Ἀντιλόχου* (*N* 545) *ἀναιρούμενος. Μελάνιπποι τρεῖς, ὁ μὲν ὑπὸ Ἕκτορος παραινούμενος ἐμπεσεῖν ταῖς ναυσίν* (*O* 547), *ὁ δὲ ὑπὸ Τεύκρου* (*Θ* 276), *ὁ δὲ ὑπὸ Πατρόκλου* (*Π* 695) *ἀναιρούμενος. Ὀφελέσται δύο,* <*ὁ μὲν ὑπὸ Τεύκρου* (*Θ* 276), *ὁ δὲ ὑπ' Ἀχιλλέως* (*Φ* 210)· *Ὑψήνορες δύο*>, *ὁ μὲν ὑπ' Εὐρυπύλου, ὁ δὲ ὑπὸ Δηιφόβου* (*N* 411). *Πυλάρται δύο, ὁ μὲν ὑπ' Αἴαντος* (*Λ* 491), *ὁ δὲ ὑπὸ Πατρόκλου* (*Π* 696). *Πείσανδροι δύο, ὁ μὲν ὑπὸ Ἀγαμέμνονος* (*Λ* 122), *ὁ δὲ ὑπὸ Μενελάου* (*N* 601).

In Jliade vix gravior et quae plures controversias habebat repugnantia potest inveniri quam quae inter *E* 576 et *N* 658 sqq. intercedit. Pylaemenes enim, quem primo loco interfectum esse dicit poeta, altero loco filii funera sequitur. Neque potest dubitari, quin haec discrepantia chorizontibus imprimis usui fuerit. Atque esse iam temporibus Aristarcho superioribus huius difficultatis solutiones quaesitas docet scholium Aristonici ad *B* 154. Zenodotum eam ob causam in rhapsodia *N*

4 sqq. *ὁ μὲν — Θόωνες βάρβαροι τρεῖς* om. L. 11 *μελανίποδες* L. 12. *ἐμπεσῶν* L. 14 sq. circa locum *Ὀφελέσται* lacuna esse videtur, cuius in codicibus nullum vestigium exstat. Schraderus ita corrigendum esse proposuit: *ὁ μὲν ὑπὸ Τεύκρου* (*Θ* 274) *ὁ δὲ ὑπ' Ἀχιλλέως* (*Φ* 210). *Ὀφελέσται δύο, ὁ μὲν ὑπ' Εὐρύλου* (*Z* 20) *ὁ δὲ ὑφ' Ἕκτορος* (*Λ* 202): *ὁ μὲν ὑπὸ Τεύκρου — Ὑψήνορες δύο* explevit Wilamow. 16 *Αἴαντος* codd.: *Δηιφόβου* Wilamow.

pro *Πυλαιμένεα* scripsisse *Κυλαιμένεα* ex Eustathio et fragmento illo anonymo percipimus. Si Eustathio fides habenda est, — nec est, cur non sit habenda —, iam ante Zenodotum difficultatis vitandae causa artificiosa illa solutio excogitata est, secundum quam v. *N* 658 de anima Pylaemenis insepulti intellectus est, cuius solutionis vestigium etiam in primo Porphyriano inveniri potest. Aliter res ex homonymia explicabatur, quae solvendi ratio etiam ab Aristotele iam probabatur. Addebant argumentum, quod *E* 576 Paphlagonum dux (*ἀρχηγός*) Pylaemenes esset, *N* 658 autem rex (*βασιλεύς*). Afferuntur, quae sint exemplo, permultae homonymiae. Aristarchus versus *N* 658, 59 obelo reiecit, neque homonymiam exstare censuit, id quod scholio Didymi *T* falso traditur. Sed ii, qui in Aristophanis et Aristarchi athetesi non acquieverunt, homonymiae solutionem contra versuum damnationem protulisse videntur: quo facto negari difficultatem iam antea hac ratione sublatam esse vix dici potest. Hanc discrepantiam permagni fuisse momenti etiam inde efficitur, quod vel praeter eas, quos commemoravimus, solutiones aliae excogitatae sunt: verbo *ἕλεν ἦν* non significari necatum esse Pylaemenem, sed eum aut captum aut vulneratum; aut versum *N* 658 ita scribendum esse: *μετὰ δ' οὔ σφι πατὴρ κίε κ. τ. λ.*

**XLIII.

N 824: *Αἶαν ἁμαρτοεπές, βουγάϊε, ποῖον ἔειπες·*

ἐπιλέλησται δὲ τοῦ ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε καὶ πινυτήν (*H* 288). *τοιοῦτον γὰρ ὁ* BT

3 *ἐπεί τοι* T: *ἐπειδὴ* coni. Maass. 4 sqq. *τοιοῦτον — ἀφηνιάζει* om. B.

3 sqq. † Eust. H. p. 681, 30.

ἄνθρωπος· ὅταν μὲν κινδύνῳ συνεχθῇ, ταπεινοῦται, ὅταν δὲ ὑπεκφύγῃ, ἀφηνιάζει.

Nunc agitur de verbis diversis, quae Hector de Aiace profert; in monomachia enim Hector laudat Aiacis cum alias virtutes tum prudentiam (*Η* 288), nunc eidem maledicit et profert, quod a iustis aptisque verbis aberret. Recte explicatur haec verba, quae contraria esse videntur, ex diverso Hectoris affectu intelligenda esse. Est quasi *λύσις ἐκ τοῦ καιροῦ*. Sed enstasis chorizontes sapit.

****XLIV.**

Ξ 295, 96. *οἷον ὅτε πρῶτόν περ ἐμισγέσθην φιλότητι*
εἰς εὐνὴν φοιτῶντε φίλους λήθοντε τοκῆας:

BT Porph *πῶς φησι (Ξ 202) παρ' Ὠκεανῷ αὐτὴν τρέφεσθαι; ἢ τὸ ἀτιτάλλειν οὐκ ἐκ νηπίας, ἀλλὰ τὸ ἐπιμελῶς τρέφειν φησί· τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ (Ε 271). λάθρα οὖν ἐμίγη, ὅτε δὲ ἐταρταρώθη ὁ Κρόνος, ὡς παρθένος ὑποκρινομένη ἐξεδόθη Διὶ παρὰ Τηθύος καὶ Ὠκεανοῦ . . . .*

V. *Ξ* 202 et 296 inter se discrepare scholio in Porphyriano legimus. Illo enim loco dicit poeta Junonem ab Oceano et Tethye nutritam esse, hoc

1/2 *ὅτε* — *ὅτε* T; *ὅταν* Maass. 2 *ὑπεκφυγῇ* T. 6 sqq. post *νηπίας* T: *φησὶ γοῦν ἄταλλε δὲ κήτε' ἐπ' αὐτοῦ* (Ν 27) *καὶ τοὺς μὲν τέσσαρας κ. τ. λ.*

10 Quae post *Ὠκεανοῦ* leguntur de Vulcano Junonis filio et de nuptiarum apud Samios ritu nexu non necessario cum quaestione coaluisse videntur; eadem ab Eustathio (p. 987.6) ita afferuntur, ut quaestionis vestigium appareat nullum. — Non satis liquet, cur in scholio T v. Ν 27 *ἄταλλε δὲ κήτε' ἐπ' αὐτοῦ* citetur, quia hoc loco *ἀτάλλειν* plane non nutrire sed exsultare vel lascivire significare videtur. Quod ex scholio, quo de verbis *ἀτιτάλλειν* et *ἀτάλλειν* plane agebatur, per errorem huic loco insertum esse videtur. Vide schol. T ad Ν 27.

loco eam primum cum Jove clam parentibus (non clam Oceano et Tethye) concubuisse. Solutionis causa affertur *ἀτιτάλλειν* hic non ex pueritia nutrire, sed *ἐπιμελῶς τρέφειν* significare, ita ut Juno post illum demum concubitum Oceanum et Tethyn habuerit nutritores, inde ab eo tempore, quo Saturnus in Tartarum deiectus est. Difficultas ipsa haud scio an chorizontibus usui fuerit.

***XLV.**

Ξ 434: *Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς:*

B*BL *B(B¹) L(L¹) Porph II *ἐναντίον δοκεῖ τὸ ἅμα μὲν φάναι Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς, ἅμα δὲ ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ φάναι (Φ 196) ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα. λύοιτο δ' ἂν ἐκ τῆς λέξεως καθ' ἑκάτερα· καὶ γὰρ τὸ πάντες δύναται λέγειν ἀντὶ τοῦ πλείους, καὶ ποταμὸς ὁμωνύμως λέγεται ὅ τε θεὸς καὶ τὸ ῥεῦμα ὥστε τὸν μὲν θεὸν ἐκ Διὸς εἶναι, τὸ δὲ ῥεῦμα ἐξ Ὠκεανοῦ· λέγεται γὰρ ὁ Ζεὺς πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.*

3 sqq. *B et L ad *Φ* 194 idem scholium iterum continent (B¹ L¹). B¹, quod incipit: *ἐναντίον δὲ δοκεῖ κ. τ. λ.*, subiunctum est scholio manus prioris ad *κρείων Φ* 194, signo quod ibi erat scholii finiti eraso. 6 *ἂν* om L¹, *λύεται δ' ἐκ* B¹. 7 *καθ' ἕτερον* B¹ L¹ *οὐ* pro *καὶ* L 8 *ὁμώνυμος* L¹ 10 post *Ὠκεανοῦ* B¹: *Ζεὺς γὰρ πατ. ἀνδ. τε θεῶν τε* post *θεῶν τε* addito signo scholii finiti (:—) eadem manus B pergit: *ἄλλως: πῶς ποτὲ κ. τ. λ.*, eodem modo atque proxima nisi quod *πῶς* om.

3 sqq. Quattuor scholia ex eadem quaestione paullo aliter aliunde excerpta huc conferenda esse probat Schraderus, quamquam veri haud dissimile est quaestionem coniunctam fuisse cum altera illa argumenti simillimi ad *Π* 147.

10 † L ad *Ξ* 434: *ἰδίως μὲν τὸν σωματικὸν Ξάνθον Διὸς γενεαλογεῖ, τὸν δὲ ποταμὸν Ὠκεανοῦ, λέγων ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσαι θάλασσαι καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ (μικρὰ* cod.*) νάουσιν.* Idem fere A ibid. (c. l. *Ξάνθου δινήεντος*): . . . *ἰδίως* (sic!) *δὲ κ. τ. λ.*, ubi item *πᾶσαι θάλασσαι*.

[*BL Porph] *πῶς ποτὲ μὲν λέγει· τῷ οὐδὲ κρείων Ἀχελώιος ἰσοφαρίζει × × × ×, ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοί* (Φ 194—6), *ἑτέρωθι δὲ Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς; ἡ δὲ λύσις ἐκ τοῦ προσώπου τὸ μὲν γὰρ ἐκ Διὸς εἶναι ὁ ποιητὴς λέγει, ἐξ Ὠκεανοῦ δὲ ὁ Ἀχιλλεύς. οὐδὲν οὖν ἄτοπον ἐν διαφόροις προσώποις διαφωνίαν συνίστασθαι.*

Φ 2: *Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς:*

[BTL Porph] *πῶς μετέπειτά φησιν ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοί, νῦν δὲ Διὸς τὸν Ξάνθον γενεαλογεῖ; ῥητέον δὲ ὅτι τοῦ μὲν ὡς θεοῦ τιμωμένου πατὴρ ὁ Ζεύς, τοῦ δὲ ῥεύματος χορηγὸς Ὠκεανός, ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοί* (196) × × × × *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. ἢ διὰ τὸ πλέων χειμάρρων εἶναι τὸν Ξάνθον Διὸς αὐτόν φησι. φησὶ γοῦν ὀρόθυνον ἐναύλους* (Φ 312)· *ὅν ῥά τ᾽ ἔναυλος ἀποέρσῃ* (Φ 283).

2 excidisse in codd. versum *οὐδὲ βαθυρρείταο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο* putat Schraderus, sed Megaclidis (v. postea) quoque lectione probata, qui versum hunc damnavit, stat diversitas inter Φ 194 et Ξ 434. Quia autem in sequentibus de Oceano sermo est, Schraderus recte coniecisse videtur. 3 *ἑτέρωθεν* B 10 *πῶς ὕστερον μέν φησιν* T 12 *ὅτι* om. L 13 *ἀρχηγὸς* pro *χορηγὸς* coni. Kammer, p. 104. 14 sq. post *ποταμοί* lacuna exstare videtur, quam Schraderus indicavit codd. auctoritate non adiutus, Kammer verba *πατὴρ-θεῶν τε* post *τιμωμένου πατὴρ ὁ Ζεύς* vix recte transposuit. 17 *ἀποκείσῃ* L, *ἀποέρσει χειμῶνι περῶντα* T.

10 sqq. Scholio huic quidem simillimo vel eodem melius tradito usus est Eust. Φ, p. 1219, 14 sqq.: *ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν ὁ ποιητὴς πόρον Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς, Διὸς τόκον τὸν Ξάνθον φησίν, ἀλληγορικῶς μέν, ἐπεὶ διιπετής, φασίν, ὁ Ξάνθος καὶ τὸ πλέον χείμαρρος, ἐξ ἀερίων, ὅ ἐστι διίων τουτέστιν ὀμβρίων, ὑδάτων πληθυνόμενος, μυθικῶς δέ, ὅτι θεός μὲν τοῖς ἐγχωρίοις ὁ Ξάνθος, Ζεὺς δὲ πατὴρ ἀνθρῶν τε θεῶν τε. οἱ δέ φασιν ὅτι τοῦ μὲν δαιμονίου Ξάνθου Ζεὺς πατήρ, τοῦ δὲ ῥεύματος Ὠκεανός, ἐξ οὗ πάντες ποταμοί, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής.* Cf. etiam *T* ad Ξ 434: *ἢ ὅτι χειμάρρους. ἢ τὸ μὲν σῶμα Διός, τὸ δὲ χεῦμα Ὠκεανοῦ, ἢ ὅτι τὰ πάντα ἐκ θεοῦ.*

[*BLA Porph] *διὰ τί, πάντων τῶν ποταμῶν ῥεόντων ἐξ Ὠκεανοῦ, μόνον τὸν Ξάνθον ὁ ποιητής φησιν, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς; πῶς οὖν καὶ Ὠκεανοῦ καὶ Διὸς παῖς; ῥητέον οὖν ὅτι εἰκότως ἂν Διὸς καλοῖτο παῖς, εἴγε οἱ ὄμβροι μὲν ἐκ Διός. ὄμβρῳ δὲ οὗτος αὔξεται . . . .*

Φ 194 sqq.: *τῷ οὐδὲ κρείων Ἀχελώϊος ἰσοφαρίζει,*
οὐδὲ βαθυρρείταο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο,
ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν:

[A Arist] *ἡ διπλῆ περιεστιγμένη ὅτι Ζηνόδοτος αὐτὸν οὐκ ἔγραφε, γίγνεται δὲ ὁ Ἀχελῷος πηγὴ τῶν ἄλλων.*

Ibid. *τοῦτον* (195) *οὐ γράφει Μεγακλείδης· φησὶ γὰρ ἐν τῇ α΄ περὶ Ὁμήρου· ποῖον ῥεῖθρον μεῖζον Ἀχελῴου, ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοί; ὥστε παρέλιπον τὸν περὶ Ὠκεανοῦ . . . .*

Sibi contradicere videtur poeta, quod Ξ 434 et Φ 2 Xanthum Jovis filium esse, Φ 194 sqq. omnia flumina ex Oceano originem ducere dicit. Hanc Oceani mentionem interpolatam esse iam suspicatus est Megaclides, qui erat Aristotelis discipulus et in illo peripateticorum solutionum corpore ela-

1 A, ubi nonnulla praecedunt huc non pertinentia, inc.; *διὰ τί δὲ παντ. κ. τ. λ.* 3 post *οὖν* A ins. *φησι.* *καὶ ῥητέον ὅτι* L. 4 *ἂν* om. B. 5 addunt codices historiam de origine Scamandri, eadem fere leguntur inter schol. **B ad Γ 74.

10 sqq. † G[1] Arist.: *Ἀριστόνικος, ὅτι Ζηνόδοτος οὐ γράφει τὸν στίχον* (Φ 145)· *γίγνεται δὲ* (*γὰρ* cod.; corr. Nicole) *Ἀχελῷος πηγὴ τῶν ἄλλων πάντων.*

15 Cf. π[f] (Oxyr. II [1899], p. 63 sq.), ubi item de Megaclidis lectione disputatur. — De Megaclide cf. Susemihl II. 329 et Schrader, Jl. Epil., p. 414. — Quae in schol. G[1] sequuntur, pertinent ad Cratetis sententiam, qui hunc versum servandum esse putabat: cf. J. Helck, De Cratetis Mallotae studiis criticis, quae ad Jliadem spectant, Diss. Lips. 1905, p. 47 sqq.

boravit, cum v. *Φ* 195 praetermittendum esse censeret. Qua re effecit, ut ex Acheloo omnia flumina originem ducere dicerentur. Acheloum enim in antiquorum Graecorum sermone non proprium nomen fluminis fuisse, sed aquam omnem vivam significasse ex multis testimoniis constat, quae memini, dum in scholis explicat Andromacham Euripidis, ad v. 167 auditoribus E. Schwartzium afferre. Megaclidis autem rationes probavit Zenodotus, cum versum *Φ* 195 non scriberet. Quamquam vel sic diversitas, quae inter verba *Φ* 195: *ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοί* et *Ξ* 434 atque *Φ* 2: *ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς* relinquitur; pugnat enim ita Jupiter Xanthi pater (*Ξ* 434, *Φ* 2) cum Acheloo ut omnium fluminum (*Φ* 194 sqq.) sic Xanthi quoque patre. Cuius enstaseos quattuor solutiones secundum rationes Aristotelias in scholiis proferuntur. Ac primum quidem dicunt poetam ipsum Xanthum Jovis prolem vocare, alterum illud Achillem loqui. Deinde fieri posse, ut *πάντες* pro *πλείονες* positum sit. Tum fortasse aquas ex Oceano, deum ipsum ex Jove oriri. Denique Xanthum flumen quoque, quia Jovis imbribus impleatur, Jovis (nimirum Pluvii) filium vocari posse. Enstasis his solutionibus sublata argutiis chorizontum simillima esse videtur.

**XLVI.

O 237 sq.: *ἴρηκι ἐοικὼς*
ὠκέϊ φασσοφόνῳ ὅστ᾽ ὤκιστος πετεηνῶν:

T *ἐπὶ δὲ ἀετοῦ, ὅς θ᾽ ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὤκιστος* (*Φ* 253).

Hae quaestionis reliquiae, quas neque Porphyrio neque Aristonico tribuerunt viri docti, similes sunt fr. IX et *XXVII. Negari non potest chorizontes pro suo more afferre potuisse repugnare,

quod uno loco *ἴρηξ*, altero loco *ἀετός* avium celerrimus vocatur.

*XLVII.

Σ 10 sq.: *Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἐπὶ ζώοντος ἐμεῖο*
χερσὶν ὑπὸ Τρώων λείψειν φάος ἠελίοιο:

ἡ διπλῆ πρὸς τὸ ἀμφίβολον, πῶς Μυρμιδόνων ἄριστον λέγει τὸν Πάτροκλον Λοκρὸν ὄντα (cf. *Σ* 326). A Arist

ibid. *ἐν τῇ Ῥιανοῦ οὐκ ἦσαν οἱ β', ἴσως ἐπεὶ οὐκ ἦν Μυρμιδὼν ὁ Πάτροκλος· Λοκρὸς γὰρ ἦν ἐξ Ὀποῦντος. δεῖν δέ φησιν Ἀρίσταρχος οὕτως αὐτὸ παραδέχεσθαι, τὸν μεταναστῶν ἄριστον τῶν Μυρμιδόνων.* A Did

ibid. *ἐν τῇ Ῥιανοῦ καὶ Ἀριστοφάνους οὐκ ἐφέροντο οἱ δύο* (10, 11). *δύναται δὲ Μυρμιδόνων λέγειν τὸν ἄριστον οἷον τῆς Μυρμιδόνων στρατιᾶς — διὸ καὶ ἄριστον, οὐ κρείττω εἶπεν — ἢ τὸν ἐν Μυρμιδόσι ἄριστον· συνηρίθμητο γὰρ αὐτοῖς, εἰ καὶ Λοκρὸς ἦν* (cf. *Ψ* 85). T

Ἄκτωρ Λοκρὸς μὲν ἦν τὸ γένος, ἀπὸ Ὀποῦντος πόλεως, μετὰ δὲ τὸ τεκεῖν Αἰακὸν ὑπὸ Διὸς τὴν Αἴγιναν BT Arist

7 post *Ῥιανοῦ* add. Bekk. *καὶ Ἀριστοφάνους* (cf. schol. *T*) 8 *Μυρμιδόνων* cod.; corr. Bekk 9 *οὗ αὖ A*; *οὕτως αὐτὸ* corr. Dind. *οὕτως αὐτὸν* Villois. Bekk. 10 *μεταυτον* cod.; *μεταναστῶν* mecum communicavit Immisch, *μετὰ τὸν* edd., *μετ᾽ αὐτὸν* Maur. Schmidt, ap. Mayhoff, de Rhiano, p 31. 11 *τῇ Ἰριανοῦ T*; corr. Maass; etiam Zenodoti nomen addendum esse Nauck, Aristoph., p. 27 et Duentz. Zenod. p. 16 putaverunt (cf. Ludw. I, p. 427). 13 *στρατείας T*; corr. Maass 16 sqq. Quae uncis inclusimus, supplevit Maass in cod. T; B . . . *Ὀπόεντος πόλεως. γήμας δὲ ἐν Οἰνώνῃ πόλει Φθιώτιδι γεννᾷ Μενοίτιον τὸν τοῦ Πατρόκλου. ὅθεν ἀναγκαίως τὸν Πάτροκλον Μυρμιδόνα καλ. κ. τ. λ.*

10 sq. Aristarchum *τὸν μεταναστῶν ἄριστον τῶν Μυρμιδόνων* scripsisse pro certo habendum esse videtur. (Cf. *Ψ* 85; alius *μετανάστης* Myrmidonum erat Phoenix I 447, 479). Ea sententia dicitur schol. T *συνηρίθμητο αὐτοῖς*.

16 sqq. Quae hic de comparativi et superlativi usu explicantur, certe ad Aristarchum revocanda esse videntur, qui

γήμας ἔμενεν <ἐν> Οἰνώνῃ· καὶ γίνεται αὐτῷ Μενοίτιος <ὁ> τοῦ Πατρόκλου <πατήρ>· ὅθεν Μυρμιδόνα ἀναγκαίως τὸν Πάτροκλον καλεῖ. διὸ καὶ ἄριστον, οὐ κρείττω εἶπεν. ἐπὰν γὰρ πρὸς πολλοὺς ὁμογενεῖς συγκρίνομεν, τῷ ὑπερθετικῷ χρώμεθα, οἷον πλουσιώτατος Ἀλεξανδρέων Πτολεμαῖος, εἰ δὲ πρὸς ἀλλογενεῖς, τῷ συγκριτικῷ. /τὸ γάρ συγκριτικὸν οὔπω τὴν τελείαν εἴληχε λέξιν, ἀμέλει γέ τοι καὶ ἔτι ἐπιτείνεται· τὸ δὲ ὑπερθετικὸν τὸ τέλος εἴληχεν. τῷ δὲ ἐντελεῖ συγκρινόμενον οὐκ ἀχθεσθήσεται τὸ πλῆθος, τῷ γε μὴν ἀτελεῖ./

P 80: *Πατρόκλῳ περίβας Τρώων τὸν ἄριστον ἔπεφνεν* (Euphorbum):

A Arist . . . *Τρὼς ἄρα ὁ Εὔφορβος. ἀλλὰ καὶ Δάρδανος· οἱ ἄρα Δάρδανοι Τρῶες. καὶ ὅτι ἀντὶ τὸν ἐν τοῖς Τρωσὶν ἄριστον· οὐ γάρ ἐστιν ὡς Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον. (Σ 10).*

A *Σ* 10 . . . *καὶ κατά τινας δὲ τῶν μεθ' Ὅμηρον Ἄκτωρ ὁ πατὴρ τοῦ Μενοιτίου λέγεται λαβεῖν Αἴγιναν, ἐκ ταύτης δὲ γενέσθαι Μενοίτιον καὶ οἰκῆσαι ἐν Οἰνώνῃ· οὕτως οὖν*

7 *ἔχει* pro *εἴληχε B.* 8sq. post *τέλος εἴληχε B.* reliquis om., *πιθανὸν δὲ τὸ μὴ ὀνομαστὶ περὶ Πατρόκλου προειρηκέναι τὴν Θέτιν· καὶ γὰρ ὁ τῶν χρησμῶν χαρακτὴρ τοιοῦτος, ἐχόμενος τοῦ ἀμφιβόλου.*
17 antecedit schol. Didymi. 19 *Ὀποῦντι* cod.: correxi, quia requiritur oppidum Phtiotidis (v. BT).

docuit Myrmidonem esse Patroclum, cum avus eius consedisset in Phthiotide pago. Sed ultima, quae uncis inclusimus, videntur auctoris cuiusdam esse, qui non intellexit, quid Aristarchus voluerit. Is enim plane dicere vult *Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον* Homerum non vocare posse Patroclum, nisi hic Myrmidon esset. Qui si alterius gentis esset, poetam dicere debere *Μυρμιδόνων κρείττονα.* Sed opponi poterat *P* 80 Euphorbum vocari *Τρώων τὸν ἄριστον*, quamquam erat Dardanus. Respondere videtur Aristarchus, inde colligendum esse Dardanos inter Troianos numerandos esse. Ergo rem aliter se habere ac *Σ* 10, ubi Patroclus ut *μετανάστης* inter Myrmidones habeatur, cum Dardani ne *μετανάσται* quidem, sed re vera ipsi Troiani fuerint.

γίγνεται τὸ ἀνέκαθεν Μυρμιδὼν ὁ Πάτροκλος. δύναται δὲ καὶ ἑτέρως Μυρμιδὼν ὁ Πάτροκλος λέγεσθαι διὰ τὸ μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ἡγήσασθαι τῶν Μυρμιδόνων. πῶς δέ, φασί, τοῦτο πεπυσμένος παρὰ τῆς μητρὸς ἔπεμπε τὸν Πάτροκλον εἰς τὸν πόλεμον; ὅτι, φαίη τις ἄν, οὔτε ὄνομα σαφῶς εἶπεν οὔτε τὸν χρόνον, παρά τε τὸν καιρὸν λήθη γίνεται τῶν τοιούτων· ὅταν δὲ ἀποβῇ, μιμνήσκονται.

Versus *Σ* 10, 11, quibus Patroclum *Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον* vocat Achilles, cum aliis pugnare videntur, ubi idem Locrus esse dicitur. Cuius difficultatis enstasim chorizontum argutiis simillimam esse apparet. Contra eos iam Rhianus, deinde Aristophanes, haud scio an Zenodotus quoque, damnationis medicinam adhibuerunt. Aristarchus autem, ni fallor, rem ita explanari voluit, ut interpretandum esse censeret *τὸν μεταναστῶν ἄριστον τῶν Μυρμιδόνων*. Scholiis enim (BTA) traditur Patroclum re vera ex Myrmidonum regione originem ducere, cum eius avus in Phthiotide pago consederit, ita ut recte *μετανάστης* possit vocari (cf. etiam *Ψ* 85). Atque alius Myrmidonum *μετανάστης* Phoenix erat (cf. *I* 447, 479). Eadem sententia in schol. Did. *T* de Patroclo dicitur *συνηρίθμητο αὐτοῖς*. Inde recte intelligi posse putavit Aristarchus superlativum *ἄριστος;* qui non poterat poni, nisi Patroclus erat Myrmidon, cum esset Aristarchea sententia de rebus vel personis comparandis, si essent eiusdem generis, ab Homero superlativum dictum esse, comperativum autem, si essent diversi generis. Atque eadem ratione prolatam eius sententiam invenimus etiam ad versus *P* 80, quod suo loco demonstravimus. Ab Aristarcho abhorret altera solutio, ex qua dicitur Patroclus

1 sqq. Hanc alteram solutionem ab Aristarchi sententia abhorrere apparet (v. interpret.). Quae deinde sequuntur, sunt prorsus diversae rationis.

Achillis quasi legatus inter Myrmidones numerandus esse. Nam si res ita se haberet, etiam ut *ἀλλογενής* Myrmidonum legatus vocari posset, quod neutiquam cum Aristarchea sententia potest concinere. Praeterea haec solutio non ad Aristarchum spectare videtur, propterea quod nusquam apus Homerum invenimus legatum alterius generis atque eos fuisse, quibus praeerat; denique, quae summa est causa, inter legatos Achillis, qui *Π* 171 sqq. enumerantur, Phoenicis quidem mentio fit, non Patrocli.

****XLVIII.**

Σ 431, 32: *ὅσσ' ἐμοὶ ἐκ πασέων Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν;*

ἐκ μέν μ' ἀλλάων ἁλιάων ἀνδρὶ δάμασσεν:

BTL Porph *καὶ πῶς φησὶν ἡ Ἥρα (Ω 66) καὶ ἀνδρὶ πόρον παράκοιτιν; ἢ δτι τῶν συμβαινόντων τῷ Διὶ τὴν αἰτίαν ἀναφέρουσιν ὡς ἄρχοντι· ἢ κατὰ τὴν νέαν ἱστορίαν, ὅτι αὐτὸς αὐτῇ αἴτιος γέγονε τοῦ γάμου.*

Qui fit, ut Juno *Ω* 60 se Thetidis Peleique nuptias conciliasse contendat, Σ 431 sq. Jupiter Thetidem coegisse dicatur, ut Peleo nuberet? Respondetur in scholio Porphyriano aut Thetidem Jovi ut omnipotenti regnantique deo culpam fortunae suae tribuere, aut excitasse Junonem ad id faciendum, id quod traditur in recentiore historia. Discerni non potest, fueritne haec diversitas iam nota Aristarchi temporibus atque chorizontibus usui, quamquam ne obstare quidem quicquam huic sententiae videtur.

***IL.**

Σ 444–56:

A Arist *ἀθετοῦνται στίχοι ιγ', ὅτι συνήγαγέ τις τὰ διὰ πολλῶν εἰρημένα εἰς ἕνα τόπον, ὡς ἐκεῖνα (Α 336) ᾠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν. διὰ δὲ τῶν ἑξῆς ἐπιδείκνυσιν, ὅτι δὲ ὁ Πάτροκλος τελευτήσας ἀπώλεσε τὰ ὅπλα (457 sqq.) καὶ πάρεστιν ἕτερα ληψομένη. διὰ μέντοι τούτων οὐδὲν ἀναγκαῖον λέγεται. καὶ ψεῦδος περιέχουσιν· οὐ γὰρ ταῖς λιταῖς πεισθεὶς Ὀδυσσέως καὶ Αἴαντος ἐξέπεμψε τὸν Πάτροκλον, ἀλλ' ὕστερον <κελευσθεὶς ὑπὸ Νέστορος καὶ> ἑκουσίως ὁ Πάτροκλος κατελεήσας τὴν φθορὰν τῶν Ἑλλήνων ἱκέτευσε δοθῆναι αὐτῷ τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ὅπλα.*

3 sqq. Cf. Roem.; Arist. Ath., p. 290 sq. Eiusdem supplementa in textu addidi.

Versus Σ 444—456 Aristarchus spurios esse iudicavit. Ac prima quidem atheteseos causa erat *ἀνακεφαλαίωσις*, quae extare videbatur, quod interpolator quidam ea, quae Homerus prioribus carminibus latius exposuisset, hoc uno loco breviter complexus esset. Huiusmodi locos chorizontibus acceptissimum argumentum obtulisse ex fr. X. colligi potest. Deinde eisdem in versibus tria *παρ' ἱστορίαν* vitia statui possunt, quorum unius eiusque gravissimi in scholio Aristonici mentio fit. Nam Thetis dicere videtur Achillem Aiacis et Ulixis precibus commotum esse (*ἔνθα* v. 450), ut Patroclum Graecis subsidio mitteret. Quod discrepat a nono carmine, quo animus Achillis minime commovetur; Patroclus demum, Graecorum misericordia perculsus et a Nestore iussus, ab amico obstinato aegre consecutus est, ut arma acciperet. Praeterea, id quod ab Aristonico omissum est, versus 446 *ἣ τοι ὁ τῆς* (sc. Briseidis) *ἀχέων φρένας ἔφθιεν* minime de Achille dici poterat, quia in primo carmine (*Α* 345 sqq.) sola honoris offensione Achillem ad iram excitatum esse percepimus. Etiam v. 448, 49 *τὸν δὲ λίσσοντο γέροντες Ἀργείων, καὶ πολλὰ περικλυτὰ δῶρ' ὀνόμαζον* non concinunt cum eis, quae in carmine nono percepimus, cum ii, qui ad Achillem missi erant, non senes possint vocari omnes.

****L.**

T 407: *αὐδήεντα δ' ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη:*

A Arist *ἀθετεῖται ὡς περιττὸς καὶ ἐναντίον ἔχων· ἐπιφέρει γὰρ (418) ὡς ἄρα φωνήσαντος Ἐρινύες ἔσχεθον αὐδήν ὡς δηλονότι καὶ παρασχοῦσαι. τοιοῦτος γὰρ ὁ ποιητής· τὸν μὲν ἀρίζηλον θῆκεν θεὸς ὥσπερ ἔφηνεν (B 318).*

Aristarchus versum *T* 407 ut v. 418 repugnantem reiecisse traditur scholio Aristonici, cum uno loco Juno Achillis equo vocem praeberet, altero eam tollerent Furiae; eundem enim, qui dedisset, vocem etiam tollere debuisse Aristarchus cogitasse videtur. In medio relinquendum esse puto, utrum Aristarchus ipse hanc in diversitatem inciderit an chorizontibus quoque argumento ea fuerit, praesertim cum in parvo intervallo versetur.

****LI.**

Υ 329: *ἔνθα τε Καύκωνες πόλεμον μετὰ θωρήσσοντο:*

L Porph *μάχεται τῷ μὴ κατειλέχθαι Καύκωνας ἐν τῷ καταλόγῳ τὸ ἔνθα δὲ Καύκωνες πόλεμον μετὰ θωρήσσοντο. λύοιτ' ἂν ἐκ τοῦ καιροῦ· μὴ γὰρ ἐλθόντας αὐτοὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἀλλ' ὕστερον οὐ συγκατεῖπε τοῖς ἐξ ἀρχῆς τοῦ πολέμου. μήποτε δὲ καὶ περιέχονται τοῖς πᾶσι Λελέγεσι οἱ Καύκωνες (Υ 96, cf. K 429, Φ 86).*

10 *πόλεμον μέγαν* L; corr. Schrader. 13 *καί* e *μοι* corr. Schrader.

2 sqq. Cf. schol. A ad T 418: . . *πάντα γὰρ τὰ παράλογα καὶ τεράστια δοκεῖ ὑπὸ Ἐρινύων γίνεσθαι.* Quae sequuntur Aristonici sunt: *ἡ διπλῆ δὲ πρὸς τὴν ἀθέτησιν τοῦ αὐδήεντα δ' ἔθηκεν· εἰ γὰρ ἡ Ἥρα παρέσχε καὶ ἐπισχεῖν ὤφειλεν, οὐχ αἱ Ἐρινύες*

9 sqq † *B* ad *Καύκωνες: περὶ Παφλαγονίαν φασὶν οἰκεῖν τοὺς Καύκωνας. καὶ πῶς οὐ συγκατέλεξεν αὐτοὺς ἐν τῷ καταλόγῳ; ἢ τοίνυν νεήλυδές εἰσιν, ἢ ἐν τοῖς Λέλεξι περιέχονται.* Idem fere *T.*

K 428, 29: *πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες καὶ Παίονες ἀγκυλότοξοι*
καὶ Λέλεγες καὶ Καύκωνες δῖοί τε Πελασγοί:

T *ὡς ἐπήλυδες οὐ κατελέχθησαν ἐν τῷ καταλόγῳ· οὐδὲ γὰρ Ὀθρυονεύς (N 363), Ἰφιδάμας (Λ 221), Φαῖστος (E 43). Λέλεγες δέ εἰσιν οἱ Πήδασον τὴν ὑπὸ Ἴδῃ οἰκοῦντες· πέρσε δὲ Λυρνησὸν καὶ Πήδασον (Υ 92), εἶτα Λέλεγας καὶ Τρῶας ἐναίρειν (ib. 96)· οἱ περίλοιποι οὖν ὑπὸ Πρίαμον ἦσαν διὰ τὴν πρὸς Ἄλτην συγγένειαν, ὃς Λελέγεσ<σ>ι φιλοπ<τ>ολέμοισιν ἀνάσσει (Φ 86).*

Hoc in scholio Porphyriano adnotatur dissonare, quod Caucones, qui *K* 429 et *Υ* 329 afferuntur, a poeta in recensu (*B*) non commemorantur. Opponitur hanc difficultatem ex tempore explanari posse: fieri enim potuisse, ut posteriore demum tempore advenirent. Eius autem dubitationis, quae de eiusmodi solutione in simili fr. *LII profertur, hic nulla fit mentio. Deinde probatur fortasse eos Lelegum nomine, quod ut collectivum de Troianorum sociis *Υ* 96 dictum esse videtur, contineri.

qui addidit: *τινὲς δὲ καὶ φέρουσι τὸ Καύκωνας <δ'> αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς Ἄμειβος, οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματα ναῖον.* — Eust. *Γ*, p. 12 10, 46 . . *ἔνθα Καύκωνες θωρήσσοντο. εἰσὶ δὲ οὗτοι Παφλαγόνων ἔθνος. περὶ ὧν τινες φέρουσιν ἐν τῷ καταλόγῳ ταῦτα τὰ ἔπη· Καύκωνας αὖτ' ἦγε Πολυκλέος υἱὸς Ἄμειβος, ἢ Ἀμύνων, οἳ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κατὰ δώματα ναῖον, ἢ κλυτὰ δώματ' ἔναιον. κεῖται δέ, φασι, ταῦτα ἐν τῷ διακόσμῳ μετὰ τὸ Κρῶμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ Ἐρυθίνους* (*B* 855 sqq.). Quae extrema, etsi Porphyriano scholio aliunde illata esse putat Schraderus, tamen hoc in argumento commemoratione digna sunt (cf. fr. simile *LII). — Neque Leleges deesse in catalogo ab Aristarcho neglegitur: cf. schol. Arist. ad *Φ* 86: *ἡ διπλῆ, ὅτι τοὺς Λέλεγας ἐν τῷ καταλόγῳ παρῆκε. καὶ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ὀνόματος.*

10 Primam scholii partem, ubi de Lelegibus et ducibus nonnullis in recensu non allatis agitur, Aristarchi esse suspicor (cf. schol. Arist. ad *Φ* 86). — De Cauconum domicilio ibidem legimus: *τῆς Παφλαγονίας μοῖρα, τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Καυκώνων ἄποικοι.*

Sed ne Leleges quidem in catalogo deesse neglegitur; Aristarchum enim propter hanc rem diplam posuit et, si codici *T* fidem habemus, docuisse videtur etiam duces, qui postea ab poeta introducuntur, in recensu non commemorari. Simili modo ac in fr. simili LII versu inserto Lelegum in catalogo mentionem factam esse (post v. 855) Townleyanus scholiographus et Eustathius tradunt. Chorizontum argutiis etiam haec difficultas argumento esse potuit.

*LII cf. fr. *XXXI.

Φ 140: *Ἀστεροπαίῳ ἐπᾶλτο κατακτάμεναι μενεαίνων:*

Porph BT *πῶς πρὸ πέντε ἡμερῶν τὸν κατάλογον ποιησάμενος Ἀστεροπαῖον παρέλιπε λέγοντα ῥητῶς (156) πρὸ ια' ἡμερῶν ἐληλυθέναι; οὐ θαυμαστὸν οὖν τὸ παραλιπεῖν αὐτὸν ἐν τῷ καταλόγῳ· μόνων γὰρ ἐμνήσθη τῶν τὴν κυρίαν*

4 T inc.: *πῶς, φησί, πρὸ ε'.* 6 *οὖν* om *T* <*οἵ δέ φασι*> *οὐ θαυμ.* Wilamow. *παραλελεῖφθαι T.*

4 sqq. Cum hac quaestione cohaeret illa de Pyraechma, quam fr. *XXXI edidimus; sed quia haec, quae ad hunc locum in scholiis leguntur, a versibus, quibus adscripta sunt, vix divelli possunt, hoc loco ea attulimus.

Cum quaestione, quae ad *Φ* 140 movetur, etiam schol. *Φ* 155 conectendum est, quod scholio *B* 844 in fr. *XXXI edito evincitur. Etiam Eust. *Φ*, p 1228, 30. 33, duo scholia (*Φ* 140 et *Φ* 150) coniuncta legit. — Quinque dies, qui inde ab libro *B* enumerantur, non congruunt cum tribus illis *ἐν ταῖς παρατάξεσι* diebus, qui in quaestione ad *Σ* 125 servata inde ab eo libro numerantur, qua e computandi ratione quattuor nostro loco numerandi fuerunt, quod recte monet Schraderus. — Post *ἐληλυθέναι* (l. 6) T haec tradit: *καὶ οἱ μὲν ὑποτάσσουσι στίχον ἐν τῷ τῶν Παιόνων καταλόγῳ· αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους (B 848) Πηλεγόνος θ' υἱὸς περιδέξιος Ἀστεροπαῖος, ὃν καὶ ἐν πολλαῖς τῶν Ἰλιάδων φέρεσθαι. οὐ θαυμαστὸν κ. τ. λ.*; eadem fere Eust, p. 1228, 57. Haec verba, quoniam cum iis, quae sequuntur, quamquam *οὖν* in cod. *T*

ἡγεμονίαν ἐχόντων, ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος καὶ τοὺς μετ' ἐκείνους τεταγμένους παρέλαβεν, ὡς ἐπὶ Ἀθηναίων· ἐν μὲν γὰρ τῷ καταλόγῳ (B 552) Μενεσθέα φησὶν εἶναι τὸν ἡγεμόνα, ἐν δὲ τῇ ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ (N 691)· Φείδας τε Στιχίος τε Βίας τ' ἐΰς. οὕτως οὖν ἔσται καὶ ἐπὶ Ἀστεροπαίου· ὁ μὲν γὰρ Πυραίχμης τὴν πρώτην τῶν Παιόνων ἡγεμονίαν εἶχε, τὴν δὲ δευτέραν Ἀστεροπαῖος, νυνὶ μέντοι τὴν πᾶσαν αὐτῷ ἡγεμονίαν ἀνατίθησι διὰ τὸ τὸν Πυραίχμην ὑπὸ Πατρόκλου ἀνῃρῆσθαι (Π 287),

1 *τῷ* pro *τοῖς* T 5 sq. *ταὐτὸν οὖν ἐστι καὶ ἐπὶ* T 6 *γὰρ* om. T.

omissum est, pugnant et apud Eustathium non eo quo in cod. *T* loco sed in fine disputationis leguntur, a quaestione Porphyriana esse aliena vix recte Schraderus dicere videtur. Simili modo antiqui etiam illam de Lelegibus in catalogo non commemoratis quaestionem versu inserto solvere conabantur (cf. fr. **LI). Nunc etiam papyris, quae textum ab Alexandrinis nondum tractatum praebent, edocemur nonnumquam versibus insertis difficultates sublatas esse (cf. Gerhard, Ptolem. Homerfragmente, p. 5). In papyro *π*[f] (saec. II; cf. Ludwich, Index lect. 1902, p. 8 sqq.) legimus: *ἥδε μοι νῦν ἠὼς ἐνδ<εκάτη>, ὅτ' ἐς Ἴλιο<ν> εἰλήλουθα: ἐν τῇ κατ' Ε<ὐριπίδην καὶ> ἔν τισιν ἄλλαις ἐν δια<κό>σμῳ ἀ<κούει Ἀ>στεροπαῖος οὕτως· αὐ<τὰ>ρ Πυραί<χμης> ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξου<ς> Πηλε<γόνο>ς θ' υἱὸς περιδέξι<ος> Ἀστεροπ<αῖ>ος (B 848)· <ἔπαι>νος γὰρ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ διακ<όσμ>ου. <καὶ εἰ> μὴ παραδέχοιτο δέ τις τὸν <ἐ>ν δια<κόσμ>ῳ αὐτοῦ στίχ<ον>, οὐδὲν κωλύει <ἕνα τῶ>ν ἐπὶ μέρους ἡγεμόνων αὐτ<ὸν> ὄν<τα μὴ> ὠνομάσ<θ>αι καθάπερ Στιχί<ο>ν, Σχε<δίον, Φο>ίνικα, Πάτροκλον, Ἀντίλοχον, Τ<εῦκρο>ν ὃς καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονο<ς π>ροσαγορεύεται, καθὰ κα<ὶ> Ἴσιρος φη<σί,> Τεῦκρε, φίλη κεφαλή, Τελαμώνιε.* — Miram illam solutionem, quam T ad v. 156 commemorat (c. l. *εἰλήλουθα*): *ἀντὶ τοῦ ᾠχόμην, ὡς ᾤμωξαν ἀολλέες (Ψ 12) ἀντὶ τοῦ ᾤμωζον, ὥστε πρὸ ια' ἡμερῶν ἐκ Παιονίας ἐξεληλυθέναι· διὰ τούτου δὲ λύσις τοῦ πῶς πρὸ ε' ἡμερῶν τὸν κατάλογον ποιησάμενος οὐκ ἐμνήσθη τοῦ Ἀστεροπαίου· οὔπω γὰρ ἦν φθάσας*, tribui vult Schraderus non Porphyrio, sed aetati posteriori.

ὥσπερ καὶ Πρωτεσιλάου ἀποθανόντος ὁρῶμεν τὸν Ποδάρκην ἄρχοντα (*B* 704).

Φ 155: *Παίονας ἄνδρας ἄγων δολιχεγχέας:*

T Porph καὶ πῶς ἐν τῷ καταλόγῳ (*B* 848) φησὶν αὐτοὺς ἀγκυλοτόξους; καὶ γὰρ Τεῦκρος ἐπαμφοτερίζει· ἴσως δὲ δισσὸν ἦν τὸ γένος, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ Πυραίχμῃ, οἱ δὲ ὑπ' Ἀστεροπαίῳ εἰσίν.

Similiter atque in fragmento *XXXI hoc quoque loco sed altior quaestio de Paeonum diversis ducibus movetur. Quod Asteropaeus, qui *Παίονας ἄνδρας ἄγων δολιχεγχέας* ab Achille in carmine *Φ* interficitur, in recensu non commemoratur, sed Pyraechmes dux Paeonum *ἀγκυλοτόξων* solus enumeratur, inter se pugnare videbatur. Scholio Porphyriano *B* 848 (fr. *XXXI) solutionis causa afferebatur Asteropaeum posteriore demum tempore advenisse, quod in scholio eiusdem Porphyrii *Φ* 140 non satis probari posse recte observatur. Poeta enim Asteropaeum ante undecim dies venisse, catalogi res ante quinque dies agi dixisse videtur. Opponitur in illa mira *λύσει* scholii Townleyani ad *Φ* 156, quam Schraderus aetati Porphyrio posteriori tribuit, poetam verbo *εἰλήλουθα* usum dicere ante undecim dies

1 sq. *ὥσπερ* – *ἄρχοντα* om. B.

2 Cf. T ad *N* 195 *Στιχίος: . . . τοῦ δὲ Στιχίου ἐν τῷ καταλόγῳ οὐ μέμνηται, ὅτι οὐκ ἦν ἀναγκαῖον καὶ τοὺς δευτέραν τάξιν ἔχοντας καταλέγειν* . . . . Versu N 690 Menestheum ipsum nominari neglegitur; quem versum ne schol. T quidem, sed versum 689 respexit.

4 sqq. Eadem fere B: *καὶ πῶς ἐν τῷ καταλόγῳ* (*B* 848) *ἀγκυλοτόξους αὐτούς φησιν; ἴσως ἂν διττὸν ἦν τὸ γένος, τὸ μὲν τοξεῦον τὸ δὲ ἀκοντίζον. ἢ καὶ ἐπαμφοτερίζουσιν, ὡς καὶ Τεῦκρος* (*O* 478). — *T* ad *Π* 287 (c. l. *ὃς Παίονας ὑποκορυστάς*): . . . *ἐν τῷ καταλόγῳ καὶ Παίονας ἀγκυλοτόξους· ἢ οὗτοι ὑπὸ Ἀστεροπαῖον, οἱ δὲ ἱππεῖς ὑπὸ Πυραίχμην. ἢ διαφόρῳ ὁπλίσει ἐχρῶντο. ἢ ἱπποτοξ<όται> ἦσαν.*

Asteropaeum demum profectum esse ex Paeonia, ut eo die, quo recensus factus est, nondum ante Troiam adesse posset. Melius autem et compluribus exemplis allatis probatur principalium tantum ducum in recensu mentionem fieri; Asteropaeum autem, ducem secundi ordinis, Pyraechma demum interfecto omnium Paeonum imperium obtinuisse. Ceterum eodem modo ac fr. **LI quosdam versu, quo Asteropaei mentio facta est, recensui inserto difficultatem tollere voluisse scholio *T* et papyro π^f efficitur. Scholio in Porphyriano ad *Φ* 155 eadem quaestio de Pyraechmae et Asteropaei Paeonum imperio ac fr. *XXXI movetur eodemque modo quo ibi solvitur. Miremur, si chorizontes non in has quoque *ἐνστάσεις* inciderint.

**LIII.

Φ 446: *ἤτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν περὶ τεῖχος ἔδειμα:*

A Arist πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἐπάνω ἀθέτησιν, ὅτι διαφωνεῖ ταῦτα <ἐκείνοις>, ἐν οἷς φησι *τότ' ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων ἥρῳ Λαομέδοντι* (*H* 452).

5 *ἐκείνοις* add. Friedlaender.

4 sqq. † G[1]: *Ἀριστόνικος πρὸς τοὺς ἐν τῇ H τῆς Ἰλιάδος· ἐκεῖ γάρ, φησί, ὅτ' ἐγὼ καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων* (*H* 452). Ibidem: *πρὸς τὴν ἀθέτησιν τὴν ἐν τῇ H, ὅτι ὁ Ποσειδῶν μόνος ᾠκοδόμησε τὸ τεῖχος* (Deux rédactions différentes de la même note: Nicole). — Versus *H* 443 464 damnatos esse efficitur scholio Aristonici ad *H* 443 (c. l. *οἱ δὲ θεοὶ παρ Ζηνί*): *ἕως τοῦ ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον* (464) *ἀθετοῦνται στίχοι κβ'. ὅτι περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ τείχους λέγει πρὸ τῆς τειχομαχίας* (*M* 4) *ὡς ἂν μὴ προειρηκὼς ἐνθάδε.* — T ad H 443: *τὴν ἀγορὰν τῶν θεῶν ἠθέτουν οἱ περὶ Ζηνόδοτον καὶ αὐτὸς Ἀρίσταρχος;* idemque fere A ad 452, ubi etiam Aristophanis nomen additur.

Zenodotum, Aristophanem, Aristarchum versus *H* 443—464 damnasse tradunt scholiographi.. Hae in versuum proscriptione non parvi momenti fuisse videtur, quod v. *Φ* 446 sqq. repugnare videntur. Nam *H* 442 Neptunus se una cum Apolline Troiae muros aedificasse dixerat; hic idem Neptunus se solum murorum aedificatorem esse narrat; eodem tempore Apollinem Laomedontis pastorem fuisse. Haec quoque discrepantia chorizontibus aptum argumentum offerre potuit.

3. Argumenta, quae ad discrepantias in Odyssea exstantes revocanda sunt.

****LIV.**

H Mb Porph

γ 20: *ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν:* (ad v. *γ* 328) *Ἐναντίον τοῦτο τῷ ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα* (*τ* 203)· *καὶ γὰρ κατὰ καιρὸν κατεπείγοντα ψεύδεσθαι, τοῦτο φρόνησιν εἶναι.*

T Ma E D Porph

καὶ πῶς ὁ πεπνυμένος καὶ συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἴσκεν ψεύδεα πολλὰ λέγων; ἀλλὰ τὸ πρὸς μηδὲν κατεπεῖγον ψεύδεσθαι, τοῦτο κομιδῇ νηπίου ἀνδρός.

Quaeritur, qui fiat, ut *γ* 20 *πεπνυμένος* is vocetur, qui vera dicat, alibi autem Ulixes mentiendi peritissimus et callidissimus (*τ* 203) eodem epitheto ornetur. Respondetur sapientis esse in necessitatis tempore mentiri. Hanc quaestionem utrum philosophi instituerint, an chorizontes inde aliquid argumenti repetiverint, diudicari posse non puto.

4 sqq. Huc, neque ad v. 328, ubi scholium priore loco positum legitur, iure rettulit Schraderus, quia versimilius est, quaestionem de praecepto Minervae institutam esse quam de verbo eius a Nestore repetito. — Eadem quaestione usus Eustathius *γ*, p. 1455, 20 sqq. similia profert. Nec potest diiudicari, „utrum Jsocratea (Panathen. § 246) scite collata de suo addiderit an ex meliore scholiorum codice hauserit“ (Schraderus).

****LV.**

δ 636 sq.: *δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοὶ*
ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν' ἐλασσάμενος δαμασαίμην:

δοκεῖ μαχόμενον εἶναι τῷ ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου λεγομένῳ τὸ οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος (v. 607), *εἴπερ οὗτος μέλλει δαμάζειν ἵππους, μὴ δυνάμενος χρήσασθαι αὐταῖς ἐν Ἰθάκῃ. ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι οὐχ ἵππους δαμάσαι βούλεται, ἀλλὰ τὰς ἡμιόνους, ἵν' ἔχῃ ὀρεῦσι χρῆσθαι εἰς τὰς κατ' ἀγρὸν ἐργασίας.*

HET M[1] et Ma (v. 607) Porph

δ 607 Telemachus dicit neque Ithacam neque aliam propinquam insulam equis esse aptam, v. 636 sq. autem Noëmon procus ille ex Elide equos in Ithacam transportare vult iugisque assuefacere. Recte opponitur in scholio Porphyriano illum non equos sed mulos dicere. Haec enstasis chorizontum argutiis simillima chorizontibus summo iure tribui posset, nisi diversitas haec inter versus fere finitimos intercederet.

***LVI.**

ϑ 22: *ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο*
δεινός τ' αἰδοῖός τε καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους
πολλούς, τοὺς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος:

(ad 23) *ἀθετεῖ Ζηνόδοτος* (23). *οὐ γὰρ πολλοὺς ἐτέλεσεν ἐν Φαιακίᾳ, ἀλλ' ἐδίσκευσε μόνον.*

HQ Did (ad 23)

6 *εἶναι* om. E. *τὸ ὑπὸ τηλ. λεγόμενον* T M. 7 *οὐδέ τις* E. 8 sq. *οὐ δυνάμενος χρῆσθαι αὐτοῖς* E M, *μὴ δυνάμενος δὲ χρῆσθαι αὐτοὺς* T. 9 post *Ἰθάκη* in cod. M, interiecto signo scholii finiti, eadem manus (M[1]) addidit schol. v. 612· *μεταλλάξω — ἢ ἀλλήλους ἀντιμεθιστῶσιν*, tum M[a] subiungit *ἀγνοοῦσι δὲ κ. τ. λ.* *ὅτι* om. T. 7 sq. *ὡς ἐλεγοῖο* (?) *ἐπειράθην αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν. καὶ ἄλλως.* *ἀθετεῖ* H.

7 sqq. Ludwichius coniecit pro *ἀθετεῖ προηθέτει*, ratus

Q V (ad 22) *πληθυντικῶς εἶπε τὸν τοῦ δίσκου ἆθλον. Κράτης δὲ τοὺς κατὰ Ἰθακὴν ἤκουσε πόνους.*

Eust ϑ p 1584,17 *τὸ δὲ ἐκτελέσειεν ἀέθλους πολλούς οὐ πρὸς ἐνέργειαν κεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὸ φύσει δύνασθαι* (cf. ϑ 133 sqq., 205 sqq., 215 sqq., 229)· *εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐδίσκευσεν ὁ Ὀδυσσεὺς οὐχ ὑποδὺς καὶ ἑτέρους ἄθλους, ἀλλ' ἐπεὶ ἐν οἷς αὐτὸς εὐδοκιμεῖν εἴπῃ, ἐν ἐκείνοις ἀπαγορεύουσιν οἱ Φαίακες* (cf. ϑ 246 sq.), *τρόπον τινὰ καὶ τούτους τοὺς πολλοὺς ἐξετέλεσεν, ὧν οἱ ὑπεξεχώρησαν αὐτῷ. ἐκεῖ γὰρ ὡς* (214) *πάντα οὐ κακός εἰμι μετ' ἀνδράσι ὅσοι ἄεθλοι καὶ τὰ ἑξῆς ὡς κατὰ τόπον ῥηθήσεται. Τὸ δὲ ἐκπειρήσαντ' Ὀδυσῆος, προκατῆρξε γνωμικοῦ τοῦ διάπειρά τοι βροτῶν ἔλεγχος.*

Hic quaestio instituitur, quae chorizontum argutiis simillima est. V. ϑ 22 sq. Ulixes multis certaminibus temptatus esse a Phaeacibus, postea v. 186 sqq. unum disci certamen inisse dicitur. Contra hanc difficultatem Zenodotus obeli medicinam adhibuit. Eius sententiam Crates Mallota comprobasse videtur, qui v. 23 reiecto versum 22 ita intellexit, ut putaret res vocari, quas Ulixes postea in Ithaca gereret. Hanc athetesim, ab Aristarchi sententia abhorrere Roemerus recte perspexit. Eustathius quoque athetesim impugnare videtur. Profert enim illa dictione *ἐκτελέσειεν ἀέθλους* non significari certamina superata, sed vim et potestatem certaminum superandorum; cum autem Phaeaces in eis, quibus se antecellere gloriatur, Ulixi cedant, eum quodammodo haec quoque certamina superasse.

causas atheteseos esse Aristarchi. Roemerus autem (Ath. Arist., p. 164) hanc damnationem ab Aristarcho alienam esse recte docet. Idem demonstrare conabatur etiam versum 22 reiectum esse a Zenodoto, quia in eo substantivum *ἀέθλους*, ad quod *πολλοὺς* pertinet, legeretur. Quod non affirmaverim. Crates enim versu 23 reiecto censebat in v. 22 *τοὺς κατὰ Ἰθακὴν πόνους* dici. Eum autem Zenodoti sententiam comprobasse suspicatus est Thierschius, Über das Zeitalter u. Vaterl. d. Homer, p. 56.

*LVII.

λ 38—43: *ψυχαὶ ὑπὲξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνηώτων.*

38: *νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε πολύκλητοί τε γέροντες κ. τ. λ.:*

Arist V *ἀθετοῦνται οὗτοι οἱ ἕξ, ὅτι οὔπω προσέρχονται* (cf. v. 51) *καὶ ὅτι ἀδύνατον φέρειν τὰς ψυχὰς τὰς τῶν σωμάτων πληγάς. ἀλλὰ πρὸς ἀνακεφαλαίωσιν πεποίηται <ἐκ> τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθέντων.*

H Q Did *οἱ ἓξ παρὰ Ζηνοδότῳ καὶ Ἀριστοφάνει ἠθετοῦντο, ὡς ἀσύμφωνοι πρὸς τὰ ἑξῆς. οὐ γὰρ μεμιγμέναι παραγίνονται αἱ ψυχαί· νῦν δὲ ὁμοῦ νύμφαι, ἠΐθεοι, γέροντες, παρθένοι. καὶ ἄλλως οὐδὲ τὰ τραύματα ἐπὶ τῶν εἰδώλων ὁρᾶται· ὅθεν ἐρωτᾷ <Ὀδυσσεὺς> τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε; τὸν Ἀγαμέμνονα* (λ 398).

Trias grammaticorum Alexandrinorum illustrissima, Zenodotus, Aristophanes, Aristarchus v. λ 38—43 damnavit. Aristarchus autem ipse, ut scholium Didymi tradere videtur, primum statuit, quid grammatici ante ipsum hoc in loco versati iudicavissent, deinde suam protulit sententiam, quam apud Aristonicum invenimus. Ac primum quidem in eo haesisse videtur, quod animarum turbis nondum tempus esset appropinquandi. Versu enim 51 legimus Elpenoris animam primam advenisse; Deinde sequentibus repugnare putabat, quod vul-

9 *ἐκ* add. Roemer. 10 *οἱ καὶ* codd.; *οἱ ἓξ καὶ* coni. Polak ad Odyss. 475, *οὗτοι καὶ* Ludwich. 14 *Ὀδυσσεὺς* add. Roemer

6 sqq. cf. Roemer, Arist. Ath., p. 118 sq. — Eust. λ, p. 1672, 34: *ἰστέον δὲ, ὅτι τὰ ῥηθέντα Ὁμηρικὰ ἓξ ἔπη, τὸ νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει ἀθετοῦσι οἱ παλαιοί. οὔπω γάρ φασι καιρὸς τοῦ ἔρχεσθαι, καὶ οὐδὲ δυνατὸν τὰς ψυχὰς φέρειν σωμάτων πληγάς. οἱ δὲ λυτικοὶ . . . . περὶ δὲ τοῦ μήπω καιρὸν εἶναι προσιέναι τῷ βόθρῳ ψυχὰς φασὶν ὡς προανακεφαλαίωσις ταῦτα τῶν ῥηθησομένων εἰσί· ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, δηλοῦσα προέκθεσις, ὡς οὐκ ἔρχονται νῦν ἀλλ' ὅτι ἐλεύσονται.*

nera in umbris videntur; denique ἀνακεφαλαίωσις, vel potius προανακεφαλαίωσις, exstare videbatur ex versibus posterioribus carminis repetita. Eustathius autem, athetesium ille inimicus, proferet solutiones, inter quas etiam προανακεφαλαίωσιν, errore puto, affert. Chorizontibus quoque hanc repugnantiam cognitam fuisse verisimile est eisque ἀνακεφαλαίωσιν hanc usui esse potuisse ex fr. X apparere videtur.

*LVIII.

λ 309: *Ὦτόν τ᾽ ἀντίθεον, τηλέκλειτόν τ᾽ Ἐφιάλτην·*
οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος ἄρουρα:

Vd Porph Π *ἀποροῦσί τινες, πῶς τὸν Τιτυὸν εἰπών, ὅτι ἐπ᾽ ἐννέα κεῖτο πέλεθρα (λ 577), πάλιν περὶ Ὤτου καὶ Ἐφιάλτου διαλεγόμενος· μηκίστους τούτους ἔθρεψε ζείδωρος ἄρουρα μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα. καίτοι ἐννέα πήχεις τούτους φησὶν εὖρος, αὐτὰρ μῆκος γενέσθαι ἐννεοργυίους. τί γὰρ ἂν* <*εἴη*

10 *εἴη καὶ* suppl. Schrad.

5 sqq. † H (c. l. *οὓς δὴ μηκίστους ἔθρεψε*), Vd (interiecto *ἄλλως* iis quae supra edidimus subiuncta): *καὶ πῶς ὁ Τιτυὸς ἐπ᾽ ἐννέα κεῖται πέλεθρα ἐν Ἅιδου* (*λ* 577); *ἤτοι* (in utroque codice post h. v. vacuum spatium 4 vel 5 litterarum capax; scribam archetypi Heraclidis nomen per compendium scriptum non intellexisse suspicatur Schraderus) *ἡ σύγκρισις πρὸς ὁμογενεῖς καὶ ἐκ γυναικῶν, ὁ δὲ Τιτὺς γῆς· ἢ ὅτι ἐννέα ἦσαν μόνον ἐνιαυτῶν· αὐξηθέντες οὖν ὑπερέβαλλον ἂν καὶ Τιτυόν. καὶ γὰρ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν Ὀλύμπῳ φυλόπιδα στήσειν καὶ Ὄσσαν ἐπ᾽ Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεναι καὶ τὰ ἑξῆς· [Πίνδαρος* (Pyth. 4, 156) *δὲ ἐν Νάξῳ τὰ κατ᾽ αὐτοὺς ἱστορεῖ γεγονέναι· ἐν Νάξῳ μὰν (μὲν* Vd*) φαντὶ θανεῖν Ἰφιμεδείας παῖδας, Ὦτε (ὥστε* codd.; corr. Schrad.) *καὶ σέ, τολμήεις (τολμήσειν* Vd*) Ἐπιάλτα]*. Cf. Eust., p. 1687. 43 sqq., qui tertiam quoque solutionem affert. — † Mª (c. l. *οὓς δὴ μηκίστους*): *τί οὖν οὐ Τιτυός, ὃς* (om. cod.) *ἐπ᾽ ἐννέα κεῖτο πέλεθρα; γηγενὴς ἐκεῖνος, τούτους δὲ ἀντεξετάζει ἀνθρώποις.*

καὶ> *εἰκοσιεννέα ὀργυιῶν μῆκος πρὸς ἐννέα πλέθρων μεγέθη παραβαλλόμενον, ἵνα δὴ μήκιστοι οὗτοι λέγωνται μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ μετὰ τὸν Τιτυὸν πολλῷ μᾶλλον; λύει δὲ Ἡρακλείδης λέγων, ὅτι ἐκ τῶν γυναικῶν ἡ παραβολὴ πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ἔπειτα ἐνναετεῖς ὄντες οὗτοι ἐννεαπήχεις ἐγένοντο τὸ εὖρος μῆκός τε γενέσθην ἐννεόργυιοι· εἰ δὲ ἥβης μέτρον ἵκοντο, δῆλον ὡς ἀνάλογον ἂν τοῖς ἔτεσι καὶ τὸ μῆκος ἔσχον. ἔπειτα μηκίστους τε ἔφη καὶ καλλίστους· ταῦτα γὰρ ἀμφότερα μάλιστα τῶν ἄλλων τούτοις ὑπῆρξε, μείζω μέντοι τινὰ οὐδὲν κωλύει τούτων τῷ κάλλει λειπόμενον.*

H T Arist *λ* 573 sqq. *οὐδὲ ἐπὶ τούτου τετήρηται τὸ σύμφωνον· ἄλογον γὰρ τὸν ἐν Ἅιδου κυνηγετεῖν. πῶς τε ἅμα τῇ τῶν θηρῶν ἀγέλῃ προσῆλθε, καὶ διὰ τί; πῶς οὖν μήκιστοι οἱ προειρημένοι παῖδες Ἀλωῆος (λ 309); ἢ πῶς ὁ κείμενος ἐξῆλθεν; εἰ δὲ μὴ ἐξῆλθε, πῶς ἑωρᾶτο.*

Diversitas, quae scholiis Porphyrianis solvitur, simillima est illi chorizontum de Cassandra et Laodica argumento (fr. IX, cf. etiam fr. *XXIII). Nam v. *λ* 309 Ephialtes et Otus corporis magnitudine et forma praestantissimi esse dicuntur; novem annis novem cubitos in latitudinem creverant, totidemque orgyias in longitudinem. V. 576 sqq. autem legimus Tityum prostratum novem plethra longum fuisse. Itaque Tityos vel praeter Orionem duobus

8 *αὐτοῖς ἔτεσι* cod.: corr. Schrad. 11 *τῶν κάλλεε*; corr. Schrad.

7 sqq. † B ad v. 311 . . . *ἐννόησον οὖν ἐκ τούτου, εἴπερ ἂν εἰς μέτρον ἡλικίας ἵκοντο (ἥκοντο* cod.*), ὁποῖοι ἔμελλον ἔσεσθαι. ὑπερέβαλον πάντως ἂν τὸν Τιτυόν, ὃς ἐννέα πλέθρων ἦν τὸ μῆκος, καὶ τὸν Ὠρίωνα.*

13 sqq. Difficultatem scholiis Porphyrianis solutam inter causas Aristarchi v. 568–627 *ἀθετήσεως* fuisse (de qua conferas Ludwich, Arist. I p. 593 et A. Roemer, Arist. Ath. p. 69), ex hoc scholio colligi potest.

illis monstris magnitudine corporis praestare videtur. Quam difficultatem inter causas Aristarchi v. 568—627 atheteseos fuisse scholio *H T* ad v. 573 evincitur. In scholiis autem Porphyrianis proferuntur huius diversitatis explanationes, quae ex illo Peripateticorum corpore solutionum depromptae esse videntur. Heraclides enim, Aristotelis discipulus, cuius studia eodem in corpore solutionum ferebantur, versus repugnantes hoc modo explanabat: Iphimediam, feminam humanam, Ephialtem Otumque, filios ex ipsa natos, comparare cum suo genere i. e. cum hominibus, Tityum autem e Tellure natum cum sui similibus comparandum esse neque cum hominibus; deinde Aloei filios, si adolevissent, magnitudinem pro annorum numero parem consecuturos fuisse; denique Otum et Ephialtem summa magnitudine una cum summa pulchritudine omnes praeter Orionem superasse; quod si alius eis sola magnitudine corporis praestaret deficiente pulchritudine, id non repugnare.

*LIX.

μ 104 sqq.: τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναρροιβδεῖ μέλαν ὕδωρ·
τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ
δεινόν . .:

Vd Porph ἐν<αντίον> τοῦτο (v. 107) τῷ αὖθις δὴ συμβαίνειν τὴν ἀναρροίβδησιν ἐπὶ τῆς τοῦ Ὀδυσσέως παρουσίας φάναι

7 ἐν . . . . cod.: explev. Schrader.

7 sqq. E. Strabone I, p. 43, 44 C. sequitur non solum de v. τρὶς ἀναρροιβδεῖν, sed etiam qua ratione Ulixes servatus esset quaesitum fuisse. Ad hanc difficultatem scholii initium referendum est. Altera difficultas, quae in proximis verbis sola solvi videtur, ex scholio Arist. H Vd ad v. 441, quod in textu posuimus, suppleri potest.

(v. 236, 431) × × × × × × Κράτης μὲν οὖν· τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ ἔφησεν <ἀποτροπῆς χάριν>. μᾶλλον δ' ἂν ἀπὸ τῆς λέξεως λύοιτο, οὐχ ὅτι τὸ τρίς δύναται δηλοῦν πολλάκις, ἀλλ' ὅτι ἦμαρ λέγεται τὸ σὺν τῇ νυκτί, οἷον ἕνδεκα δ' ἤματα θυμὸν ἐτέρπετο (*Φ* 45)· δι' ὀκτὼ δ' ὡρῶν, ἔοικε, γίνεται ὁ ἀνασπασμός.

439 sqq . .: ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,
κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν
τῆμος δὴ τά γε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη:

ἐν πολλοῖς ἐδιστάχθησαν οἱ στίχοι διὰ τὸ τρὶς μὲν HQ (Vd) γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι (105), καὶ ἐδείχθη ἑαυτῷ

1 lacuna, quam Schraderus indicavit non exstat in cod., vide infra. prius τρὶς in cod. e δὶς correctum esse videtur (cf. Ludwichium, Berl. phil. Woch. 1888 Nr. 45, 46 δὶς μὲν γάρ — δὶς δ' ἀναρ. scribentem). 3 ἀποτροπῆς χάριν dubitanter ins Schrader, qua de re cf. infra. 6 sq. δι' ὀκτὼ δ' ὡρῶν ἔοικε cod.: corr., inserto praeterea ὡς ante ἔοικε, Ludwich. 6/7 ὁ ἀσπασμὸς cod.; corr. idem: sequitur in cod.: ἄλλως· τὸ τρίς ἀντὶ τοῦ πολλάκις κ. τ. λ.; vide infra schol. H Vd. 14 τρεῖς codd.; corr. edd.

1 sqq. Cum prior ἀπορία, qui fieri potuerit, ut Ulixes non in profundum traheretur, cuius solutio in scholio non adest, apud Strabonem eodem modo quo altera servetur (οὐ γὰρ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἱστορίας ὑποληπτέον λέγεσθαι τοῦτο, ἀλλὰ τραγῳδίας χάριν καὶ φόβου, ὃν ἡ Κίρκη πολὺν τοῖς λόγοις προστίθησιν ἀποτροπῆς χάριν κ. τ. λ.), ad Cratetem, cuius verba aut corrupta aut manca esse apparet, hanc solvendi rationem Schraderus recte referre ausus est. Jdem Ludwichii sententiam Cratetem censentis τρίς illud in δὶς mutasse (cf. Polyb. ap. Strab. I, p. 25), habere, quo commendetur, non negat; sed parum ei ἔφησεν illud (l. 9) convenire neque locis a Ludwichio, p. 1427 not., allatis satis defendi posse Schraderus existimat; recte puto. —

3 sqq. † H Vd: τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν τινὲς (om. haec Vd) τὸ τρίς ἀντὶ τοῦ πολλάκις, ἄμεινον δὲ τὸ (τῶ codd.) ἐπ' ἤματι ἀντὶ τοῦ νυχθημέρῳ. δι' ὀκτὼ γὰρ ὡρῶν γίνεται ὁ

τὰ ἐναντία λέγων ὁ ποιητής. νῦν γὰρ ἅπαξ μόνον καὶ ἀναβάλλει καὶ ἀναρροφεῖ. ἡμεῖς φαμεν, ἦμαρ λέγει τὸ νυχθήμερον, ὥστε δι' ὀκτῶ ὡρῶν τρεῖς γενέσθαι τὰς ἀναδόσεις.

BQ ad 104 . . .: *ὑποπτεύει δ'αὐτὸν Καλλίστρατος ὡς μαχόμενον τοῖς ἔπειτα* (439—41).

Inter versus *μ* 105 sqq. et duas diversitates intercedere antiqui animadverterunt. Priore enim loco ter in diem Charybdim aquas evomere, ter gurgitem retrahere dicit poeta, altero autem loco semel id fieri efficitur. Quam propter discrepantiam Aristarchus v. 439/41, Callistratus v. 105 expunxit. Porphyrio teste solutionis causa Crates attulisse videtur, si recte coniecimus, Circen rem auxisse et in maius extulisse, ut Ulixem deterreret. Praeterea opponitur verbo *ἦμαρ* (105) posse diem et noctem comprehendi, ut octava quaque hora aquae evomi dicantur, ita ut v. 439 sqq. recte se haberent, Polybius autem (Strabo I, 25) putabat hic *γραφικὸν σπασμὸς τοῦ ὕδατος ὡς Ὀδυσσεύς φησιν. καὶ ἀλλαχοῦ· ἔνδεκα δ' ἤματα θυμὸν ἐτέρποντο* (*Φ* 45), *ἀντὶ τοῦ νυχθήμερα.* — Priorem solutionem in uberiore scholio merito reiectam, nisi omni sensu careat, ita intelligendam esse, ut v. *πολλάκις* numerus non certus quidam, sed modo maior modo minor significetur, putat Schraderus, quod comprobo; (rectius quidem de hac v. *τρίς* notione ex Apollodoro Strab., p. 44 init.),

4 sqq. (pag. prior.) † H Vd . . . *ἡμεῖς φαμεν· ἦμαρ λέγει τὸ νυχθήμερον, ὥστε δι' ὀκτὼ ὡρῶν τρεῖς γενέσθαι τὰς ἀναδόσεις.* — † T: *τὸ ἐπ' ἤματι ἀντὶ τοῦ ἐφ' ἑκάστῳ νυχθημέρῳ ὡς γίνεσθαι ἑκάστην ἀναρροίβδησιν ὀκτὼ περιοδικῶς.* — Mª (c. l. *τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν*): *δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ πρώτης ἕως η' καὶ ἀπὸ ὀγδόης ἕως δ' τῆς νυκτὸς καὶ τετάρτης ἕως τέλους.* Cf. Eust. p. 1729, 28.

2 sqq. Verba *ἡμεῖς φαμεν κ. τ. λ.* ad Porphyr. spectant. — De Aristarchi sententia cf. Roemer, Arist. Ath. p. 111 et 477. Aristarchus hos versus 439/441 reiecit ratus hic *διασκευήν* exstare eorum, qui scientiam Homeri amplificare volebant. Callistratus hos versus retinuit, sed versum 105 — non v. 107 ut Düntzer, Zenod. p. 192 putabat — delevit.

5 Recte La Rocheius hoc scholium ad v. 105 contulit.

ἁμάρτημα exstare, cum *τρίς* falso pro *δίς* scriptum esset. Ad alteram quoque difficultatem initium scholii Porph. revocandum esse videtur. E Strabone I, p. 43, 44 C. enim sequitur etiam quaesitum fuisse, qua ratione Ulixes servatus esset. Nam v. 107 Circe Ulixi praedixerat ne Neptunum quidem eum posse servare, si in Charybdim incidisset. Idem autem, cum postea ad Charybdim depulsus esset, animo praesente monstrum effugit. Hac quoque in difficultate solvenda ratione Cratetis adhibita respondetur verba v. 107 a Circa deterrendi causa dicta esse. Eiusmodi diversitates chorizontibus acceptissimas fuisse ad sententiam suam confirmandam apparet.

**LX.

μ 374 v. fr.: **XI.

*LXI.

π 176: *κυάνεαι δ' ἐγένοντο γενειάδες ἀμφὶ γένειον:*

καὶ πῶς ἐν τῇ μεταμορφώσει φησὶ ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας (*ν* 399); *φαμὲν οὖν πρὸς τὸ πιθανὸν τῆς φαλακρώσεως· αἱ γὰρ ξανθαὶ τρίχες ἀραιαί εἰσι καὶ εὐχερῶς φαλακροῦνται. ὀλέσω οὖν τὰς τρίχας ἔμφασιν παρέχουσα ξανθότητος· καὶ οἱ φαλακροὶ γὰρ ἔχουσιν ἐλλείμματα δεικνύντα τὴν προτέραν τρίχωσιν.* H Vd Porph

7 *ὤλεσε* codd.; corr. (in schol. Q) Mai 8 *ἀραῖαι εἰσὶν* codd; corr. Schrader. 10 *παρεχούσας* Vd; corr. Schrader.

6 sqq. Cf. Eust. *π*, p. 1799, 21: *Αἱ δὲ κυάνεαι γενειάδες ὑποκινοῦσι μὲν ἀπορίαν διὰ τὸ ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας. ὅπερ ἐν τῷ τέλει τῆς μ* (?) *ῥαψῳδίας* (*ν* 399)· *εἴρηται δὲ περὶ τοῦ τοιούτου ἐκεῖ. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι πρὸς τὸ πιθανὸν τῆς τοῦ Ὀδυσσέως φαλακρώσεως ἐκεῖνο ἐρρέθη. αἱ γὰρ ξανθαὶ τρίχες ἀραιαί, φασιν, εἰσὶ καὶ εὐχερῶς φαλακροῦνται. ὀλέσω οὖν, φασὶ τὰς τρίχας οὕτως, ὡς ἔμφασιν δοῦναι προϋπαρχούσης ξανθότητος. καὶ ἔστι σκοπὸς τοῦ τοιούτου λόγου, μὴ ξανθὰς ἀλλὰ κυανέας εἶναι καὶ τὰς κόμας τῷ Ὀδυσσεῖ . . . .*

*

Has ineptias, de quibus scholio in Porphyriano agitur, chorizontum argutiis simillimas esse apparet. V. *π* 176 Minerva Ulixi barbam renovat *κυανέαν*, eadem dea in illa metamorphosi (*ν* 399) se *ξανθοὺς* Ulixis capillos deleturam esse praedicat. Solutionis causa scholio in Porphyriano affertur illud *ξανθὰς δ'ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας* ita accipiendum esse, ut Minerva Ulixis capillis *ξανθότητος* speciem praebere dicatur; flavos enim capillos esse tenues rarosque et facile calvitiei speciem praebere.

*LXII.

χ 31—33: *Ἴσκεν ἕκαστος ἀνήρ, ἐπειὴ φάσαν οὐκ ἐθέλοντα*
ἄνδρα κατακτεῖναι· τὸ δὲ νήπιοι οὐκ ἐνόησαν,
ὡς δή σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο:

Arist Vb 56 *<ἀθετοῦνται οἱ στίχοι ὅτι> οὐδέποτε Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ ἔλεγε τὸ ἴσκε, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὡμοίου <τάσσει>· ἠπάτηται οὖν ὁ διασκευαστὴς ἐκ τοῦ ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὅμοια* (*τ* _03).

Eust 1861,52 *τ* 202: *τὸ δὲ ἴσκειν οἱ μὲν γλωσσογράφοι ἀντὶ τοῦ ἔλεγεν ἐκδέχονται, οἱ δὲ ἀκριβέστεροι ἀντὶ τοῦ ἠΐσκειν, ὅ ἐστιν εἰκάζεν ἀπεικονίζων πρὸς ἀλήθειαν.*

δ 284—89: *ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν υἷες Ἀχαιῶν,*
Ἄντικλος δέ σέ γ' οἶος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν
ἤθελεν. ἀλλ' Ὀδυσσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζεν
νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη:

. . *οὐκ ἐφέροντο σχεδὸν ἐν πάσαις οἱ πέντε· τὰ γὰρ τῆς διαθέσεως ψυχρά.* H Did

Ἀρίσταρχος τοὺς ε' ἀθετεῖ, ἐπεὶ ἐν Ἰλιάδι οὐ μνημονεύει Ἀντίκλου ὁ ποιητής <ἐν τοῖς ἀρίστοις>. H Q Arist

ὁ Ἄντικλος ἐκ τοῦ Κύκλου. οὐκ ἐφέροντο κ. τ. λ. H Arist

Posuimus haec exempla, unde pateret, quomodo Aristarchus in Odyssea *διασκευήν* exstare doceret. Versum enim *χ* 31 factum esse a quodam probavit, qui v. *τ* 203 deceptus verbum *ἴσκε* falsa significatione adhibuisset; nunquam enim *ἴσκεν* „inquit" ut *χ* 31 significare, sed ubique „aequavit". Atque v. 285—289 ex cyclo epico *διασκευήν* factam esse fuit Aristarchi sententia. Is enim, qui hos

---

8—11 addidi Roemeri supplementa.

16 *ἐν τοῖς ἀρίστοις* cum Roemero addidi.

---

8 sqq. Hanc Aristarchi esse observationem coniecit Lehrsius, Arist.³ p. 97 sq. Praeter alias quoque offensiones Aristarchum versus *χ* 26—33 damnasse Roemerus, Arist. Ath. p. 81 sq. repetit ex Eustathii verbis *χ*, p. 1917, 57: *ἰστέον δέ, ὅτι νοθεύεται ὑπὸ τῶν παλαιῶν τὸ χωρίον τοῦτο· ἄκαιρον, φασίν, καὶ γέλοιον πάντας ὁμοῦ ταῦτα λέγειν ὡς ἐκ συνθήματος οἷόν τινα τραγικὸν χορόν. ἔθος γάρ φασιν Ὁμήρῳ ἐν τοῖς τοιούτοις οὐχ οὕτω ποιεῖν ἀλλὰ λέγειν ὧδε δέ τις εἴπεσκεν.* Quae verba non ad v. 31 sqq., sed ad versus antecedentes referenda esse recte docuit Roemerus.

12 sqq. Hic quoque scholii Aristonici vestigia exstare recte suspicatus est Lehrsius, l. c; Aristarchi interpretatio huius verbi hoc ex scholio A intelligi potest ad *Π* 41: *ἡ διπλῆ ὅτι τὸ ἴσκοντες ἀνάλογόν ἐστι τῷ κατὰ διαίρεσιν εἴσκοντες, ὁμοιοῦντες· εἴκτο δὲ θέσκελον αὐτῷ* (*Ψ* 107). *ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τοὺς ἀπεκδεξαμένους τὸ ἴσκεν ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα* (*τ* 203)· *τὸ γὰρ ἴσκεν ὑπολαμβάνουσι κεῖσθαι ἀντὶ τοῦ ἔλεγεν, οὐκ ὀρθῶς.*

13 sqq. Roemerus, Arist. Ath. p 411 recte docet v. *δ* 284-289 insertos esse ea intentione, ut stultitia Menelai et Diomedis, quae v. *δ* 280 sqq. patet, tolleretur. Verba *ὁ Ἄντικλος ἐκ τοῦ κύκλου*, quae ante scholium Didymi leguntur, Aristonici esse coniecit Roemerus, cui assentiendum esse puto.

versus interpolavit, Anticli persona ex cyclo epico Menelai et Diomedis loco inserta illorum vituperandam stultitiam, quae v. 280 sqq. patet, tolli voluit. Quomodo autem ei loci, in quibus Alexandrini διασκευήν factam esse statuerunt, chorizontibus usui esse potuerint, iam in fr. *XXXVII tractando satis demonstravimus. Simile διασκευῆς exemplum ac v. χ 31 exstat λ 584, ubi στεῦτο idem valet ac „stabat", cum ceteris locis „in animum inducebat", significare docuerit Aristarchus; atque v. λ 514 sqq. διασκευήν iterum ex cyclo epico factam esse idem Aristarchus probavit.

Vita.

Joannes Guilelmus Kohl natus sum vico in Hassiaco Gadern die V mensis Augusti anni 1888 patre Joanne matre Margarita e gente Eck. Fidem profiteor catholicam. Litterarum elementis imbutus adii anno 1902 gymnasium Moguntinum, quod tum autumnale vocabatur et Henrico Blase rectore nunc quoque floret. Autumno anni 1908 maturitatis testimonio instructus Friburgae Brisgoviae per duo semestria in studia philologiae et historiae incubui scholasque et exercitationes frequentavi virorum doctissimorum: von Below, Braig, Finke, Kluge, Künstle, Pfeilschifter, Sauer, Uebinger (†), Vigener, Wolf. Unde anno 1909 Gissam me contuli scholique et exercitationibus interfui quas habuerunt v. d.: Immisch, Koerte, Behaghel, Haller, Messer, Roloff, Siebeck, Strack, Walde, Watzinger. Examen rigorosum die 18. Decembris 1912 superavi, facultatem docendi mense Februario anni 1913 accepi. Iam omni e praeceptorum meorum numero imprimis Ottoni Immisch, qui me in hac dissertatione conscribenda liberaliter et benignissime adiuvit, gratias ago semperque habebo quam maximas.